

JAARVERSLAG 2021 GREENPEACE NEDERLAND

GREENPEACE

**Never doubt that a small group of thoughtful,
committed, citizens can change the world.
Indeed, it is the only thing that ever has.**

Margaret Mead

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	4
1. Blik terug & vooruit	4
2. Dit bereikte Greenpeace in 2021	8
3. Dit is Greenpeace	10
4. Milieucampagnes	14
4.1. Maak natuur jouw zaak	15
4.2. Klimaatjaar 2021	20
4.3. Klimaatrechtvaardigheid	26
4.4. Weg met fossiele reclames	29
4.5. Biomassa	32
4.6. Bossen zijn van levensbelang	35
4.7. Maak Toekomst	38
5. Greenpeace wereldwijd	40
6. Een nieuwe strategie	46
7. People power!	50
8. Fondsenwerving	54
9. Data & digitaal campagnevoeren	62
10 Bedrijfsvoering	66
11. Verslag van de raad van toezicht	78
JAARREKENING	83
Balans	84
Staat van baten en lasten	85
Kasstroomoverzicht	86
Toelichting op de jaarrekening	87
OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	116
Bijlagen:	
Samenstelling van de raad van toezicht	119

BLIK TERUG & VOORUIT

© Tengbeh Kamara / Greenpeace

Sinds 25 november 2020 kent Greenpeace Nederland een (deels) nieuwe duodirectie. Andy Palmen nam het stokje over van Joris Thijssen, die na de verkiezingen de Tweede Kamer in ging voor de PvdA. Na een interim-periode werd Andy op 16 juli 2021 formeel aangesteld als nieuwe directeur/bestuurder, naast Anna Schoemakers, die de functie sinds 2016 bekleedt. Hoe beleefden zij 2021? Wat waren voor hun hoogtepunten van Greenpeace en de bredere milieubeweging?

Hoe beviel je eerste jaar in de functie van directeur, Andy?

‘Ik werk sinds 2015 bij Greenpeace, de laatste jaren in het managementteam, dus ik ken de organisatie goed. En toch voelt dit als een compleet nieuwe uitdaging. Als directeur ben je zowel intern als extern bij de meest uiteenlopende zaken betrokken. Het ene moment voer je een gesprek met een minister, het andere moment werk je aan een nieuwe strategie om ervoor te zorgen dat de allerbeste mensen voor Greenpeace komen én blijven werken. Een dag later ben je op de Greenpeace-loods om een actie voor te bereiden voor een verbod op fossiele reclames. Greenpeace is een vrij platte organisatie, als directeur sta je met je voeten in de klei. Dat vind ik ontzettend belangrijk, ik wil niet de hele dag vergaderen. Ik wil bouwen aan een sterke klimaat- en natuurbeweging, ik wil achter treuzelende politici en onwillige bedrijven aan. Er is geen tijd te verliezen.’

Welke momenten zijn jullie het meest bijgebleven?

Andy: Voor mij waren er twee echte hoogtepunten. Allereerst de eindverklaring van de klimaatop in Glasgow. Die was allesbehalve perfect en zeker niet genoeg om de klimaatcrisis het hoofd te bieden. Echter, in de verklaring staat dat steenkoolgebruik en subsidies op fossiele brandstoffen op termijn worden afgebouwd. Het taalgebruik is omfloerst en het oogt weinig ambitieus, maar in geen van de verdragen tot dan toe werden steenkool of fossiele subsidies bij naam genoemd. Dat is een

Andy Palmen en Anna Schoemakers bij de Klimaatmars in Amsterdam.

echte doorbraak. In Glasgow had Greenpeace een internationaal team met veel kennis van energievraagstukken, dat hard heeft geknokt om die tekst in de verklaring te krijgen. En reken maar dat we de beleidsmakers die hun handtekening onder dat verdrag zetten aan hun beloftes zullen houden.

Een tweede hoogtepunt is dat we de staat hebben gesommeerd om de stikstofcrisis veel serieuzer te nemen. En dan met als uitgangspunt de natuur, niet het opstarten van de economie. Die sommatie is ondertekend door milieuorganisaties, maar ook door een aantal boerenorganisaties. Dat laatste vind ik zo waardevol. Greenpeace werkt hard aan het overbruggen van zogenaamde tegenstellingen. Uiteindelijk hebben milieuactivisten en boeren eenzelfde belang: een gezonde en intacte natuur.’

En hoe kijk jij terug op 2021, Anna?

‘Een hoogtepunt voor mij was de overwinning van Milieudefensie in de rechtbank tegen Shell, waar we mede-eiser waren. Dat voelde echt als een historisch moment, het zoveelste teken aan de wand dat het fossiele tijdperk op zijn einde loopt. Daarnaast was ik trots op de klimaatdemonstraties die we, ondanks alle belemmeringen wegens corona, hebben weten te organiseren. Bij de Klimaatmars in november stond een toekomst-boerin op het podium, zo noemen we agrariërs die met respect voor de natuur en het klimaat boeren. Haar speech maakte zo’n indruk op me. Zoals Andy al zei vind ik het prachtig dat we over en weer bruggen weten te slaan.’

© Marten van Dijk / Greenpeace

© Marten van Dijk / Greenpeace

Na een ellenlange formatieperiode kwam er in december op het nippertje nog een nieuw regeerakkoord. Greenpeace voerde voorafgaand aan de verkiezingen campagne voor een groene en eerlijke politiek. Als je naar de verkiezingsuitslag en de nieuwe coalitie kijkt, dan is groen en eerlijk niet het eerste waaraan je denkt.

Anna: 'Op het eerste gezicht is de nieuwe coalitie inderdaad meer van hetzelfde. En de kabinetten-Rutte I t/m III staan bepaald niet bekend om hun zorg om natuur, milieu en klimaat. Sterker nog, zonder de enorme druk van de klimaatbeweging zou Nederland er anno 2022 nóg slechter voorstaan. Het resultaat van die publieke druk zie je ook terug in het regeerakkoord van Rutte IV. De €35 miljard die wordt vrijgemaakt voor het klimaat is een hoop geld, dat is winst. Is het nieuwe regeerakkoord ambitieus genoeg? Helaas niet. Het kabinet zegt dat het voor maximaal 1,5 graad opwarming gaat, terwijl we nu al weten dat dit met het voorgenomen doel van 60% CO₂-reductie in 2030 niet gaat worden gehaald. Mijn grote wens is dat het kabinet op een integrale manier natuur-, klimaat- en energieproblemen aanpakt. Inclusief en solidair, zodat de vervuiler betaalt en huishoudens niet opdraaien voor de verduurzaming van grote vervuilers.'

Andy: 'Ook op het stikstofdossier lijkt het nieuwe kabinet een andere koers te varen. Het maakt €25 miljard vrij, onder andere om boeren uit te kopen of te helpen om te schakelen naar een meer duurzaam boerenbedrijf met minder dieren. De stikstofuitstoot zal met deze plannen sneller en verder omlaag gaan, dat is zeker. Maar er is geen garantie dat het geld en de ambitie voldoende zijn. En dat is voor de natuur wel nodig.'

Wat staat er op stapel voor 2022?

Anna: 'Vorig jaar hebben we hard gewerkt aan een nieuwe driejarenstrategie (waarover u meer leest in hoofdstuk 6, red.). Zo'n nieuwe strategie is het perfecte moment om een stap terug te doen en kritisch te kijken naar hoe je je schaarse middelen ook de komende jaren zo effectief mogelijk inzet. Want de tijd dringt, zo simpel is het. De komende jaren zal het erom spannen. En dus gaat ook Greenpeace in de versnelling. Er is geen tijd meer voor kleine stapjes of ellenlange onderhandelingen. We zitten in de zogenoemde *endgame*, iedereen is bekend met het probleem en de oplossingen zijn er. Als een overheid of bedrijf nu nog niet doet wat volgens de wetenschap nodig is om de planeet te redden, dan willen ze simpelweg niet veranderen.'

Andy: 'Het gaat er vervolgens om hoe we de macht kunnen breken van grote spelers die alsmaar op de rem gaan staan. Partijen als Shell en de landbouwkoepel LTO Nederland, die oude belangen en markten beschermen en vooruitgang blokkeren. Die partijen overtuig je niet met het zoveelste rapport of een spandoek aan de gevel. De invloed van zulke partijen breek je alleen met behulp van acties die de druk maximaal opvoeren, zoals een grote demonstratie of een rechtszaak. De afgelopen decennia hebben we ontzettend veel bereikt. We blijven ons aanpassen, we blijven activistisch, *we speak truth to power*. En we doen het samen. Samen met supporters, samen met coalitiepartners, samen met alle mensen die net als wij geloven in een groene toekomst.'

DIT BEREIKTE GREENPEACE IN 2021

#NATUURWEG-ACTIE
OP HET DAK VAN DE
TWEEDE KAMER

132.000

HANDTEKENINGEN
VOOR BURGERINITIATIEF
**TEGEN FOSSIELE
RECLAMES**

75.000 DEELNEMERS VOOR
KLIMAATDEMONSTRATIES

STIKSTOFUITSTOOT
FLINK OMLAAG

DOOR NIEUW REGEERAKKOORD

5

MILJOEN MENSEN
BEREIKT MET BOODSCHAP OVER
IMPACTVOLLE
KLIMAATACTIE

**SHELL WINT
VIEZE VERKIEZING**

EUROPESE COMMISSIE
KOMT MET VOORSTEL

BOSSENWET

63.000

HANDTEKENINGEN
TEGEN SUBSIDIES

BIOMASSA

EN NOG VELE ANDERE INTERNATIONALE SUCCESSEN,
WAARAAN GREENPEACE NEDERLAND (FINANCIEEL) HEEFT BIJGEDRAGEN!

DIT ALLES WERD
MOGELIJK GEMAAKT DOOR

> **577.000**

SUPPORTERS, WAARONDER
> **330.000 DONATEURS**
EN VELE HONDERDEN
VRIJWILLIGERS

BIJ GREENPEACE
NEDERLAND
WERKEN

95 MEDEWERKERS

57 & **38**

VROUWEN

MANNEN

Ook online komen we samen met
honderdduizenden mensen in actie
voor een groene toekomst

IN 2021 VERSTUURDEN WE **12 MILJOEN** E-MAILS
NAAR **327.000 E-MAILABONNEES**

273.000 SUPPORTERS
TEKENDEN **406.621** KEER EEN PETITIE

210.000 VOLGERS OP

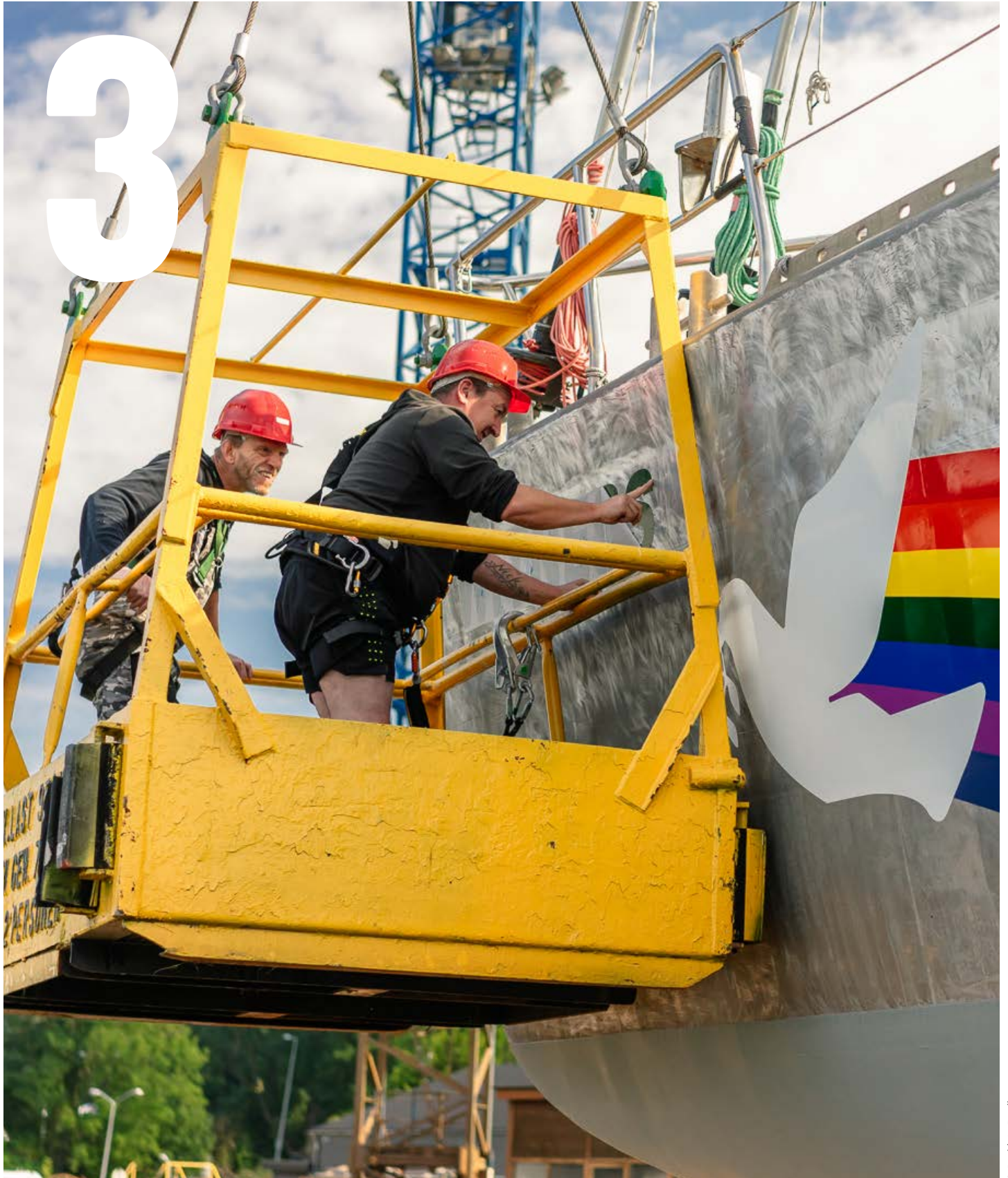
Hoe groen zijn we zelf?

Greenpeace stelt natuurlijk hoge eisen aan zichzelf als het gaat om een milieuvriendelijke bedrijfsvoering:

- Duurzaam en energiezuinig pand, flex- en thuiswerken, videobellen
- Zuinig met energie, groene stroom en groene bank
- Een duurzame pensioenaanbieder
- NS-Business Card voor iedere medewerker

DIT IS GREENPEACE

Greenpeace is een onafhankelijke, internationaal opererende milieuo-organisatie die zich inzet voor een groene, vreedzame planeet. We zijn mensen met een missie. Met en namens miljoenen wereldverbeteraars gaan we de confrontatie aan met grote bedrijven en overheden. Samen hebben we de kracht, kennis en het lef om grote milieuproblemen bij de wortels aan te pakken.

Onze visie

We geloven dat een groene, duurzame wereld nodig, beter en haalbaar is. Om die verandering mogelijk te maken, moeten we de huidige machtsverhoudingen doorbreken.

Onze missie

We stellen grote milieuproblemen aan de kaak en stimuleren duurzame oplossingen door wetenschappelijk onderzoek, lobby, demonstraties en vreedzame en inventieve confrontaties.

Onze kernwaarden

We worden gedreven door liefde voor onze blauwgroene planeet. We willen mens en milieu beschermen tegen vervuiling en vernietiging. Vol energie richten we ons op resultaat: er zijn oplossingen voor milieuproblemen en die proberen we zo snel mogelijk te bereiken. In ons werk laten we ons leiden door de volgende kernwaarden:

- **Geweldloos** - Greenpeace is principieel geweldloos. Al onze acties zijn vreedzaam, ook als ze uitdagend zijn.
- **Moedig** - We durven eerlijk te zijn over de grenzen van de draagkracht van onze aarde. Greenpeace toont lef. We zijn als getuige aanwezig op de plek van de misstand en beschermen de planeet met lijf en leden.
- **Open en vasthoudend** - Greenpeace is creatief en vasthoudend in het aanklaarten van milieumisstanden en gaat de dialoog aan over probleem en oplossing, om te komen tot een leefbaar milieu. We geven niet op tot onze doelen zijn bereikt.

- **Onafhankelijk** - Greenpeace wordt gesteund door individuele supporters. We zijn politiek en religieus onafhankelijk en accepteren geen giften van bedrijven of subsidies van overheden.
- **Samenwerkend** - Greenpeace gelooft in de kracht van grote groepen mensen die samen een omslag kunnen bewerkstelligen. De toekomst van het milieu ligt in de handen van miljoenen mensen over de hele wereld die onze overtuiging delen. Samenwerkend met anderen kunnen we milieuproblemen aanpakken en oplossen.

Onze doelen

Als wereldwijde organisatie richt Greenpeace zich op het oplossen van de belangrijkste milieuproblemen van deze tijd: de klimaat- en biodiversiteitscrises. We hebben de afgelopen decennia mooie campagnes gevoerd en prachtige overwinningen behaald. Maar dat is niet genoeg. We mogen dan wel campagnes winnen, we dreigen de planeet te verliezen. Om het tij te keren, moet het tempo omhoog en moet onze impact in de wereld groter en krachtiger worden. In 2021 werkten we hard aan een nieuwe driejarenstrategie, die precies dat moet bewerkstelligen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 6.

De Greenpeace-methode

Greenpeace werkt volgens de IDEAL-methode. IDEAL staat voor *Investigate* (onderzoeken), *Document* (documenteren), *Expose* (openbaar maken), *Act* (in actie komen) en *Lobby* (lobbyen). We onderzoeken waardoor een milieuprobleem ontstaat en welke partijen het veroorzaken of verergeren. We onderzoeken wat de oplossing voor het probleem is en documenteren onze bevindingen. We maken de resultaten van ons werk openbaar, komen in actie als het nodig is en lobbyen voor veranderingen. Niet alleen veranderingen die het probleem aanpakken, maar het ook beëindigen. Dit kunnen we alleen met hulp van onze miljoenen supporters wereldwijd. Daarom is het belangrijk om zoveel mogelijk mensen en bedrijven die zich de goede kant op begeven te betrekken bij onze missie. Samen vormen we een krachtige beweging die het verschil kan maken.

Communicatie met belanghebbenden

Onze communicatie voldoet aan de eisen die aan goede doelen en goed bestuur worden gesteld. We zijn transparant over ons werk en onze uitgaven, reserves en relaties. Ook naar de media, die kritisch het beleid van goede doelen onderzoeken. We communiceren actief met (financiële) supporters en vrijwilligers, controlerende instanties, media en in bredere zin met de Nederlandse samenleving. Dat doen we onder andere via onze e-mailnieuwsbrieven, website, sociale media, ons magazine en ons jaarverslag. We streven er continu naar om de betrokkenheid van en interactie met al onze supporters en andere belanghebbenden te vergroten.

50 JAAR GREENPEACE!

Greenpeace vierde in 2021 haar vijftigste verjaardag. Op 15 september 1971 koerste de *Phyllis Cormack*, met op de brug de slogan 'Greenpeace', van de haven in Vancouver richting Amchitka. Daar wilde een kleine groep activisten in actie komen tegen atoomproeven van de Amerikaanse overheid. Het schip zou het gebied waar de atoomproeven plaatsvonden nooit bereiken, maar een zaadje was geplant en *the rest is history*. Om het jubileum te vieren, vroegen we onze supporters een speciaal logo te ontwerpen. Er kwamen maar liefst 200 inzendingen binnen. Een internationale jury koos uiteindelijk voor een ontwerp van Leire Dominguez, uit Barcelona, dat hierboven is afgebeeld.

50 YEARS OF GREENPEACE

Voormalig bondskanselier Angela Merkel was in augustus aanwezig bij de Duitse viering van ons 50-jarig jubileum.

In het kader van 50 jaar Greenpeace maakten over de hele wereld kunstenaars straatkunst met als thema 'Hope in Action'.

© Christoph Soeder / Greenpeace

© Marten van Dijk / Greenpeace

© Greenpeace / Dmitry Sharomov

MILIEUCAMPAGNES

4

© TONY PRET

4.1. Maak natuur jouw zaak

8 BOERENORGANISATIES
SCHAREN ZICH ACHTER
SOMMATIE STAAT

 BIJNA 48K
HANDTEKENINGEN VOOR
#NATUURZAAK-PETITIE

STIKSTOFUITSTOOT FLINK
OMLAAG IN 2030
DOOR NIEUWE
REGEERAKKOORD

NATUURSCHADEGIDS GEPUBLICEERD

ACTIE OP HET DAK
VAN DE TWEEDE KAMER

Massa-extinctie

Een intacte natuur kan ons beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering, tegen honger en zelfs tegen epidemieën als COVID-19. Maar de natuur en biodiversiteit staan er wereldwijd slechter voor dan ooit, waarschuwt het Intergouvernementeel Platform voor Biodiversiteit en Ecosysteemdiensten (IPBES). Volgens wetenschappers stevenen we af op een zesde massa-extinctie van soorten.

Die natuurcrisis gaat ook aan Nederland niet voorbij. De Nederlandse natuur holt al jaren achteruit. Zo rapporteerde Nederland in 2019 aan de Europese Commissie dat van de 52 habitattypen - denk aan duinbossen, zure vennen en (oude) eikenbossen - ruim de helft in belabberde staat verkeert. Slechts 6 van de 162 beschermde Natura 2000-gebieden worden als 'gunstig' beoordeeld. De rest staat er slecht voor. In karakteristieke heidegebieden als de Veluwe nemen de aantallen vogels, reptielen en insecten drastisch af, tot wel 70 procent in de afgelopen 30 jaar. Sommige dieren, zoals het korhoen, zijn bijna helemaal verdwenen.

Stikstofoverschot

Een van de grootste bedreigingen voor onze natuur is het enorme stikstofoverschot in Nederland, het hoogste in de EU. Stikstof is een sluipmoordenaar: kwetsbare natuur wordt letterlijk verstikt door die enorme hoeveelheid stikstof. Ook verdringen bij een overschot aan stikstof bepaalde planten, zoals brandnetels en gras, andere soorten die minder van stikstof houden. Met die plantensoorten verdwijnen ook de van hen afhankelijke insecten en vogels. Het gevolg: onze natuur wordt steeds eentoniger.

Om het tij te keren, moet de uitstoot van stikstof snel en drastisch omlaag. In Nederland is de intensieve landbouw, en met name de veehouderij, de grootste uitstoter. Zonder een flinke krimp van de veestapel zal nog meer natuur verloren gaan. Daarnaast is een omslag naar een ecologische landbouw noodzakelijk. Greenpeace maakte zich ook vorig jaar weer hard voor een omvangrijk omslagfonds dat boeren helpt in de noodzakelijke omslag én voor een goed verdienmodel voor de toekomstboer.

© TONY PRET

‘Het zwalkende beleid van de regering maakt me soms wanhopig. Volgende generaties worden opgezadeld met wat mijn generatie heeft aangericht. Al decennia is bekend dat we acuut moeten stoppen met de schadelijke vee-industrie. Helaas werd er weinig ondernomen. Sterker nog, tot op de dag van vandaag worden er nieuwe massale veeschuren gebouwd. Greenpeace komt daartegen in actie! Ik steun Greenpeace in haar strijd tegen deze absurde industrie.’

Mevrouw Van Leeuwen woont midden in een regio vol megastallen. Als donateur van Greenpeace draagt ze bij aan de campagne voor een duurzaam landbouwsysteem.

#Natuurzaak

Omdat praten, actievoeren en lobby niet voldoende bleken, besloten we in te zetten op een juridische route. Op 20 mei hebben we aan Rutte en Schouten, toenmalig minister LNV, een sommatiebrief aangeboden. Daarin riepen we op om zo snel mogelijk meer maatregelen te treffen voor natuurbehoud en -herstel in Nederland. Gebeurt dat niet, dan stappen we naar de rechter. De daaropvolgende maanden voerden we een succesvolle publiekscampagne om de druk op de regering verder op te voeren. Bijna 48.000 mensen ondertekenden onze #natuurzaak-petitie. Ook plaatsten we een paginagrote oproep aan de politiek in de krant, onder de noemer ‘Maak natuur jouw zaak’. Dit initiatief maakte onderdeel uit van onze overkoepelende campagne Maak Toekomst, waarover u meer leest in hoofdstuk 4.7. Ruim honderd partners, van lokale natuur- en voedselinitiatieven tot nationale milieu-organisaties, ondertekenden de oproep, waaronder de Natuur en Milieufederaties en de Vogelbescherming.

Toekomstboeren

Naast een aantal landelijke natuur- en milieuorganisaties schaalden in augustus ook acht boerenorganisaties, waaronder Caring Farmers en de Federatie van Agro-ecologische Boeren, zich achter onze eis aan de overheid. Ze sloten zich aan bij de juridische stappen die Greenpeace Nederland onderneemt. De boeren die onze sommatie steunen, hekelen het jarenlange zwalkende overheidsbeleid dat tot grote onzekerheid leidt in de sector. De afgelopen jaren lieten boeren met een hart voor de natuur steeds vaker van zich horen. Tijdens de Klimaatmars in november was er zelfs een speciaal natuurblok, waarin natuur- en milieuorganisaties schouder aan schouder liepen met vooruitstrevende boeren. Het bouwen aan een sterke natuurbeweging is een van de speerpunten van Greenpeace de komende jaren.

‘Boeren zouden bij de Klimaatmars voorop moeten lopen’

Bregje Hamelynck en haar partner Michel Pauluis telen seizoensgewassen in permacultuurtuinderij Ús Hôf in Súdwest-Fryslân. Bregje is initiatiefnemer van de Federatie van Agro-ecologische Boeren, een van de organisaties die zich aansloten bij de juridische stappen die Greenpeace Nederland onderneemt tegen de Nederlandse staat.

‘Wij hebben hier thuis een permacultuurtuinderij, waarmee we 330 monden voeden. Mensen kunnen lid worden en wekelijks hun eigen groenten komen oogsten. Altijd van het seizoen en geteeld zonder kunstmest of bestrijdingsmiddelen. Als agro-ecologische boeren merken wij de gevolgen van klimaatverandering dagelijks aan den lijve. Extreme weersomstandigheden hebben een directe invloed op onze productie. Dat geldt ook voor gangbare boeren, overigens. Wij waren initiatiefnemer van een speciaal natuurblok bij de Klimaatmars in november, om extra aandacht te vragen voor het stikstofprobleem en de biodiversiteitscrisis. Alle Nederlandse boeren zouden bij zo’n demonstratie voorop moeten lopen. Helaas ziet niet iedereen dit zo, en dat ligt met name ook aan de vertegenwoordigende clubs, zoals LTO Nederland.

Duurzame boeren, maar ook vooruitstrevende wetenschappers hebben vaak het gevoel dat ze alleen staan. Om elkaar te ondersteunen hebben wij samen met natuur- en milieuorganisaties, wetenschappers en boeren een agro-ecologisch netwerk opgericht. We willen richting Den Haag een steviger geluid laten horen. Zo kwam ook onze samenwerking met Greenpeace tot stand. Het roer moet echt om, we moeten goed zorgen voor onze bodem en onze biodiversiteit. Als dat eenmaal weg is, kun je dat niet zo maar weer

herstellen. Ik ben voorzichtig optimistisch over het nieuwe regeerakkoord. Het biedt genoeg aanknopingspunten, maar de grote vraag is hoe alles wordt georganiseerd. Het risico is dat men natuur en landbouw als twee gescheiden dingen blijft zien. Terwijl de landbouw de natuur keihard nodig heeft.

Wij reserveren 10 procent van onze zelfoogsttuin voor ruige natuur. Daarin zitten kikkers en roofinsecten. Zo kunnen we zonder bestrijdingsmiddelen tuinbonen verbouwen, die heel vatbaar zijn voor luis. Die bestrijden we met behulp van lieveheersbeestjes, die in oude bloemstengels in die ruigte overwinteren. Net zo belangrijk is dat je goed voor je bodem zorgt. Daar moet je niet met zware machines overheen denderen. In een luchtige, gezonde bodem groeien gezonde planten. Die gezonde bodem en de grote mate aan biodiversiteit zorgen voor sterke planten die beter bestand zijn tegen ziektes of plagen. Zo hoeft je niet te spuiten.’

Van Veluwelaan naar VeluweWEG

We zochten in 2021 naar innovatieve manieren om het zware thema van natuurverlies onder de aandacht te brengen. Zo ontwikkelden we een quiz waarmee scholieren in het voortgezet onderwijs hun kennis over het stikstofoverschot en de impact op de natuur kunnen opvizzelen. Ook publiceerden we (online) een Natuurschadegids, waarmee wandelaars in zeven bekende natuurgebieden natuurschade kunnen herkennen. Vervolgens lieten we tussen 3 en 5 september de natuur letterlijk uit het straatbeeld verdwijnen. Door heel Nederland gaven Greenpeace-vrijwilligers straatnaambordjes een make-over. Met behulp van stickers veranderde de Wielewaallaan in Voorschoten in de Wielewaalweg. De Havikstraat in Utrecht heette tijdelijk Havikweg. Bij de gewijzigde straatnamen plakten de actievoerders QR-codes die, gescand met een smartphone, naar informatie over de campagne leidden.

Op het dak van de Tweede Kamer

Om te verzekeren dat het onderwerp stikstofoverschot tijdens de (láng) coalitieonderhandelingen niet zou ondersneeuwen, kwamen we op 14 september in actie. Vrijwillige actievoerders klonnen toen op het dak van het tijdelijke Tweede Kamergebouw in Den Haag. Aan de glazen pui van het gebouw hingen we een reusachtig spandoek met de tekst ‘Bla bla bla, stikstofcrisis... Politiek: pak NU de NATUURcrisis aan’. De actie maakte de tongen los en haalde volop de nationale media.

Groen regeerakkoord?

Na 299 dagen was er op 15 december dan eindelijk een regeerakkoord. Het goede nieuws: er wordt €25 miljard uitgetrokken voor de aanpak van het stikstofprobleem. Dat geld zal deels worden ingezet om boeren uit te kopen of hen te helpen omschakelen naar een meer duurzame bedrijfsvoering, met minder dieren. Minder positief is dat een aanzienlijk bedrag wordt besteed aan technologische stalsystemen, terwijl we de afgelopen jaren hebben gezien dat die niet genoeg milieuwinst opleveren, terwijl ze boeren met hoge kosten opzadelen.

Als de plannen worden uitgevoerd, zal de stikstofuitstoot omlaag gaan. Maar er is geen garantie dat het beschikbare budget en het ambitieniveau voldoende zijn om het tij te keren voor de Nederlandse natuur. En of de plannen snel genoeg worden omgezet in maatregelen. Voor bepaalde typen natuur, zoals oude eikenbossen, is het nu of nooit. In het regeerakkoord staat alleen een doel voor 2030 en daarmee is nog niet alle natuur veiliggesteld. De plannen die er nu liggen, laten zien dat campagnevoeren écht werkt, maar de toekomst van onze kostbare natuur is zeker nog niet veiliggesteld. Kortom, er is nog werk aan de winkel. Greenpeace zal de uitwerking van de plannen nauwlettend in de gaten houden en tot (juridische) actie overgaan waar nodig.

© Bram Willems / Greenpeace

© Marten van Dijk / Greenpeace

4.2. Klimaatjaar 2021

88.286
BEZOEKERS VOOR PLATFORM
MAAK POLITIEK GROEN

75.000 DEELNEMERS VOOR
KLIMAATALARM & KLIMAATMARS

27.500 MENSEN DOEN MEE AAN **UITEENLOPENDE ACTIES**

Klimaatpolitiek

Het zal niemand zijn ontgaan, in 2021 waren er landelijke verkiezingen. Een nieuw kabinet betekent een kans op een nieuwe, meer duurzame en eerlijke koers. Dat gaat niet vanzelf, vorige kabinetten hebben het bestrijden van de klimaat- en natuurrises niet de prioriteit gegeven die het verdient. Dus stelden wij ons tot doel om deze thema's hoog op de agenda te krijgen bij de debatten en natuurlijk de formatiegesprekken. Ondanks de coronacrisis, die als een versluierende deken over alle andere inhoudelijke thema's hing. Belangrijk was voor ons dat de juiste oplossingen op tafel zouden komen, zoals het sterk terugdringen van de CO₂-uitstoot, en geen zogenoemde *false solutions*, zoals kernenergie, biomassa en CO₂-opslag.

Oproep aan Den Haag

Onze eisen aan het nieuwe kabinet waren helder en wetenschappelijk onderbouwd: 65% minder CO₂-uitstoot in 2030, duurzame landbouw met minder dieren, een stevige CO₂-heffing en een definitieve streep door Lelystad Airport. Op 26 januari presenteerden we ons 'Plan voor groen en eerlijk herstel'. Onderzoeksbureau Ecorys rekende onze eisen door en concludeerde dat 65% CO₂-reductie in 2030 haalbaar is. We kunnen die reductie financieren met onder andere bestaande subsidieprogramma's, de afschaffing van fossiele subsidies en door het principe van de vervuiler

© Marten van Dijk / Greenpeace

betaalt toe te passen. Die 65% reductie is nodig, willen we in lijn komen met maximaal 1,5 graad Celsius opwarming deze eeuw. Dat is een fors hogere reductie dan het huidige doel van 49% dat in de Nederlandse klimaatwet staat. Nederland loopt flink achter op onze buurlanden Duitsland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk.

Toekomstmuziek

Vanuit onze overkoepelende campagne Maak Toekomst (zie hoofdstuk 4.7) boden we mensen de kans om op allerlei manieren politici bij de les te houden. Zo was er een petitie aan het (toekomstige) kabinet, waarin de hierboven omschreven eisen stonden. Deze petitie werd vorig jaar ruim 34.000 keer ondertekend. Ook konden supporters politici tot groene en eerlijke politiek inspireren met muziek. Via maaktoekomst.nl konden mensen

hun favoriete protestnummers per sms naar een politieke partij sturen. Bij de partijbureaus ging vervolgens de telefoon over met een boodschap van Greenpeace en het gekozen protestnummer. Dit gebeurde ruim 8.000 keer. Muzikant Florian Wolf speelde deze nummers vervolgens als live jukebox op het Binnenhof in Den Haag. Meerdere Kamerleden gaven acte de présence, waardoor wij weer met hen in gesprek konden gaan over de (groene!) toekomst van Nederland.

Interviews en Toekomstdebat

Als het gaat om klimaat en milieu, dan kunnen politici zich vaak nogal op de vlakte houden. Iedereen is voor een groene toekomst, maar het schort aan harde toezeggingen. Dus organiseerde Greenpeace, samen met Milieudefensie en de Vogelbescherming, een reeks interviews met zes lijsttrekkers. De

interviews 'dwongen' hen om zich in deze materie te verdiepen. Ook waren de interviews voor ons natuurlijk een gelegenheid om onze standpunten aan de verschillende partijen over te brengen. De gesprekken werden als video's gedeeld op sociale media en waren ook uitgeschreven terug te vinden op onze website. Op 17 februari organiseerden we, samen met Amnesty International en Oxfam Novib, een debat in Nieuwspoor over thema's als ongelijkheid, armoede, onderdrukkende regimes en de klimaatcrisis. Aan dit Toekomstdebat deden onder anderen Rob Jetten (D66), Kati Piri (PvdA), Anne Kuik (CDA) en Tom van der Lee (GroenLinks) mee.

Groene waterstof

Greenpeace is niet alleen van het benoemen van misstanden, we wijzen ook altijd op duurzame oplossingen. Een van de oplossingen die we graag bij politici onder de aandacht brengen is groene waterstof, met name als een manier om de zware industrie te verduurzamen. De Waterstofcoalitie, een initiatief van Greenpeace, bestaat op dit moment uit 46 partners, van milieuorganisaties en wetenschappers tot industrie en lokale overheden. Op 4 maart lanceerden we gezamenlijk een Waterstofpact. Onze boodschap aan het nieuwe kabinet was helder: kom in actie en investeer nú in groene waterstof.

Klimaatalarm

Zondag 14 maart, een dag voor de verkiezingen, werd de politiek in 44 steden en dorpen (én natuurlijk online) wakker geschud met een heus Klimaatalarm. Vanwege corona werd de geplande landelijke demonstratie lokaal georganiseerd. Ondanks alle belemmeringen gingen door het hele land duizenden mensen de straat op. Inclusief alle mensen die vanuit huis - via de livestream - participeerden, sloegen maar liefst 35.000 mensen alarm voor het klimaat. De demonstraties werden ondersteund door de Klimaatcrisis Coalitie, een samenwerkingsverband van onder andere Greenpeace, Oxfam Novib, Fridays for Future, FNV en Extinction Rebellion. We werkten natuurlijk al eerder regelmatig samen met deze organisaties, maar de Klimaatcrisis Coalitie komt doorlopend samen, om zo onze krachten te bundelen en zoveel mogelijk mensen te mobiliseren voor toekomstige acties en demonstraties.

oud-premier Mark Rutte in 2050

'Na 'Teflon-Mark' werd mijn bijnaam 'Milieu-Mark''

'De aarde redden, daar heb ik wel herinneringen aan'

Na de verkiezingen was er ons veel aan te doen om de formerende partijen te houden aan hun groene beloftes. Dus riepen we een online tool in het leven waarmee mensen memes (u weet wel, plaatjes met een grappige tekst erop) konden maken. Daarvoor hadden we portretfoto's van fractievoorzitters, onder wie Mark Rutte en Sigrid Kaag, zo gefotoshopt dat ze er 30 jaar ouder uitzien. Mensen konden zelf een statement bedenken dat de politicus zogenaamd uitsprekt in 2050. De memes waren zo'n succes dat we besloten dat ze ook een plek verdienden in dagbladen. Om dat te bekostigen, startten we een crowdfundingactie. Opnieuw succes: binnen twee dagen hadden we ons eerste doel ruimschoots behaald. In totaal droegen ruim 2.000 mensen meer dan €43.000 bij. Op zaterdag 26 juni stonden er paginagrote krantenadvertenties in Het Parool, NRC, Trouw en de Volkskrant, waarin werd verwezen naar de petitie aan het kabinet. Een prachtig resultaat, dat we zonder al die gedreven supporters nooit hadden bereikt.

‘Ik wil nú iets kunnen betekenen’

Pieter Sellies is klimaatactivist en kandidaat-gemeenteraadslid voor de Partij voor de Dieren in Den Haag. In 2021 was hij in die stad initiatiefnemer van het Klimaatalarm.

‘Bij alles wat ik doe ben ik zoek naar hoe ik de meeste invloed kan uitoefenen. Vandaar ook dat ik me verkiesbaar heb gesteld voor de gemeenteraad. Aan de andere kant volgt de politiek natuurlijk wat er speelt in de samenleving, dus ook als activist kun je veel bereiken. Tijdens mijn studie in 2018 kwam een rapport van het IPCC (het VN-klimaatpanel, red.) uit, met de boodschap dat we nog maar 12 jaar hebben om de samenleving en de economie zo te veranderen dat we niet de 1,5 graad opwarming overschrijden. Dat was voor mij een belangrijke moment. Ik dacht: ik kan straks een master of stage gaan doen, maar ik wil nú iets kunnen betekenen. Dus koos ik ervoor om niet verder te studeren, maar me onder te dompelen in de klimaatbeweging.

Ik zag online dat er plannen waren om in gemeenten door heel Nederland lokale protesten te organiseren. In Den Haag gebeurde er nog weinig qua voorbereidingen, dus zette ik een reeks meetings op, waar eerst 3, toen 6 en vervolgens 12 mensen naar toe kwamen. Helaas werden er wegens corona beperkingen opgelegd aan de aantallen mensen die we op de been konden brengen. Toch hebben we op 14 maart met 500 mensen onze stem kunnen laten horen op de Koekamp, naast het Malieveld. Tijdens de voorbereidingen en de dag zelf kreeg ik ondersteuning van onder andere Greenpeace, bijvoorbeeld tips over hoe ik contact kon houden met de autoriteiten.

© Remco Koers

Als je kijkt naar de verkiezingsuitslag, zou je misschien denken dat het Klimaatalarm geen grote impact heeft gehad. Maar het heeft wel degelijk geholpen om in tijden van COVID de klimaatbeweging lokaal weer op te bouwen en te versterken. In Den Haag, maar ook in andere gemeenten, hebben activisten weer contact met elkaar kunnen leggen. Dat heeft ook de Klimaatmars in november groter gemaakt. Ik ben zelf alweer druk met de organisatie van de volgende grote klimaatdemonstratie in de lente van 2022.’

Klimaattop & Klimaatmars

Greenpeace is altijd met een internationale delegatie aanwezig bij de klimaatconferenties van de Verenigde Naties. Zo ook bij de recente top in Glasgow, Schotland, die plaatsvond van 31 oktober tot 13 november. Om de onderhandelaars vanuit de hele wereld onder druk te zetten, was 6 november uitgeroepen tot *global day of action*. Wereldwijd vonden 250 protesten plaats. Alleen al in Glasgow gingen die dag 250.000 mensen de straat op. Ook in Nederland werd gedemonstreerd. Meer dan 40.000 mensen liepen mee in de Klimaatmars in Amsterdam en eisten een eerlijk en ambitieus klimaatbeleid. Greenpeace was present met een 55 meter lang spandoek met daarop een deel van de namen van de 12.000 supporters die samen met ons oproepen tot klimaatactie. Greenpeace-vrijwilligers deelden bijna 600 voorbedrukte protestborden uit met diverse campagneslogans.

Miljarden beschikbaar voor de klimaatcrisis

'Is het betaalbaar' is een vraag die in Den Haag (te) vaak wordt gesteld. Terwijl we weten dat de prijs voor niks doen véél hoger is. Om het de formerende partijen makkelijk te maken, lieten we voorrekenen hoeveel geld er beschikbaar is om de klimaatcrisis aan te pakken. De conclusie van onderzoeksbureau CE Delft in mei vorig jaar: dat geld is er ruimschoots. Zelfs een ambitieus reductiedoel van 65% is financieel haalbaar. Over het rapport werd uitgebreid bericht door landelijke media, waaronder de NOS en de Volkskrant.

Ook aan de formatietafel kwam de boodschap aan dat klimaatactie betaalbaar is en prioriteit moet krijgen. Het nieuwe kabinet trekt in het regeerakkoord €35 miljard uit voor het klimaat. Greenpeace is verheugd over dit klimaatfonds, maar volgt de uitvoering op de voet, zodat deze miljarden juist worden besteed.

‘De wereld stond letterlijk voor hun neus’

Dewi Zloch is campagneleider klimaat en energie bij Greenpeace Nederland. Ze maakte deel uit van de Greenpeace-delegatie die aanwezig was op de klimaatop (COP26) in Glasgow.

‘Een dag voor de klimaatmarsen in onder andere Amsterdam en Glasgow stapte ik in de trein. Via Londen reisde ik met een boemeltreintje langs glooiende heuvels en cottages naar Glasgow. Ik kwam midden in de klimaatmars terecht. Het gevoel van hoop, saamhorigheid en strijdust spatte ervanaf. Dat protest vond niet alleen buiten, maar ook binnen plaats. Vlakbij of zelfs in de ruimtes waar de plenaire zittingen van de klimaatop plaatsvonden. Er waren veel jongeren aanwezig, soms wel tientallen. Op die momenten kreeg ik kippenvel over mijn hele lijf. Een gevoel van: dit had niet nodig moeten zijn, dat nota bene tieners hier moeten staan. Doordat de protesten ook binnen plaatsvonden, was het voor de onderhandelaars moeilijk om zich terug te trekken in een bubbel waar de klimaatcrisis kon worden gereduceerd tot cijfers, afkortingen en jargon. De wereld stond letterlijk voor hun neus. Ook in de vorm van vele mensen die Inheemse bevolkingsgroepen van over de hele planeet vertegenwoordigen.

© Greenpeace

Groepen die onevenredig hard worden geraakt door vervuiling, ontbossing en de honger van rijke landen naar fossiele brandstoffen. Over het uiteindelijke slotakkoord valt veel te zeggen. Het gevoel in ons team was heel dubbel. Er zijn wat deuren opengegaan, sommige zijn gesloten gebleven – maar niet op slot gezet. Er zijn geen dingen onmogelijk gemaakt, maar er zijn ook geen harde maatregelen genomen om een maximale opwarming van 1,5 graden Celsius te verzekeren. Het betoog dat mij het meeste heeft geraakt was dat van een minister van het eiland Tuvalu. Die eilandstaat in de Grote Oceaan dreigt te verdwijnen door de stijgende zeespiegel. Hij zei letterlijk: “Ik kan niet terug met lege handen. Dit gaat voor mij over leven of dood”.

Het kabinet zegt ook dat het voor maximaal 1,5 graad opwarming gaat, terwijl het de vraag is of het voorgenomen doel van 60% CO₂-reductie in 2030 gehaald gaat worden. Die reductiedoelstelling moet wat ons betreft omhoog naar 65%. De CO₂-heffing wordt weliswaar hoger, maar blijft te slap en heeft op die manier te weinig impact. Ook wil het kabinet zo'n €5 miljard steken in twee nieuwe kerncentrales. Een slecht plan, maar gelukkig is het bouwen ervan zo ingewikkeld en duur dat wij die kerncentrales er niet zien komen.

Al met al zien we op klimaatgebied meer beloftes, meer investeringen, maar nog te weinig ambitie en te weinig oog voor klimaatrechtvaardigheid. Genoeg om onze tanden in te zetten de komende jaren!

4.3. Klimaatrechtvaardigheid

VONNIS SHELL-ZAAK:
45% MINDER CO₂-UITSTOOT
IN 2030 OVER DE HELE KETEN

> 1.000
KLIMAATZAKEN WERELDWIJD
IN DE AFGELOPEN 6 JAAR,
VERDUBBELING SINDS 2016

> 3.000 NIEUWSBERICHTEN WERELDWIJD OVER DE SHELL-OVERWINNING

What do we want? Climate justice!

Klimaatrechtvaardigheid (vaak wordt het Engelse *climate justice* gebruikt) is in feite precies wat het woord zegt. De klimaatcrisis moet op een eerlijke manier worden aangepakt. En dat begint met de erkenning dat we er niet zijn als we heel Europa vol leggen met zonnepanelen en overal windparken op zee bouwen. Zolang wereldwijd miljoenen mensen de klappen van klimaatverandering opvangen en zelf géén toegang hebben tot schone energie, zolang is de aanpak van de klimaatcrisis niet rechtvaardig.

De klimaatcrisis hangt onmiskenbaar samen met andere vormen van onrecht. Er is dus een bredere aanpak van de klimaatcrisis nodig om tot een écht structurele oplossing te komen.

Klimaatrechtzaken

2021 was het jaar van klimaatrechtvaardigheid. Wereldwijd groeide het bewustzijn dat de landen en mensen die het hardst worden geraakt door klimaatverandering veelal niet degenen zijn die deze crisis hebben veroorzaakt. Ook hebben zij meestal niet de macht en de middelen om zichzelf te beschermen tegen de gevolgen die nu al merkbaar zijn, zoals extreem weer en droogte. Over de hele wereld wordt inmiddels geëist dat die landen en bedrijven die het meest bijdragen aan klimaatverandering ook de grootste verantwoordelijkheid nemen. Dat gebeurt op vele manieren; ook rechtszaken blijken een zeer effectief middel om gerechtigheid af te dwingen. Wereldwijd voeren mensen en maatschappelijke organisaties honderden klimaatrechtzaken, vaak zeer effectief en met groot succes.

De Shell-zaak

Hoewel er nauwelijks nog mensen zijn die de ernst van de klimaatcrisis in twijfel trekken, blijven overheden en bedrijven treuzelen als het gaat om het nemen van écht effectieve maatregelen.

Beurskoersen en de eerstvolgende verkiezingen lijken zwaarder te wegen dan de wetenschappelijke consensus, die luidt dat we alles op alles moeten zetten om de temperatuurstijging deze eeuw zoveel mogelijk te beperken. Een rechter die de wet toetst, heeft echter geen boodschap aan zo'n kortetermijnvisie. Na het historische Urgenda-vonnis zorgde een Nederlandse rechter opnieuw voor wereldwijde headlines: op 26 mei oordeelde de rechter in Den Haag dat Shell zijn CO₂-uitstoot met 45% omlaag moet brengen in 2030. Deze klimaatzaak was aangespannen door Milieudefensie, samen met Greenpeace Nederland, andere belangenorganisaties en ruim 17.000 individuele mede-eisers.

Het is de eerste keer dat een grote vervuiler aansprakelijk wordt gehouden voor zijn (aanzienlijke) bijdrage aan klimaatverandering en wordt veroordeeld tot het drastisch terugdringen van zijn CO₂-uitstoot. Ondanks het hoger beroep dat nog loopt, moet Shell radicaal zijn koers wijzigen en de CO₂-uitstoot omlaag brengen in lijn met wat nodig is om de temperatuur deze eeuw niet meer dan 1,5 graad Celsius te laten toenemen. De rechter bepaalde dat Shell niet alleen verantwoordelijk is voor zijn eigen uitstoot - die vrijkomt bij het oppompen van olie en verwerken tot benzine - maar ook voor de uitstoot van toeleveranciers, afnemers én verbruikers. Shell moet dus de hele keten aanpakken.

© Evgenia Choros / Greenpeace

Einde van het fossiele tijdperk

Het Shell-vonnis is een enorme overwinning, voor het klimaat en voor iedereen die nu al getroffen wordt door de klimaatcrisis. Ook is het een ontzettend krachtig signaal voor de volledige fossiele industrie en andere grote vervuilers. Het tijdperk van kolen, olie en gas loopt op zijn einde. Overheden en bedrijven zijn nu aan zet om met gedegen klimaatbeleid te komen. Doen ze dat niet, dan kunnen ze nieuwe klimaatrechtszaken verwachten.

People power

Klimaatrechtvaardigheid is al langer een belangrijk onderdeel van onze klimaatcampagnes. Zo steunde Greenpeace eind jaren negentig de strijd van Inheemse volken in Alaska tegen olieboringen, voeren we in 2005 naar Kiribati waar inwoners de wereld lieten zien hoe hun eiland overstroomd dreigt te raken en maakten we samen met bewoners van de Cookeilanden indringende 'climate voice'-video's, waarin zij eisen dat rijke industrielanden hun verantwoordelijkheid nemen voor de klimaatcrisis. En niet voor niets werken we al decennialang nauw samen met Inheemse volken in het Amazonegebied om hun bossen - en daarmee het klimaat - te beschermen.

Nu de gevolgen van klimaatverandering in armere landen met de dag voelbaarder worden en rijkere landen gewoon doorgaan met CO₂ uitstoten, gaan we extra hard campagne voeren voor klimaatrechtvaardigheid. De komende jaren zal Greenpeace nog meer samen optrekken met groepen mensen die opkomen voor een gezonde leefomgeving, bescherming van de natuur en een stabiel klimaat. Alleen samen kunnen we overheden en grote bedrijven dwingen om het belang van natuur, klimaat en mensen voorop te stellen.

Caribisch gebied

In 2021 heeft Greenpeace Nederland zich verdiept in de effecten van de klimaatcrisis op het Caribisch gebied. We weten namelijk dat de Caribische eilanden kwetsbaar zijn als het gaat om de gevolgen van klimaatverandering. Ook hebben we veel gesprekken gevoerd met mensen uit het gebied. Mede dankzij deze gesprekken hebben we kunnen bepalen wat onze rol in deze problematiek kan en moet zijn. In 2022 zal Greenpeace vervolgstappen zetten.

‘Het aantal klimaatzaken heeft zich verdubbeld’

Louise Fournier maakt deel uit van het juridische team van Greenpeace International. Ze geeft leiding aan het internationale werk op klimaatrechtvaardigheid en klimaataansprakelijkheid.

‘Als het gaat om klimaatrechtspraak, dan werden veel van de belangrijke uitspraken gedaan in Nederlandse rechtbanken. Neem de klimaatzaak van Urgenda en de zaak tegen Shell. De statistieken laten zien dat het aantal klimaatzaken zich de afgelopen jaren heeft verdubbeld. Ik denk dat de komende jaren direct getroffen bij dit soort zaken een grotere rol zullen spelen. Ngo’s als Greenpeace kunnen ondersteuning bieden, maar gemeenschappen zullen op de voorgrond staan en grote vervuilers tot de verantwoordelijkheid roepen voor de schade die zij aanrichten aan het klimaat. In Frankrijk bijvoorbeeld speelt een interessante zaak, waarbij Inheemse Brazilianen een groot supermarktconcern aanklagen omdat het vlees verkoopt dat is gelinkt aan ontbossing in het Amazonegebied.

Op dit moment werken zo’n twaalf Greenpeace-organisaties aan klimaatzaken. Ik help campagneleiders bij het ontwikkelen van juridische strategieën, die ze vervolgens met de hulp van advocatenkantoren uit hun eigen regio tot uitvoer kunnen brengen. Zo heeft in Zwitserland een groep oudere dames met steun van Greenpeace Zwitserland de overheid aangeklaagd, omdat die volgens hen te weinig doet om klimaatverandering tegen te gaan. Nadat succes in eigen land uitbleef, worden ze nu gehoord door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Zo’n zaak kan impact hebben op veel andere klimaatzaken in Europa en zelfs daarbuiten. Ik heb de Zwitserse advocaten geholpen met het

omzetten van wetenschappelijke data naar specifieke juridische eisen. Zelf kom ik uit Montréal, Canada. Na mijn rechtenstudie werkte ik voor een klein advocatenkantoor dat Inheemse volkeren vertegenwoordigt. Klimaatverandering werd voor hen meer en meer een probleem. Dat thema boeide me en ik besloot een master in klimaatrecht te doen en stage te lopen bij Greenpeace. Ik krijg er nog altijd veel energie van als mensen in de rechtszaal hun verhaal kunnen doen en vertellen hoe zo’n zaak hun eigen levens en die van anderen heeft veranderd. Het mooie aan klimaatrechtspraak is dat de situatie voor de eisers vaak verbetert, ongeacht de uitspraak. Zo’n zaak zorgt voor verbinding, zet mensen in hun kracht en heeft impact op de publieke opinie.’

4.4. Weg met fossiele reclames

> **132.000** HANDTEKENINGEN VOOR **EUROPEES BURGERINITIATIEF**

WERELDWIJD PERSAANDACHT VOOR ONZE ACTIE

35 ORGANISATIES STEUNEN HET INITIATIEF

15.000 STEMMEN VOOR DE **VIEZE VERKIEZING**

1.500 FOSSIELE ADVERTENTIES GENOMINEERD

Miljoenen slachtoffers

Zowel roken als luchtvervuiling veroorzaakt jaarlijks miljoenen doden. Reclames van de tabaksindustrie zijn al 20 jaar verboden, maar de fossiele industrie mag nog consumenten misleiden alsof het een lieve lust is. Want het mag duidelijk zijn dat oliebedrijven, luchtvaartmaatschappijen en autofabrikanten vooral te koop lopen met hun groene (of 'groene') activiteiten en producten. Zo kom je haast geen Shell-reclame tegen zonder

kreten als 'schonere energie', terwijl de oliegi-gant het overgrote merendeel van zijn budget besteedt aan fossiele activiteiten.

1 miljoen handtekeningen voor een Europees burgerinitiatief

Die reclames, daar moeten en kunnen we een eind aan maken, dachten we bij Greenpeace, dus organiseerden we met enkele Europese zusterorganisaties een Europees burgerinitiatief. Binnen

© Bart Hoogveld / Greenpeace

een jaar moeten we 1 miljoen handtekeningen verzamelen, waarna de Europese Commissie moet besluiten over een zogenoemde EU-wetgevings-handeling die reclames van fossiele bedrijven verbiedt. Dit zou betekenen dat KLM niet meer met spotgoedkope vliegreisjes mag adverteren. En Shell niet langer aan misleidende promoties mag doen voor CO₂-compensatie na een tankbeurt. We hebben goede hoop dat we die 1 miljoen gaan halen, want een paar maanden na de lancering zaten we al op 132.000.

Actie bij Shell in Rotterdam

Zo'n initiatief kun je natuurlijk aankondigen met een e-mail en een tweet, maar wij zijn Greenpeace, dus gingen we het water op. In de Rotterdamse haven, waar op 4 oktober tachtig actievoerders uit heel Europa de toegang blokkeerden tot Shells olieraffinaderij, de grootste van Europa. We bouwden een blokkade met ons zeilschip *Beluga*, kano's en rubberboten. Op het water dobberden drijvende kubussen met daarop advertenties van fossiele bedrijven. Ook plakten klimmers op een enorme olietank van Shell, naast het logo, advertenties die door actievoerders uit heel Europa waren verzameld.

Greenwashing

Om onze eis voor een verbod te onderbouwen, lieten we onderzoekers van DeSmog 3.000 advertenties van fossiele bedrijven op sociale media analyseren. Wat bleek: bij bijna tweederde van de reclames ging het om greenwashing. Shell spande de kroon met maar liefst 81% greenwashing. En dat terwijl Shell 80% van zijn budget besteedt aan olie en gas. 60% van de onderzochte Shell-advertenties op sociale media ging over duurzame energie, terwijl het bedrijf slechts 10 tot 15% van zijn budget investeert in wat het zelf 'hernieuwbare energie' noemt. Duidelijk een geval van misleiding, dus.

Gelukkig prikken steeds meer mensen door die 'groengewassen' uitingen heen. Samen met een groep rechtenstudenten en de actiegroep Reclame Fossielvrij dienden we vorig jaar een klacht in bij de Reclame Code Commissie (RCC) wegens een Shell-reclame over zogenaamd CO₂-neutraal tanken. In augustus oordeelde de RCC dat de betreffende reclame inderdaad misleidend is en

© Marten van Dijk / Greenpeace

dat Shell met deze reclames moet stoppen. Een mooie eerste overwinning op weg naar een algeheel verbod op fossiele reclames.

Vieze Verkiezing

Om fossiele bedrijven en reclamebureaus te laten weten dat dit soort praktijken niet door de beugel kan, lanceerden we eind oktober de Vieze Verkiezing, voor de meest brutale fossiele reclame van 2021. Binnen enkele weken nomineerde het publiek maar liefst 1.500 fossiele reclames. De vijf 'brutaalste' - van KLM, Land Rover, Ryanair, Shell en Vattenfall - onthulden we heel toepasselijk (en onaangekondigd) op hét podium van de reclamewereld: dat van de Effie Awards. Zo lieten we aan honderden reclamemensen weten: reclame maken voor fossiele vervuilers is niet meer van deze tijd.

In de ruim twee maanden daarna kon iedereen op de vijf genomineerde advertenties stemmen. In totaal werden 20.000 stemmen uitgebracht, waarvan 15.000 in 2021. Op 8 februari 2022 werd de 'winnaar' uitgeroepen: 'Samen planten we bomen', een initiatief van Shell en Staatsbosbeheer. Mensen stemden massaal op de deze reclamecampagne, wat voor ons laat zien dat een semioverheidsinstelling zich niet moet lenen voor de misleidende campagnes van een oliereus. Mensen snappen dondersgoed dat Shell een desastreuze impact heeft op het klimaat, waar niet tegenop te planten is.

‘We hebben een wet nodig die reclames voor vliegen en vervuilende auto’s verbiedt’

Femke Slegers is initiatiefnemer en coördinator van Reclame Fossielvrij. Haar project was een inspiratie voor de (internationale) Greenpeace-campagne voor een verbod op reclames van fossiele bedrijven.

‘Reclame Fossielvrij is organisch ontstaan. In 2016 nam ik een klimaatsabbatical, een jaar waarin ik mijn freelancewerk stopte en me fulltime vrijwillig inzette voor Den Haag Fossielvrij. We voerden onder andere actie tegen Generation Discover, een kinder- én lobbyfestival waarmee Shell zijn imago probeerde op te poetsen. Pure propaganda, waarvoor het bedrijf nog gemeentelijke subsidie kreeg ook. Na drie jaar campagne voeren, werd de subsidie stopgezet en verdween het festival uit Den Haag. Dat succes motiveerde me enorm. Ik begon na te denken over hoe we de fossiele sector helemaal uit de publieke ruimte konden verjagen, net als jaren terug gebeurde met de tabaksindustrie. We hebben een wet nodig, vergelijkbaar met de tabakswet, die reclames voor vliegen, vervuilende auto’s en de fossiele industrie verbiedt. Met Reclame Fossielvrij richtten we ons in eerste instantie op Amsterdam, nadat de gemeente in 2020 zei

© Jan-Willem Weenink

te willen streven naar een duurzame donut-economie. Wij reageerden: dan moet je ook stoppen met fossiele reclames. Er volgde een motie die werd aangenomen. Ons nieuwsbericht daarover werd geretweet door Greta Thunberg en ging de hele wereld over. Ik vind het heel tof dat Greenpeace nu onze eis voor Nederland - een stop op fossiele reclames - naar een internationaal niveau heeft getild met het Europees burgerinitiatief. Vanuit Reclame Fossielvrij doen we er nu alles aan om voorlopers, zoals gemeente Amsterdam, zich te laten uitspreken voor zo’n Europese ban op fossiele reclames. Zodat er in oktober, als het burgerinitiatief wordt ingediend, veel publieke steun is.’

En nu?

In 2022 richten we ons op het uitbouwen van de coalitie. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen en organisaties zich achter onze oproep aan de Europese Commissie scharen. En dat we natuurlijk die 1 miljoen handtekeningen halen. Het grote publiek kan ons daarbij helpen. We hebben in januari een toolkit uitgebracht, met behulp waarvan mensen in hun eigen gemeente campagne kunnen voeren voor een verbod. Ook bereiden we door heel Europa nieuwe acties voor, waarover we natuurlijk

nog niet in detail kunnen treden. Het is in elk geval mooi om te zien dat onze oproep de wereld over gaat, tot aan Hollywood aan toe. Zo sprak onlangs de regisseur van de recente Netflix-hitfilm ‘Don’t look up’ zich via Twitter uit voor een verbod.

4.5. Biomassa

**2 ONDERZOEKS-
RAPPORTEN**

**OPINIESTUK
IN HET PAROOL**

PETITIE TEGEN
**SUBSIDIES
BIOMASSA**
63.000
GETEKEND

STAATSSECRETARIS KONDIGT NADER ONDERZOEK AAN

Biomassa = duurzaam?

Biomassa is een verzamelnaam voor natuurlijke materialen die onder andere worden gebruikt voor het opwekken van energie. Denk aan het vergisten van mest voor de productie van biogas of het bijstoken van hout in energiecentrales. De overheid stimuleert het gebruik van biomassa omdat die klimaatneutraal zou zijn. Wetenschappers - en dus ook Greenpeace - denken daar heel anders over. Het verstoken van bomen zorgt voor een hoge CO₂-uitstoot. Dat die uitstoot over een paar decennia zou zijn 'gecompenseerd', omdat de gekapte bomen dan zijn teruggegroeid, daar hebben we nu weinig aan.

Willen we de temperatuurstijging deze eeuw tot maximaal 1,5 graad beperken, dan is het nu alle hens aan dek. Bovendien zijn er genoeg echt duurzame energiebronnen om aan onze energiebehoefte te voldoen. En als we dan toch kleinschalig biomassa willen inzetten, dan mag dat wat ons betreft alleen als het gaat om échte reststromen, zoals snoeihout uit de regio.

Burgerbeweging

Met snoeihout alleen kom je niet zo ver. Dus wat gebeurde er toen de overheid begon met het verstrekken van subsidies voor 'duurzame' biomassa? Grootschalige importen en aantasting van bossen in het buitenland. In 2019 werd 95% van alle biomassa die in Nederlandse kolencentrales werd bijgestookt geïmporteerd. Al jaren zijn vele milieuorganisaties daarom zeer kritisch op het overheidsbeleid. En niet alleen organisaties, de burgerbeweging tegen biomassa groeide de

afgelopen jaren sterk. Bewoners rondom (geplande) biomassacentrales wijzen onder andere op de gevolgen voor de luchtkwaliteit.

Een ongelukkig convenant

In 2013 bereikten overheid, bedrijfsleven en milieuorganisaties een compromis over het bijstoken van biomassa in kolencentrales bij de onderhandelingen van het Energieakkoord. Greenpeace was nooit een voorstander van grootschalige biomassa. We gingen als onderdeel van een zwaarbevochten compromis akkoord, onder strikte voorwaarden. De totale hoeveelheid biomassa die mocht worden bijgestookt werd sterk beperkt en we eisten dat er hoge duurzaamheidscriteria zouden komen voor de herkomst van het hout. Onderhandelen betekent soms lastige compromissen sluiten en tegenover dit voor ons gevoelige compromis stonden grote winsten op het vlak van windmolens op zee en de sluiting van oude kolencentrales.

In 2015 zag het Convenant Biomassa het licht, waarin de duurzaamheidscriteria goed geregeld zouden worden. Milieuorganisaties, waaronder Greenpeace Nederland, moesten daarvoor nauw samenwerken met energiebedrijven, zoals RWE en Uniper, die biomassa bijstookten in hun kolencentrales. Die samenwerking was, diplomatiek gezegd, niet makkelijk. Wij hebben ontzettend veel moeite gedaan de criteria, die op zich niet zo slecht waren, in de praktijk effectief te laten zijn. Helaas leverde dit weinig tot niets op. De criteria en de naleving ervan door de bedrijven werden in de loop der tijd steeds verder afgezwakt.

Ons werk op het dossier biomassa werd in 2021 gesteund door de European Climate Foundation (ECF). De ECF zet zich in voor een CO₂-neutrale samenleving.

Hout uit Baltische bossen

Greenpeace kreeg steeds meer aanwijzingen dat de biomassa die in Nederlandse centrales werd verstoekt deels afkomstig was uit Baltische bossen, waar extra boskap plaatsvond en natuur werd verwoest. Allerm minst duurzaam, dus. Om de precieze feiten boven water te krijgen, lieten we twee onderzoeken uitvoeren, specifiek naar de productie van biomassa in Estland en Letland. De conclusies van de studies waren niet mals: de natuur in deze landen wordt ernstig geschaad voor de productie van houtpellets.

Zo bleek dat oerbos met honderden jaren oude dennenbomen werd gekapt. Ook documenteerden de onderzoekers kaalkap in leefgebieden van zeldzame en bedreigde vogels, zoals de drieteenspecht, het hazelhoen en de kleine vliegenvanger. De import van Estse biomassa wordt sterk aangejaagd door Nederlandse overheidssubsidies. Voor ons was de maat vol. Greenpeace Nederland en de vier andere natuur- en milieuorganisaties stapten op 7 juli gezamenlijk uit het convenant.

Politiek draagvlak

Ook in Den Haag is het besef geland dat biomassa niet zo duurzaam is als deze ooit werd afgeschilderd. In februari stemde het Nederlandse parlement voor een motie om de subsidies voor nieuwe biomassacentrales stop te zetten. Dat betekent echter geenszins het einde van biomassa, want al toegekende subsidies voor bestaande centrales lopen gewoon door. Daarnaast wilde de voormalige regering ook nog nieuwe subsidies verlenen voor biomassacentrales die warmte produceren. De regering zei aan een 'afbouwpad' te werken. Hoe dit verder gaat, is aan het nieuwe kabinet. Met onze onderzoeken hebben we de druk op politiek en bedrijfsleven in elk geval opgevoerd. Zo leidde de tweede studie er in juli toe dat de staatssecretaris in de Tweede Kamer aankondigde de misstanden

© Sandra Ruudu / Greenpeace

© Greenpeace / Karl Adami

© Greenpeace / Karl Adami

nader te laten onderzoeken. Het was voor het eerst dat de overheid serieus reageerde op aanwijzingen van misstanden.

Het nieuwe regeerakkoord biedt een sprankje hoop, want daarin zegt het kabinet te willen stoppen met houtige biomassa (takken en houtsnippers) als energiebron. Helaas is onduidelijk per wanneer. Wat ons betreft komen er geen nieuwe subsidies voor nieuwe centrales en worden ook bestaande subsidies afgebouwd. We mogen met Nederlandse subsidies geen natuurverwoesting in andere landen aanjagen. Ook volgend jaar zet Greenpeace zich in voor deze beleidsverandering.

‘We hebben niets aan een energiebron die alleen op papier CO₂-neutraal is’

Siim Kuresoo is hoofd van het bossenprogramma van het Estonian Fund for Nature. Zijn organisatie deed belangrijk research, zowel data-analyse als veldwerk, voor de Greenpeace-studies die keken naar de impact van de Nederlandse import van biomassa op de bossen in Estland.

© Katre Liv_ELF

‘De organisatie waarvoor ik werk richt zich historisch gezien op natuurbescherming, maar we werken ook op issues als klimaat en hernieuwbare energie. Biomassa is de afgelopen jaren een belangrijk thema geworden, want ze vormt een grote bedreiging voor onze bossen. In Estland wordt een hoop biomassa gebruikt en we zijn binnen Europa een van de grootste exporteurs. Voor de Greenpeace-studies zijn we in bestaande landkaarten en databases gedoken, maar we zijn ook de bossen ingegaan om de impact van houtkap met eigen ogen te zien en voorbeelden van ontbossing te verzamelen. In mei heb ik met een collega plekken bezocht waar volgens landkaarten houtkap had plaatsgevonden in beschermde waterscheidingen en Natura 2000-gebieden. We namen een kijkje bij 6 of 7 gebieden en ze waren allemaal bijna volledig kaalgekapt. Wat we daar zagen hakte er flink in. En die bedrijven handelen niet eens in strijd met onze nationale wetten. Wat ons betreft staan die wetten dan ook haaks op het Europese recht. In juni is de Europese Commissie een inbreukprocedure gestart tegen de Estse staat, het is afwachten of dat ergens toe leidt. Ik begrijp heel goed dat biomassa een moeilijk onderwerp is voor

beleidsmakers. Als je nee zegt tegen biomassa, brengt dat je vooruitgang richting 100% schone energie in gevaar (op papier is biomassa namelijk klimaatneutraal, red.). Maar als je echt betekenisvol klimaatbeleid wilt, moet je eerlijk zijn tegenover jezelf. We kunnen niet inzetten op een energiebron die op papier CO₂-neutraal is, maar eigenlijk bijdraagt aan ontbossing en méér emissies. Gelukkig is de publieke perceptie aan het kantelen. Ons Ministerie van Economische Zaken heeft onlangs een studie laten uitvoeren naar hoe mensen aankijken tegen verschillende energiebronnen. Er is in Estland best wat controverser geweest over windturbines en toch verkozen de meeste ondervraagden zonne- en windenergie boven biomassa. Het was de minst populaire energiebron. Ik hoop dat ons werk heeft bijgedragen aan die shift. We maken deel uit van een coalitie van ngo's die eist dat de Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie zo wordt herzien dat biomassa niet meer wordt aangemerkt als een duurzame vorm van energie. Zo worden EU-landen niet langer aangemoedigd om biomassa uit bossen te gebruiken.’

4.6. Bossen zijn van levensbelang

2 STUDIES OVER
LINK TUSSEN NEDERLAND EN
ONTBOSSING BRAZILIË

95% MINDER
VEENBRANDEN
IN RUSLAND

EUROPESE COMMISSIE KOMT MET VOORSTEL BOSSENWET

Ontbossingsvrije producten

Het vlees, de zuivel en de pindakaas in onze boodschappenmandjes zijn vaak direct gelinkt aan de verwoesting van bos en andere natuur in Zuid-Amerika en Indonesië. Dat besef is inmiddels bij veel bewuste consumenten geland. Tot op heden is het helaas aan die consument om uit te pluizen welke producten al dan niet duurzaam zijn. Bedrijven hebben vrij spel als het gaat om de herkomst van de grondstoffen die ze gebruiken.

Greenpeace en andere ngo's oefenen daarom al vele jaren druk uit in Brussel om te komen tot Europese regels die ontbossing elders voorkomen. Door die druk liet de Europese Commissie in 2013 een studie uitvoeren. Wat bleek: de impact van de Europese productie en consumptie van levensmiddelen op de wereldwijde ontbossing is enorm. Voor de productie van onder andere soja voor veevoer, palmolie, vlees en rubber worden wereldwijd natuurgebieden verwoest.

Bossenwet

De conclusies van die studie waren kraakhelder, maar echte actie bleef uit. Grote multinationals wisten de boel flink te vertragen met mooie praatjes. Bedrijven als Unilever, Albert Heijn en FrieslandCampina stellen het gebruik van gecertificeerde soja of palmolie vaak gelijk aan duurzaam. Onterecht, blijkt uit ons rapport *Destruction: Certified*, dat we begin 2021 publiceerden. Hoewel sommige certificeringen sterke standaarden hebben, blijft de implementatie vaak ernstig achter.

Ook is er een gebrek aan transparantie. Erger nog: vaak biedt certificering niet meer dan een 'groen sausje' voor multinationals en gaat ondertussen de ontbossing gewoon door.

Onze boodschap aan de politiek was duidelijk: stoppen met betrokkenheid bij ontbossing moet geen vrije keuze zijn, maar een plicht. Jarenlange lobby, onderzoek en publiekscampagnes van onder andere Greenpeace waren nodig om Brussel tot

‘Het is dankzij ngo’s als Greenpeace dat er wordt gewerkt aan een bossenwet’

Sini Eräjää is campagneleider landbouw en bossen bij het EU-kantoor van Greenpeace in Brussel.

‘Het EU-kantoor van Greenpeace houdt een oog op alle belangrijke EU-initiatieven. We identificeren goede momenten om beleid te beïnvloeden, verzamelen informatie en praten met beleidsmakers. Daarnaast proberen we ook belangrijke milieuthema’s op de politieke agenda te krijgen. Het is dankzij ngo’s als Greenpeace dat er nu wordt gewerkt aan een Europese wet die wereldwijd ontbossing moet tegengaan. De Europese Commissie liet bijna tien jaar terug al uitzoeken hoe groot de Europese ontbossingsvoetafdruk is. Die bleek enorm, iets wat wij natuurlijk al wisten. Toch kostte het ons nog jaren om politici te overtuigen in actie te komen en de verantwoordelijkheid niet bij de consument te laten. Het wetsvoorstel dat er nu ligt biedt een sprankje hoop, want bedrijven moeten straks zelf aantonen dat hun producten niet bijdragen aan de verwoesting van bos. Het voorstel is echter verre van perfect, want het laat bepaalde soorten natuur en verschillende

© Mark Braddy

productsoorten buiten beschouwing. Ook is er te weinig aandacht voor de rechten van Inheemse volkeren. We doen onze uiterste best om die zaken te corrigeren. En dat is best een uitdaging, want de ministers van de EU-lidstaten die zich er nu over buigen, proberen milieuwetten meestal af te zwakken. Wat dit keer anders is, is dat de wereld meekijkt. Politici in Brussel zijn veelal gewend om hun werk buiten de spotlight te doen, maar Greenpeace en andere ngo’s hebben veel Europese burgers weten te mobiliseren. Daar gaan we in 2022 mee door. We zullen politici dwingen hun verantwoordelijkheid te nemen.’

actie te bewegen. Ook in Nederland oefenden wij en vele supporters druk uit. 1,2 miljoen Europeanen, onder wie ruim 134.000 Nederlandse supporters, ondertekenden onze petitie voor een sterke bossenwet, die we eind 2020 aan de toenmalige minister van LNV overhandigden. Onze vasthoudendheid wierp eind vorig jaar vruchten af: de Europese Commissie publiceerde een wetsvoorstel om ontbossingsvrije producten uit de EU te weren. De voorgestelde wet verplicht bedrijven precies aan te kunnen tonen waar hun producten en grondstoffen vandaan komen. Ze moeten zelf onderzoek doen om uit te sluiten dat voor die producten natuur wordt verwoest.

Tekortkomingen

Het wetsvoorstel is zeker niet goed genoeg. Zo sluit het bepaalde landschappen uit, zoals veengebieden en savannes, net als bepaalde productsoorten, zoals rubber en mais. Ook biedt het te weinig bescherming voor Inheemse gemeenschappen. Greenpeace zal er in 2022 alles aan doen om die tekortkomingen te verhelpen, onder andere door lobby en het opvoeren van publieke druk. Zowel het Europees Parlement als de milieuministers van de deelstaten kunnen namelijk nog wijzigingen aanbrenghen. Met de steun van onze supporters, in Nederland en in heel Europa, blijven we ons inzetten voor een einde aan Europa’s medeplichtigheid aan ontbossing.

© Diego Baravelli / Greenpeace

Van Brazilië naar Nederland

Op de klimaatop in Glasgow liet de Braziliaanse president Bolsonaro weten dat hij illegale ontbossing voor 2030 een halt toe wil roepen. Inheemse groepen reageerden met ongeloof: Bolsonaro is een volstrekt onbetrouwbare partner als het gaat om de bescherming van de kostbare natuur in Brazilië. Neem het grootste moerasland ter wereld, de Pantanal in het zuidwesten van Brazilië. In 2020 ging bijna 30% van het leefgebied van de jaguar en alligator in vlammen op. Vorig jaar deed Greenpeace onderzoek naar de oorzaak van deze megabranden. Onze vermoedens werden bevestigd: veeboeren en landrovers staken veel van de branden aan. De Braziliaanse overheid laat het al jaren na de natuur daar te beschermen. Uit ons onderzoek kwam ook naar voren dat de veeboeren leveren aan vleesverwerkingsbedrijven die op hun beurt vlees naar Nederland exporteren.

Die link met de producten in onze supermarkt kwam ook naar voren uit een ander Greenpeace-onderzoek, dat keek naar de explosieve toename van soja- en veeteelt in de Braziliaanse Amazone-provincie Rondônia. Daar vond een nieuwe ontbossingsgolf plaats op het grondgebied van de Inheemse Karipuna, met wie Greenpeace al jaren nauw samenwerkt. Nederland was in 2020 de belangrijkste afzetmarkt voor soja uit Rondônia. Die soja verdwijnt in Nederland als voer in de magen van miljoenen koeien, kippen en varkens. Beide studies benadrukken hoe belangrijk het is dat er een

sterke bossenwet komt. Alleen zo stellen we zeker dat er geen producten meer op de EU-markt komen die leiden tot ontbossing en de schending van mensenrechten.

Russische brandweerteams boeken zelfstandig succes

Begin 2021 kwam er een einde aan ons driejarige project 'Russische brandweerteams bestrijden klimaatverandering'. Zoals u in ons vorige jaarverslag kon lezen, gingen de resultaten van dit project, dat mogelijk werd gemaakt door de Nationale Postcode Loterij, zelfs onze eigen verwachtingen te boven. Sinds 2018 hebben we het aantal vrijwilligersgroepen die door heel Rusland branden blussen én voorkomen, weten te verviervoudigen, van 4 naar 21. Het aantal grasbranden nam met 31% af en het aantal veenbranden met maar liefst 95%. Belangrijk voor Greenpeace is dat de teams succesvol blijven opereren, nadat wij een stap terug doen. Vorig jaar hebben de vrijwilligers zelfstandig vijf regionale trainingskampen georganiseerd. Ook blijven ze zich de komende jaren middels voorlichtingen en mediacampagnes inzetten voor de preventie van bos- gras- en veenbranden.

De problematiek blijft uiterst actueel. Door de abnormale droge en hete zomer in Siberië begonnen de natuurbranden in 2021 aanzienlijk eerder. Het was zelfs 32 graden Celsius binnen de poolcirkel! Om snel en slagvaardig te kunnen optreden is er een bijzonder brandweerteam, bestaande uit experts van Greenpeace Rusland, vrijwilligers en medewerkers van nationale parken. Dit team kwam ook vorig jaar in actie, met behulp van drones, hitemeters en blusvliegtuigjes.

© Olesya Volkova / Greenpeace

4.7. Maak Toekomst

MILJOEN MENSEN
BEREIKT MET EEN BOODSCHAP OVER
IMPACTVOLLE KLIMAATACTIE

290.900 BEZOEKERS OP **MAAKTOEKOMST.NL**

135.200
DEELNAMEN
AAN ACTIES OP
MAAKTOEKOMST.NL

Duurzame systeemverandering

Greenpeace voert campagne op veel verschillende thema's, van klimaatverandering tot landbouw, bossen, oceanen en plasticvervuiling. Maar eigenlijk gaan al die campagnes over één ding: samen werken aan een groene en eerlijke toekomst. We geloven dat die haalbaar is en dat we samen - alleen samen - tot duurzame systeemverandering kunnen komen. Om die achterliggende boodschap duidelijker voor het voetlicht te brengen, lanceerden we begin 2021 het campagneconcept Maak Toekomst. Dat deden we in samenwerking met de Nederlandse charitatieve instelling de Turing Foundation en twee andere

gulle gevers. Dankzij hun steun konden we een miljoenenpubliek bereiken.

Make friends. Make trouble. Make future.

Vrienden maken, (op vreedzame wijze) de boel opschudden, samen een groene en eerlijke toekomst vormgeven: dat is de hoofdboodschap van Maak Toekomst. In 2021 hebben we onder andere een tv-commercial ingezet, die precies dat statement maakt. En we waren niet alleen zelf heel blij met het resultaat, de commercial won een prijs bij de Dutch Creativity Awards. Daarnaast hebben we radiospots, outdoor-uitingen en online advertenties

‘We hebben ongelooflijke haast en daarom is klimaatactivisme nodig in elke school, in elk bedrijf en in elke sportkantine. Greenpeace wil met de Maak Toekomst-campagne mensen inspireren zelf in actie te komen, op hun eigen manier. Daar is lef voor nodig en wij willen dat aanmoedigen.’

Andy Palmen, directeur Greenpeace Nederland

ingezet, waarin we mensen aanspoorden om in actie te komen op maaktoekomst.nl. Met al die uitingen bereikten we meer dan 5 miljoen mensen.

Online & offline

Op het online platform konden supporters deelnemen aan veel uiteenlopende acties. Zo konden ze de Nederlandse politiek oproepen tot klimaatactie. Een inspirerende actie die online en offline met elkaar verbond was de Klimaatwachlijst. Mensen die het getreuzel van de politiek om tot klimaatactie over te gaan beu waren, konden hun naam via de website op een lange lijst zetten. Een flink aantal van die namen zette we op een 55 meter lang spandoek dat werd meege dragen tijdens de Klimaatmars. Meer over deze campagne leest u in hoofdstuk 4.2.

Eind 2021 konden supporters via de website stemmen op de meest brutale fossiele reclame. Over deze campagne leest u meer in hoofdstuk 4.4. Ook onze campagne over de Nederlandse natuurrisicocrisis (hoofdstuk 4.1) bood supporters via maaktoekomst.nl diverse mogelijkheden om in actie te komen. De resultaten van al deze acties gingen onze verwachtingen te boven. Ruim 135.000 keer werd er deelgenomen aan een actie, meer dan de 100.000 waar we op hadden gehoopt.

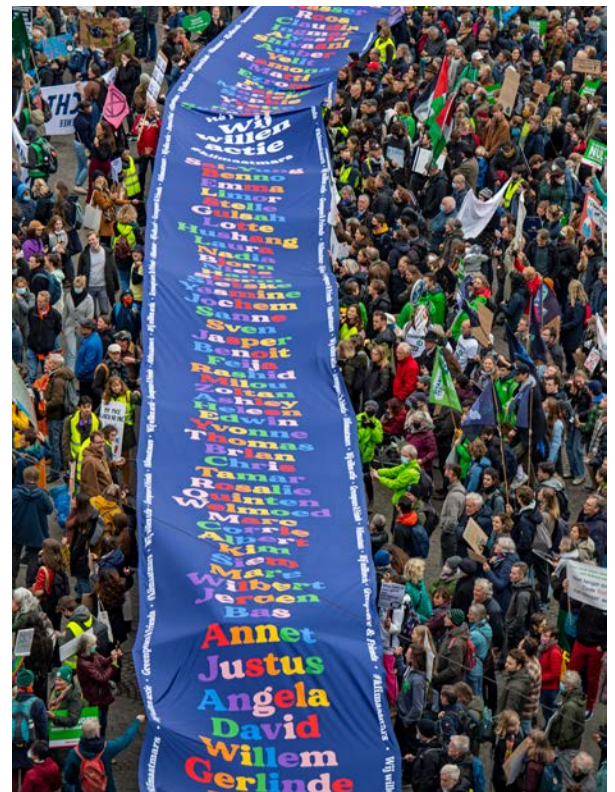
Ook het effect van de reclamespot en de video's die we via het platform naar buiten brachten was aanzienlijk. Onderzoek dat we lieten uitvoeren wees

uit dat 39% van de respondenten na het kijken van de spot meer overtuigd was van de noodzaak om in actie te komen voor het klimaat. Na het bekijken van online video's die mensen oproepen zich aan te sluiten bij onze natuurzaak, gaf 40% van de respondenten aan zich meer bewust te zijn van het natuurprobleem en de noodzaak tot actie.

De toekomst van Maak Toekomst

We zijn blij met en dankbaar voor wat Maak Toekomst ons in 2021 heeft gebracht. U zult de campagne zeker nog terug zien komen, al past niet elk thema in de stijl van Maak Toekomst. Ook willen we soms kunnen aanhaken bij een campagne van de internationale Greenpeace-organisatie of een andere coalitie, die een eigen stijl heeft.

We hebben gezien dat Maak Toekomst heel goed werkt om nieuwe doelgroepen te bereiken. Dat blijven we dus ook in 2022 zeker doen. Het concept wordt daarvoor iets aangepast en in de bestaande Greenpeace-website geïntegreerd. Ook hopen we dit jaar opnieuw de tv-spot uit te kunnen zenden, gefinancierd door een gulle gever.

© Marten van Dijk / Greenpeace

GREENPEACE WERELDWIJD

5

© TBuse Altun / Greenpeace

Greenpeace is een van de grootste internationale milieuorganisaties. Met 26 (regionale) organisaties zijn we aanwezig en actief in 55 landen, verspreid over alle continenten. Milieuproblemen zoals klimaatverandering houden zich niet aan landsgrenzen, die vergen een wereldwijde aanpak.

Internationale organisatie

Stichting Greenpeace Council, beter bekend als Greenpeace International, faciliteert de samenhang en kwaliteit van de nationale, regionale en mondiale Greenpeace-campagnes. Ook is Greenpeace International verantwoordelijk voor onze schepen. Het kantoor bevindt zich in Amsterdam.

Steun aan campagnes in andere landen

Dankzij de steun van velen is Greenpeace Nederland de organisatie met het hoogste percentage financiële supporters per aantal inwoners ten opzichte van de andere landen waar Greenpeace actief is. Daardoor kunnen we veel bijdragen aan de Europese en wereldwijde Greenpeace-campagnes. In 2021 was onze bijdrage €9,5 miljoen, oftewel 33,6% van onze totale uitgaven. In 2020 was dat respectievelijk €7,7 miljoen en 34,4%.

Greenpeace Nederland sluit overeenkomsten met Greenpeace International voor onze bijdragen aan internationale campagnes. Hierin leggen we vast aan welke campagnes en activiteiten het geld wordt besteed. Greenpeace International volgt en

bewaakt de voortgang en de resultaten. Greenpeace Nederland volgt de rapportages van Greenpeace International op de voet. Na afloop evalueren we samen de aanpak en de resultaten, verbeteren de projecten waar nodig en passen eventueel de campagnestrategieën aan.

Dankzij Nederlandse supporters

Onze financiële supporters droegen via Greenpeace Nederland in 2021 met €9,5 miljoen bij aan activiteiten in andere Greenpeace-regio's. Met dat geld ondersteunden we een breed scala aan projecten in onder andere Afrika, Brazilië, Rusland en Azië. Een overzicht van alle projecten en bedragen vindt u in de jaarrekening (tabel B1a).

Wereldwijde campagnes

Alle activiteiten die Greenpeace Nederland onderneemt, hebben direct of indirect een impact die verder gaat dan onze landsgrenzen. De crisis waarin het klimaat en de wereldwijde biodiversiteit zich bevinden, vergen een internationale visie en aanpak. Een kleine greep uit de activiteiten die vorig jaar verspreid over de planeet plaatsvonden:

1. Slecht jaar voor Shell

Shell werd in 2021 flink met de neus op de feiten gedrukt: de toekomst is fossielvrij. Na het historische vonnis van de Nederlandse rechter (zie hoofdstuk 4.3), maakte een rechter in Zuid-Afrika vlak voor de jaarwisseling een einde aan seismisch onderzoek naar olie dat de multinational uitvoerde voor de oostkust van het land. Greenpeace Afrika had eerder al een rechtszaak aangespannen tegen de oliegiert.

© Greenpeace / Fixerfilm

© Marten van Dijk / Greenpeace

© Greenpeace / Michael Hedelain

© Greenpeace

© Nathalia Angarita / Greenpeace

2. Boren in de diepzee

Grote bedrijven hebben het voorzien op de schatten van de diepzee. Niet op de unieke wezens die er leven, maar op de mineralen in de zeebodem, voor de productie van elektronica. Zowel Greenpeace als onafhankelijke wetenschappers spreken zich tegen diepzeemijnbouw uit. Op 10 december voegden we daad bij woord: actievoerders uit Nederland, Duitsland, België en Zwitserland beklommen een enorm mijnbouwschip in de haven van Rotterdam en hingen een spandoek op met de tekst 'No Deep Sea Mining'.

3. Koopgekte

Greenpeace komt in actie tegen bedrijven en overheden die onze kostbare natuur te grabbel gooien. Maar net zo belangrijk is het dat we heersende denkbeelden veranderen over wat het betekent om een fijn en comfortabel leven te leiden. Is eindeloos shoppen echt de sleutel tot geluk? Wereldwijd grijpt Greenpeace gelegenheden als Black Friday aan om te wijzen op de gevolgen van overconsumptie. Bijvoorbeeld in Kopenhagen, waar Greenpeace Denemarken met led-technologie spandoeken in winkelstraten tevoorschijn 'toverde'.

4. Klimaatactie bij een vulkaan

Terwijl in Glasgow politici bijeenkwamen om te praten over de klimaatcrisis, vond op het eiland Tanna in Oceanië een bijzondere klimaatactie plaats. 200 vrouwen kwamen bij elkaar aan de voet van de actieve vulkaan Yasur. Samen met Greenpeace riepen ze wereldleiders op om hun verantwoordelijkheid te nemen. Vanuatu, de eilandenreeks waar Tanna onderdeel van uitmaakt, is zeer kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering.

5. Snakken naar frisse lucht

Bogotá is een van de steden in Zuid-Amerika met de slechtste luchtkwaliteit, zo bleek vorig jaar uit nieuwe data van de Wereldgezondheidsorganisatie. In 2020 kostte luchtvervuiling het leven aan zeker 5.400 inwoners van de hoofdstad van Colombia. De economische schade is enorm. Greenpeace greep de gelegenheid aan bij de autoriteiten te pleiten voor meer investeringen in duurzaam vervoer. Die eis zetten actievoerders kracht bij door in het drukke verkeer te poseren met röntgenbeelden van borstkassen.

Internationale successen

Mede dankzij nederlandse supporters konden we in 2021 wereldwijd onder andere de volgende successen boeken:

- Verschillende gemeenschappen in het westen van Griekenland bouwen en beheren samen een enorm zonnepark, zo werd begin 2021 bekend. Deelnemende huishoudens kunnen hierdoor in hun eigen energie voorzien, maar er blijft ook genoeg (gratis) elektriciteit over voor 5.000 kwetsbare huishoudens in de regio. **Greenpeace Griekenland** noemt dit nieuwe project een droom die uitkomt, waarbij de grootste natuurlijke schat die Griekenland heeft wordt gebruikt voor energieopwekking, de zon.
- Petrochemiebedrijf Ineos kondigde in maart aan dat het zijn vergunning voor de eerste fase van een geplande uitbreiding van een plasticfabriek in de haven van Antwerpen intrekt. Deze stap volgde op een rechtszaak die in 2020 werd aangespannen door de milieustrategie ClientEarth en 13 andere ngo's, waaronder **Greenpeace België**. Volgens Greenpeace hebben de Vlaamse autoriteiten bij het verlenen van de vergunning nagelaten de milieueffecten goed mee te wegen.
- De Duitse klimaatwet van 2019 is deels in strijd met de grondwet, oordeelde het Duitse Constitutioneel Hof in april. Zo omschrijft de Duitse regering niet voldoende hoe ze na 2030 de CO₂-uitstoot naar nul wil terugdringen. Terwijl de staat volgens de rechter wel degelijk een verantwoordelijkheid draagt tegenover volgende generaties. **Greenpeace Duitsland** ondersteunde de aanklacht, die was aangespannen door jonge klimaatactivisten.

© Jan Zappner / Greenpeace

- De grote winkelketen 7-Eleven beloofde in mei dat het in Taiwan voor 2050 volledig stopt met de verkoop van wegwerpplastic. Het is daarmee de eerste winkelketen in Azië die deze belofte doet. Al in 2023 wil het bedrijf het plasticdeel in verpakkingen terugdringen tot niet meer dan 20%. **Greenpeace Oost-Azië** voert sinds 2019 campagne op onder andere 7-Eleven.
- De rechter in Jakarta oordeelde in september dat de Indonesische overheid niet voldoende het recht van burgers op schone lucht respecteert. Twee jaar geleden hadden 32 inwoners van Jakarta een zaak aangespannen tegen president Joko Widodo en andere functionarissen. **Greenpeace Indonesië** voert actief campagne voor meer overheidsmaatregelen om luchtvervuiling tegen te gaan.

© Rendra Hermawan / Greenpeace

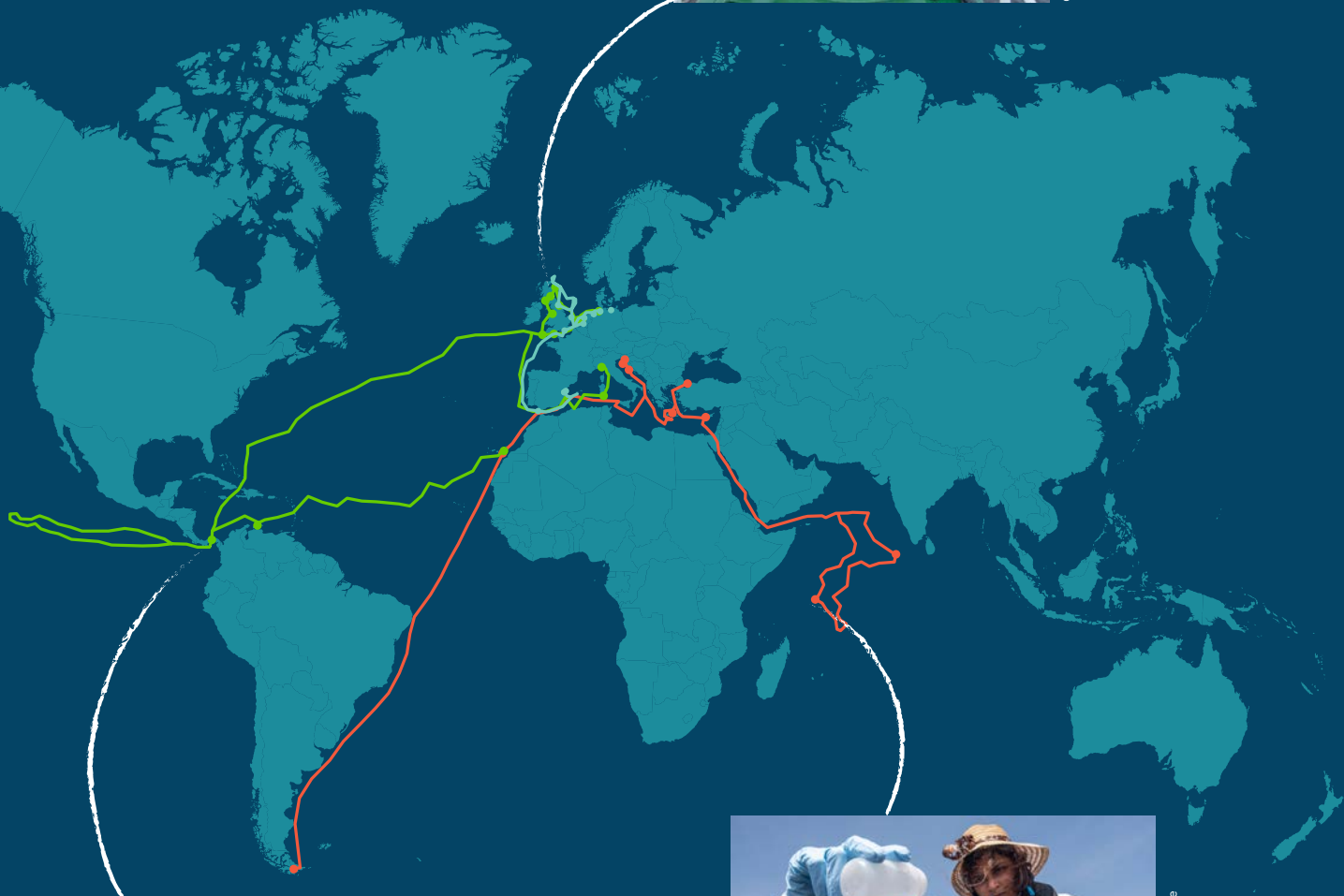
- Het hooggerechtshof in Nieuw-Zeeland haalde in september een streep door de plannen van mijnbouwbedrijf Trans Tasman Resources, dat van plan was voor de westkust van het eiland ijzer uit de zeebodem te halen. **Greenpeace Aotearoa** in Nieuw-Zeeland juichte het besluit toe en noemde het een overwinning voor lokale (Inheemse) gemeenschappen en het zeeleven.
- Begin december maakte de klimaatminister van Oostenrijk bekend dat de omstreden Lobautunnel en -snelweg er niet zullen komen. Deze tunnel, die al tientallen jaren geleden gepland was, zou onder het Nationaal Park Donau-Auen komen. Voor de aanleg zou veel schade worden aangericht aan het landschap. Actievoerders van **Greenpeace Oostenrijk** bezetten in 2006 meerdere weken het gebied waar proefboringen zouden plaatsvinden.

WAAR ONZE SCHEPEN IN 2021 WAREN

Met onze schepen komen we precies op die plekken waar olie- en diepzeemijnbouwbedrijven en varende visfabrieken ongestoord hun gang denken te kunnen gaan. Op dit kaartje ziet u waar onze schepen vorig jaar waren.

© Suzanne Plunkett / Greenpeace

© Marten van Dijk / Greenpeace

- Rainbow Warrior
- Esperanza
- Arctic Sunrise

© Tommy Trenchard / Greenpeace

Adiós, Esperanza, hello Witness!

In 2021 hebben we helaas afscheid moeten nemen van onze geliefde *Esperanza* (Spaans voor 'hoop'). Het schip, dat we liefkozend ook wel *Espy* noemden, was oorspronkelijk een brandweerschip. In 2002 kreeg het de bekende regenboog. In de bijna twintig jaar dat het voor Greenpeace uitvoer, heeft het aan talloze expedities en acties deelgenomen, overal ter wereld. Vorig jaar mocht de *Espy* met pensioen. De laatste tocht ging naar een scheepswerf in Amsterdam, waar het werd klaargemaakt voor het recyclingproces. Het schip kreeg een waardig afscheid en werd bij de sluisen van IJmuiden feestelijk onthaald. We verwelkomden vorig jaar ook een nieuw schip, de *Witness!* Hierover leest u meer in hoofdstuk 8.

EEN NIEUWE STRATEGIE

© Marten van Dijk / Greenpeace

Drie jaar vooruit

Alle Greenpeace-kantoren, van Greenpeace Indonesië tot Greenpeace Luxemburg, maken elke drie jaar een nieuwe overkoepelende strategie. Deze driejarenstrategie schetst de hoofddoelen en aandachtspunten aan de hand waarvan de organisaties hun activiteiten ontwikkelen. Het gaat dan zowel om zaken als publiekscampagnes en fondsenwerving als meer interne aangelegenheden, zoals personeelsbeleid. Deze strategieën worden afgestemd met Greenpeace International, dat de regiokantoren helpt hun strategie zo vorm te geven dat deze bijdraagt aan de internationale doelen, zoals het tegengaan van klimaatverandering, ontbossing en overbevissing.

De driejarenstrategie van Greenpeace Nederland liep eind 2021 af. Daarom besteedden we vorig jaar veel tijd en aandacht aan het formuleren van nieuwe doelen en manieren waarop we die doelen willen bereiken. We stellen onze nieuwe strategie voor de periode 2022 t/m 2024 graag beknopt aan u voor:

Overkoepelende doelen

- We bouwen, samen met onze supporters en andere organisaties, aan de grootste klimaat- en natuurbeweging die Nederland ooit heeft gekend. Samen met die beweging zetten we bedrijven en politici onder druk, zodat ze geen andere keuze hebben dan alles te doen om onze planeet te beschermen.
- Heel Nederland moet mee gaan doen. Daarom mobiliseren we honderdduizenden mensen om, op hun eigen manier, bij te dragen aan een groene en eerlijke toekomst.
- We strijden compromisloos voor dat wat nodig is om de klimaat- en natuurcrises in te dammen. Dat betekent minder ellenlange onderhandelingen en meer disruptieve actiemethodes, zoals grote demonstraties en rechtszaken.
- Bij het selecteren van thema's om campagne op te voeren, gaan we voor problemen die raken aan structurele weeffouten in het systeem. Alleen door het systeem te veranderen, kunnen we de grootste milieumisstanden oplossen.

- We communiceren met emotie en proberen de harten van onze supporters te raken. Alleen zo kunnen we grote groepen mensen inspireren om in actie te komen.
- We strijden zij aan zij met Inheemse groepen en andere gemeenschappen die het hardst worden getroffen door de klimaatcrisis en de verwoesting van de natuur. Onze campagnes hebben raakvlakken met uiteenlopende vormen van sociaal, politiek of economisch activisme.

Klimaat en energie

- 2030-doel: 65% CO₂-reductie in Nederland en Europa, ten opzichte van 1990.
- We veranderen de mindset over de klimaatcrisis; van de opvatting dat klimaat slechts gaat over tonnen CO₂ en graden Celsius naar een probleem dat gaat over mensenlevens en dat raakt aan andere sociale en politieke issues. Meer over het onderwerp klimaatrechtvaardigheid leest u in hoofdstuk 4.3.
- We verdiepen ons in de effecten van de klimaatcrisis op het Caribisch gebied. Greenpeace Nederland verkent wat haar rol kan en moet zijn in deze problematiek.
- We houden de fossiele sector verantwoordelijk voor de enorme schade aan natuur en klimaat die hij aanricht. Daarnaast zijn we onderdeel van de internationale campagne die pleit voor een verbod op fossiele reclames. Over dit project leest u meer in hoofdstuk 4.4.

Klimaat en biodiversiteit

- 2030-doel: de Nederlandse bijdrage aan ontbossing wereldwijd is naar een nulpunt gebracht. Daarnaast hebben we een systeemverandering in de Nederlandse landbouw bewerkstelligd, met een aanzienlijke krimp van de veestapel.
- Om de natuur te redden en het stikstofoverschot aan te pakken, voeren we campagne voor een sterke reductie van de veestapel en een transitie naar duurzame landbouw. Indien nodig zetten we onze juridische stappen tegen de Nederlandse overheid voort (zie hoofdstuk 4.1).

- We werken hard aan het opbouwen van een sterke natuurbeweging. Alleen als we onze krachten bundelen met supporters, vooruitstrevende toekomstboeren en andere medestanders kunnen we machtige partijen als de Rabobank de goede kant op duwen.
- We zetten alles op alles om ervoor te zorgen dat de aankomende Europese bossenwet zo sterk mogelijk wordt. Alleen zo garanderen we dat producten die hier op de markt worden gebracht niet hebben bijgedragen aan de verwoesting van natuur elders. Meer over deze campagne leest u in hoofdstuk 4.6.
- We zetten onze campagne tegen het Mercosur-verdrag voort. Het geplande handelsakkoord tussen de EU en Zuid-Amerikaanse landen zal leiden tot nog meer handel in producten die slecht zijn voor het klimaat en de natuur, zoals landbouwgif, soja voor veevoer en vlees.

Fondsenwerving

- Om alle bovenstaande doelen - en die van de internationale organisatie - te verwezenlijken, is het belangrijk dat we genoeg nieuwe supporters verwelkomen en bestaande supporters behouden.
- In onze activiteiten en communicatie laten we zien dat onze supporters ontzettend belangrijk zijn om onze doelen te bereiken.
- Om onze (potentiële) supporters zo optimaal mogelijk te kunnen bedienen, zullen we de komende jaren met de juiste focus gebruikmaken van de data uit onze database. Onze donatieverzoeken moeten inspirerend zijn en voor de ontvanger helder maken hoe diegene samen met ons het verschil kan maken.
- Mensen krijgen van allerlei goede doelen verzoeken om bij te dragen. De markt is sterk verzadigd. Om (potentiële) supporters te bereiken, zullen we innovatieve en creatieve tactieken inzetten.

© Kristian Buus / Greenpeace

PEOPLE POWER!

© Marten van Dijk / Greenpeace

People power!

**41 NIEUWE
ACTIEVOERERS
GETRAIND &
VERWELKOMD
IN HET ACTIETEAM**

DOCENTEN
DOWNLOADDEN
5.880 x
LESMATERIAAL

308 SUPPORTERS
DEDEN MEE
AAN DE ONLINE
ACADEMIE EN
RONDEN IN
TOTAAL 301 ONLINE LESSEN AF

40 NIEUWE ORGANIZERS OPGELEID | **7.192 ABONNEES** VOOR DE EDUCATIENIEUWSBRIEF

Eindelijk weer de straat op

Waar we in 2020 nog vooral vanuit huis actievoerden, konden we in 2021 weer de straat op. En de klimaatbeweging deed dat massaal! Natuurlijk met de nodige voorzorgsmaatregelen, want de coronapandemie is helaas nog niet voorbij. De beweging bestaat uit vele duizenden individuen, grassroots en klimaat- en natuurorganisaties. Een beweging waar politici en beleidsmakers niet meer omheen kunnen. Voor de twee grootste klimaatdemonstraties wist de klimaatbeweging 75.000 mensen te enthousiasmeren. Meer over deze fantastische voorbeelden van people power leest u in hoofdstuk 4.2.

Organizers

Als je veel mensen op de been wilt brengen, moet je weten te inspireren én organiseren. Zo gaan bijvoorbeeld aan een succesvolle demonstratie vele maanden aan noeste voorbereidingen vooraf. Er is bij Greenpeace Nederland een team van community mobilisers dat er alles aan doet om bevlogen vrijwilligers op te leiden tot zogenoemde organizers. Zij werken - voor een groot deel zelfstandig - in teams aan tactieken waarmee we samen campagnes kunnen winnen.

Organizers bouwen relaties op en activeren andere mensen om ook mee te doen. Zo zette een organizersteam een stickeractie op rondom onze

natuurcampagne (meer hierover in hoofdstuk 4.1). Een ander team organiseerde in verschillende steden meermaals kleine manifestaties om studenten naar de Dam te krijgen voor de Klimaatmars. Weer een ander team benaderde boerenorganisaties om een natuurblok te vormen tijdens de Klimaatmars.

Samenwerken

Bouwen aan een brede klimaat- en natuurbeweging betekent geven en nemen. De ene keer stoppen we onze middelen en menskracht in een 'eigen' campagne, de andere keer ondersteunen we (grassroots-)initiatieven van anderen. Zo gaven we bijvoorbeeld gehoor aan de vraag van onze vrienden van Fossielvrij NL om bij ABP voor de deur te staan. Jarenlang trokken we samen met Fossielvrij NL op om het pensioenfonds zo ver te krijgen zijn fossiele investeringen af te stoten. En met succes, vorig jaar kondigde ABP aan dat het €15 miljard aan fossiele beleggingen terugtrekt. Een enorme overwinning voor de klimaatbeweging.

In hoofdstuk 6 leest u dat we de komende jaren extra inzetten op bewegingsopbouw. We willen bouwen aan de grootste klimaat- en natuurbeweging die Nederland ooit heeft gezien. In 2021 onderzochten we daarom hoe we de al bestaande beweging nóg beter kunnen ondersteunen. Bijvoorbeeld door onze actieloods het hele jaar open te stellen voor andere activisten.

‘In groep acht ging mijn spreekbeurt over Greenpeace’

Anne Albers is Nederlands kampioen (longboard)surfen, surfinstructeur en doet vrijwilligerswerk als organizer bij Greenpeace Nederland.

‘Ik ben net weer terug in Wijk aan Zee, na een half jaar met mijn busje reizen door Frankrijk, Spanje en Portugal. Daar gaf ik surflessen en volgde ik zelf surfcoaching. Mijn plan was eigenlijk om mee te doen aan Europese wedstrijden, maar wegens corona werden die allemaal afgelast. Corona zorgde er ook voor dat alles zich naar online verplaatste. Daardoor kon ik mijn vrijwilligerswerk voor Greenpeace van achter mijn laptop voortzetten. Sinds begin vorig jaar help ik mee bij de natuurcampagne. Als organizer werk ik in een klein, hecht team aan allerlei praktische zaken, zoals het bouwen aan een netwerk van medestanders of het organiseren van een activiteit. We hebben bijvoorbeeld de #natuurweg-actie voorbereid, waarvoor vrijwilligers door heel Nederland met stickers straatnamen veranderden om zo het verlies aan natuur aan de kaak te stellen (zie hoofdstuk 4.1, red.). Het vraagt best wat tijd en moeite. Soms moet ik er een surfsessie voor laten schieten, maar dat vind ik het waard. Ik heb van jongs af aan al de drang om bij te dragen aan natuurbescherming. Mijn spreekbeurt in groep acht ging over Greenpeace. Bovendien heb ik de milieuvervuiling met eigen ogen gezien. Ik groeide op in de duinen van Kennemerland, ik zag, rook en proefde de vieze uitstoot van Tata Steel. In het voorjaar heb ik me daarom ingezet voor de aangifte die Bénédicte Ficq deed tegen Tata Steel. Ook ben ik actief voor stichting Frisse Wind, die het opneemt tegen Tata. De mensen, dieren en de natuur staan continu bloot aan ziekmakende uitstoot. Als kind groei je hier niet veilig op.

© Marina Mantolan

Omdat ik op hoog niveau surf en hier vaak in zee lig, werd ik gevraagd om interviews te doen. Op die manier kon ik mijn zorgen om mijn gezondheid aan een groot publiek kenbaar maken. Ook was ik erbij toen honderden aangiften tegen het bedrijf werden ingediend bij het functioneel parket in Amsterdam. We hebben de druk echt kunnen opvoeren. Niemand kan de ziekmakende uitstoot van Tata Steel meer ontkennen. Keer op keer blijkt dat Tata Steel alleen verandert door druk van buitenaf, nooit uit zichzelf. Juist daarom is het zo belangrijk om de druk erop te houden. Het doet me goed dat ik op deze manier kan bijdragen aan een schone en gezonde toekomst voor ons allemaal, een toekomst waarin bedrijven verantwoordelijkheid nemen voor de vervuiling die ze veroorzaken.’

Wilt u ook als organizer bij Greenpeace actief worden? Kijk dan op greenpeace.org/nl/word-organizer

Actievoeren

Wie aan actie denkt, denkt waarschijnlijk aan dappere klimmers die de hoogte in gaan. En ja, dat doen we zeker, zie onze acties op het dak van de Tweede Kamer (hoofdstuk 4.1) en in de Rotterdamse haven (hoofdstuk 4.4). Maar het actieteam van Greenpeace Nederland doet veel meer, bijvoorbeeld het ontwikkelen van nieuwe actievormen en -middelen en het trainen van vrijwilligers in het varen met rubberboten, klimmen en nog veel meer. Ook ondersteunden we in 2021 weer verschillende internationale Greenpeace-acties met onze expertise, actiemiddelen en actievrijwilligers. Onder andere in Duitsland, waar het Nederlandse actieteam met onze elektrische rubberboot een cruciale schakel was in een actie van Greenpeace Duitsland gericht tegen de loze beloftes van Volkswagen om te elektrificeren.

Veiligheid staat voorop

Onze acties zijn altijd vreedzaam en veilig, voor zowel actievoerders als omstanders. En toch kleven er (gecalculeerde) risico's aan het beklimmen van een gebouw, actievoeren op zee of zelfs meelopen in een demonstratie. Wie voor zulke actiemethoden kiest, heeft de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat alles tot in de puntjes is voorbereid. Vandaar dat we altijd zeer veel tijd besteden aan plannen, voorbereiden, oefenen en trainen.

De vrijwilligers die samen met Greenpeace Nederland in actie komen, hebben allemaal een uitgebreide basistraining gehad. Ondanks corona is het in

2021, rekening houdend met alle protocollen, toch gelukt om een vijftal inspirerende actietrainingen te organiseren. Nieuwe actievrijwilligers leerden hoe ze vreedzaam en veilig in actie kunnen komen. Zij staan nu in de startblokken om samen met ons vervuilende bedrijven en overheden te confronteren. Ook voor onze klim- en bootteams zijn regelmatig trainingen en oefendagen georganiseerd.

Educatie

In 2021 gaven we met ons educatieprogramma handen en voeten aan een nieuwe strategische koers: bij jongeren de mindset ontwikkelen dat zij samen met anderen het verschil kunnen maken. Daarvoor is het natuurlijk ook nodig om naar heersende mindsets bij docenten te kijken. Samen met docenten werkten we vorig jaar aan een nieuw lespakket over de klimaatcrisis. Materiaal waarin we weg willen van 'een beter milieu begint bij jezelf' en docenten willen meenemen in de mindset dat we samen disruptieve acties moeten ondernemen om het systeem te veranderen. Ook docenten zelf hebben we aangespoord om in actie te komen. Zo riepen we hen op om hun pensioenverstrekkers ABP aan te spreken op verwoestende fossiele beleggingen. En om ons burgerinitiatief tegen fossiele reclames en sponsoring (in het onderwijs) te tekenen.

Thuisonderwijs

Daarnaast vernieuwden we ons bestaande lesmateriaal, dat we online ter beschikking stellen aan docenten. En we probeerden nieuwe dingen uit. Zo ontwikkelden we een speciale pagina op onze website met materialen die docenten konden gebruiken voor thuisonderwijs, wat begin 2021 nog aan de orde van de dag was. In totaal is dit materiaal 5.880 keer gedownload. Uitgaande van 25 leerlingen per klas, hebben we met ons lesmateriaal in 2021 dus naar schatting 147.000 scholieren bereikt. Een prachtig resultaat!

De afdeling fondsenwerving ontwikkelde samen met het educatieprogramma een digitale sponsorloopactie *Run for the Forest*. Jong en oud, dus ook scholen, konden samen in actie komen voor de bescherming van de bossen wereldwijd. Dit concept bleek in de huidige vorm nog niet helemaal aan te sluiten bij de behoeftes in het onderwijs, dus we ontwikkelen het concept volgend jaar verder door.

8

Fondsenwerving

330.322
FINANCIËLE
SUPPORTERS
PER 1 JANUARI 2022

SUPPORTERS DONEERDEN RUIJ
**€21 MILJOEN AAN
GREENPEACE**
RUIJ €1,7 MILJOEN VIA FOUNDATIONS

€2,75
MILJOEN
VAN DE
NATIONALE
POSTCODE
LOTERIJ

RUIJ €3 MILJOEN UIT NALATENSCHAPPEN

Onafhankelijk dankzij onze supporters

Met een rubberboot een transport verdacht hout blokkeren in de haven of met klimmers een span-
doek aan de gevel van een hoofdkantoor hangen; met
dat soort acties associëren veel mensen Greenpeace.
Acties en publieksactiviteiten zijn nu eenmaal heel
zichtbaar. Maar een campagne komt nooit uit de
lucht vallen. Daar gaan vaak maanden tot jaren
aan gedegen onderzoek en onderhandelingen aan
vooraf. Veel van onze campagnes vergen een (heel)
lange adem en daarmee veel geld en middelen.

Sinds de oprichting van Greenpeace in 1971 nemen
we principieel geen overheidssubsidies of giften
van bedrijven aan. We moeten altijd onafhankelijk
kunnen opereren. Voor onze inkomsten zijn we
daarom volledig afhankelijk van de genereuze giften
van particulieren, vermogensfondsen en algemeen
nut beogende instellingen, zoals de Nationale
Postcode Loterij. We zijn ons er enorm van bewust
dat we ons werk alleen kunnen doen dankzij de
steun van onze supporters en we doen er alles
aan om onze middelen zo verstandig en efficiënt
mogelijk in te zetten.

Inkomsten fondsenwerving

De inkomsten uit onze eigen fondsenwerving,
inclusief nalatenschappen, waren in 2021 €22,8

miljoen. Het is fantastisch dat zoveel mensen ons
steunen met een financiële bijdrage. De financiële
steun van onze supporters stelt ons in staat vooruit
te plannen en tegelijkertijd flexibel in te spelen op
actuele ontwikkelingen.

- Internationale activiteiten (34%)
- Nationale campagnes (24%)
- Communicatie en mobilisatie (17%)
- Werving baten (20%)
- Beheer en administratie (6%)

Werving van nieuwe donateurs

Het werven van fondsen is belangrijk, zodat we in Nederland campagne kunnen voeren, bijvoorbeeld voor klimaatactie en duurzame landbouw. Maar van oudsher draagt Greenpeace Nederland ook veel bij aan Greenpeace-campagnes wereldwijd. De grootste milieumisstanden vinden tenslotte elders plaats, bijvoorbeeld in het Amazonewoud, waar nog altijd veel kostbaar bos tegen de vlakke gaat. Meer over ons internationale werk leest u in hoofdstuk 5. Zowel voor onze nationale als onze internationale activiteiten is het van groot belang dat we nieuwe donateurs aan ons weten te binden. In totaal heeft Greenpeace Nederland in 2021 27.800 nieuwe donateurs mogen verwelkomen. De thema's waarmee we nieuwe mensen benaderen sluiten nauw aan op onze campagnes, zowel in Nederland als wereldwijd. Zo vertelden we mensen over onze natuurcampagne (zie hoofdstuk 4.1), onze campagne voor een sterke bossenwet (hoofdstuk 4.6) en onze internationale campagne tegen diepzeemijnbouw (hoofdstuk 5).

1,5 meter afstand

De meeste nieuwe supporters leren we nog altijd kennen door huis aan huis te gaan. Net als in 2020 maande de coronacrisis tot voorzichtigheid, maar gelukkig ook tot creativiteit. Met een deurmat van 1,5 meter onder de arm konden onze wervers toch veilig en verantwoord het gesprek aangaan. Daarnaast is ook telemarketing nog altijd een belangrijke manier om nieuwe donateurs te leren kennen. We bellen hiervoor mensen die recentelijk hun handtekening zetten onder een Greenpeace-petitie of een andersoortige actie en toestemming gaven om door ons te worden benaderd. Dit levert vaak mooie en warme gesprekken op en geeft weer hoe betrokken supporters zijn bij het werk van Greenpeace.

Online vernieuwing

Het zal u niet verbazen dat de online werving van donateurs de afgelopen jaren een vlucht heeft genomen. Waar we via huis-aan-huiswerving en telemarketing vooral donateurs aan ons binden die ons langdurig steunen, komen online met name eenmalige giften binnen. Zo vragen we bijvoorbeeld na het tekenen van een petitie of mensen direct ook een donatie willen doen. Ook kunnen we online bij uitstek nieuwe dingen uitproberen.

‘Om me heen zie ik steeds meer bewustwording over wat we doen met onze aarde en de rol die jongere generaties hierin spelen. Dat maakt me enorm blij, maar ik weet ook dat we nog een lange weg te gaan hebben. Elke dag dat ik voor Greenpeace langs de deuren mag, voel ik dat ik hieraan kan bijdragen en nog meer bewustwording kan verspreiden.’

Andrea de Bruin is werver bij Pepperminds, een bureau dat werving op straat en deur-aan-deur verzorgt, veelal voor goede doelen.

Zo organiseerden we vorig jaar de sponsorloop *Run for the Forest*, waarbij supporters via een online platform sponsorgelden konden inzamelen. Op hun persoonlijke pagina konden participanten laten zien hoeveel kilometer ze hadden afgelegd en updates plaatsen. Ruim 400 sportievelingen zamelden in totaal €20.000 in voor het behoud van de bossen. Daarnaast testten we met donatie-oproepen op tv en in tijdschriften.

De toekomst heeft jou nodig!

In 2021 ontwikkelde Greenpeace Nederland een nieuw creatief concept voor onze donateurswerving: de toekomst heeft jou nodig! Dit concept sluit naadloos aan bij onze campagne Maak Toekomst, waarover u meer leest in hoofdstuk 4.7. En natuurlijk bij onze nieuwe driejarenstrategie, waarin samen in actie komen centraal staat (zie hoofdstuk 6). Alleen als we samen overheden en bedrijven op

hun verantwoordelijkheid wijzen, kunnen we de klimaatcrisis stoppen en duurzame oplossingen mogelijk maken.

Waarderen en inspireren

Greenpeace prijst zich gelukkig met een trouwe achterban. Ruim 256.000 mensen steunen ons al langer dan 3 jaar. Het tonen van waardering en het blijven inspireren van die donateurs is voor ons dan ook erg belangrijk. Drie keer per jaar verschijnt voor alle donateurs (die er prijs op stellen) het Greenpeace Magazine, waarin ze op de hoogte worden gehouden van alle Greenpeace-campagnes en actuele milieu- en klimaatthema's. Toen ons vlaggenschip *Rainbow Warrior* in september aanmeerde in Amsterdam, bood dat een prachtige gelegenheid om een deel van onze donateurs live (een verademing in deze roerige tijden) te ontmoeten. Het evenement was snel volgeboekt, maar gelukkig konden er ook online rondleidingen plaatsvinden.

Het is zeer waardevol bij zulke gelegenheden direct van donateurs te horen wat hen bezighoudt. En wat ze vinden van de activiteiten die Greenpeace ontplooit. Dit ervaren we ook middels de uitgebreide loyaliteitsonderzoeken die we onder donateurs uitzetten. Op basis van de respons kunnen we de communicatie aanpassen en beter inspelen op hun behoeftes. Naar aanleiding van de respons hebben we een aantal donateurs nog een-op-een ontmoet. Zij lieten ons weten behoefte te hebben aan meer informatie over de impact die Greenpeace met haar campagnes heeft. Die wens nemen we natuurlijk ter harte. Het jaarverslag dat u leest, is een van de manieren om over die impact te communiceren.

Een nieuw schip

Iedere donateur is voor ons een held. Elke gift, klein of groot, is waardevol. Bijzonder is het verhaal van de gulle gever die ons vorig jaar een zeilschip(!) cadeau deed. Hij voer de (toen nog) *Pelagic Australis*,

die in Kaapstad lag, samen met een kleine crew in zes weken naar de scheepswerf in Amsterdam. Daar kreeg het ruim 22 meter lange zeilschip een groene make-over. Zo werden zonnepanelen en een kleine windmolen geïnstalleerd. Ook kreeg het schip op zijn boeg de zo herkenbare regenboog en duif met vrede-stak. En natuurlijk een nieuwe naam... *Witness*.

Die naam bedachten we niet zelf, we riepen daarvoor de hulp in van onze achterban. Er kwamen

maar liefst 2.000 inzendingen binnen. De jury, met daarin onder andere *Rainbow Warrior*-kapitein Hettie Geenen en Greenpeace-directeur Anna Schoemakers, koos uiteindelijk voor *Witness*. Die naam verwijst naar het Engelse *bearing witness*, getuige zijn, met name van misstanden. En die misstanden vervolgens aan de hele wereld laten zien. Dat getuige zijn staat sinds onze oprichting aan de basis van wat wij doen. Op 21 september werd het schip feestelijk onthuld.

‘Ik had een glimlach van oor tot oor’

Anne-Heleen Bijl is al zeker 40 jaar donateur van Greenpeace. Zij bedacht de naam van ons nieuwe zeilschip *Witness*.

‘Ik zag de oproep om een naam voor het schip te bedenken in een nieuwsbrief van Greenpeace. Meestal doe ik niet mee aan dat soort acties, maar ik voelde: hier moet ik even voor gaan zitten. Ik ben op zoek gegaan naar de essentie van wat het zeilschip moet doen. Omdat het relatief klein en wendbaar is, kan het ook in ondiepe wateren varen, bijvoorbeeld midden in het Amazonewoud. Zo kan het voor de wereld getuige zijn van wat zich op de meest onbereikbare plekken afspeelt. Ik stuurde de naam in en heb er daarna niet meer aan gedacht. Tot ik plots werd gebeld door de directeur van Greenpeace en hoorde dat mijn inzending was uitgekozen. Ik zat op een terrasje en heb echt gejuicht. De hele dag had ik een glimlach van oor tot oor. Ik mocht aanwezig zijn bij de onthulling van het schip, maar wist niet dat ik het ook mocht dopen. Het was een prachtige dag. Ik ben blij en dankbaar dat Greenpeace bestaat. Er zijn veel misstanden in de wereld, maar ik geloof echt dat het nog veel erger zou zijn als Greenpeace er niet was. Greenpeace is een soort geweten, een toezien oog. En het is een

© Marten van Dijk / Greenpeace

organisatie met lef. Ze komen uit jouw naam in actie, ze gaan ervoor, met die bootjes op zee. Ik vind het heel fijn dat ik daar op mee mag liften. Zelf ben ik al haast mijn leven lang werkzaam in groen ontwikkelingswerk. Ik train mensen in creativiteit en ondernemerschap, vooral in Afrika. Zo begeleid ik 600 vrouwen in Zambia. Als ze hun producten en bedrijfjes ontwikkelen, benadruk ik ook altijd hoe belangrijk duurzaamheid is, aandacht voor de natuur. Zo heb ik ervoor gezorgd dat die vrouwen fietsen hebben, die lokaal worden gemaakt. Dat is beter voor het milieu en ze zijn niet al hun geld kwijt aan vervoer.’

© Maria Vasilieva / Greenpeace

Nationale Postcode Loterij

Naast particuliere donaties bestaat een belangrijk deel van onze inkomsten uit de jaarlijkse schenking van de Nationale Postcode Loterij, een bedrag van €2,25 miljoen. Dit bedrag mogen we naar eigen inzicht besteden, iets waar we zowel de Postcode Loterij als alle mensen die maandelijks meespelen ontzettend dankbaar voor zijn. De afgelopen jaren steunde de Postcode Loterij meerdere bijzondere Greenpeace-projecten met een extra schenking, waaronder het Droomfonds. In 2021 ontvingen we van de Postcode Loterij naast de reguliere bijdrage nog eens € 503.000 voor specifieke projecten.

Een van die projecten, 'Russische brandweerteam bestrijden klimaatverandering', sloten we in 2021 succesvol af. Met behulp van de financiële steun van €2,4 miljoen van de deelnemers van

de Postcode Loterij hebben we duurzaam impact kunnen maken. We zijn ontzettend trots op de resultaten: 31% minder grasbranden en 95% minder veenbranden in heel Rusland. Meer over dit bijzondere project leest u in hoofdstuk 4.6. 'Alle ogen op de Amazone' is een ander project dat we met de steun van de Postcode Loterij tot een succes hebben kunnen maken. Dit programma ondersteunt Inheemse gemeenschappen bij het uitvoeren van bosmonitoring met high-end technologie in Brazilië, Ecuador en Peru.

Groene idealen een tweede leven geven

Steeds meer mensen willen met hun nalatenschap een impactvolle bijdrage leveren aan een groene en eerlijke toekomst. Om zoveel mogelijk mensen te informeren en inspireren waren we vorig jaar op uiteenlopende manieren zichtbaar met onze

‘Mensen willen ook in de toekomst kunnen bijdragen’

Gabriëlla van der Ham is relatiebeheerder nalatenschappen bij Greenpeace Nederland.

‘Als relatiebeheerder bespreek ik met supporters hoe hun nalatenschap iets kan betekenen voor de toekomst van onze mooie planeet. Iedereen heeft zijn of haar eigen motivatie, maar in mijn ervaring maken de meeste mensen zich zorgen over de klimaatcrisis. Ze willen ook in de toekomst blijven bijdragen aan oplossingen voor dit globale probleem. Veel mensen geven aan dat ze Greenpeace steunen, omdat wij met lef en doorzettingsvermogen actievoeren. Dat vind ik altijd mooi om te horen, want dat is ook een van mijn beweegredenen om me voor Greenpeace in te zetten. Ik help mensen met allerlei vragen omtrent het onderwerp nalaten. Indien gewenst kunnen we mensen zelfs bijstaan als executor. Voor juridisch advies verwijs ik door naar een notaris.’

© Bram Willems

Wilt u zich informeren over de mogelijkheden om na te laten aan Greenpeace Nederland? Kijk dan op [greenpeace.nl/nalaten](https://www.greenpeace.nl/nalaten) of neem contact op met Gabriëlla via gabriella@greenpeace.nl.

campagne ‘Houd de groene strijd levend, met Greenpeace in uw testament’. Op die manier hopen we ook mensen te bereiken die we nog niet kennen. Zo was er een commercial op regionale omroepen, de NPO en rondom het tv-programma ‘De nalatenschap’. Daarnaast hebben we onze zichtbaarheid vergroot in diverse tijdschriften die zich richten op een wat oudere klimaatbewuste doelgroep.

Ook in Greenpeace Magazine besteden we vaak aandacht aan deze bijzondere manier van geven. Daarnaast informeren we supporters via e-mails, sociale media en per post. Ook organiseren we sinds de coronapandemie online bijeenkomsten over nalaten, met uiteenlopende actuele onderwerpen, zoals de gevaren van diepzeemijnbouw (zie hoofdstuk 5). Op momenten dat de basisregels het

toelieten kon dit gelukkig ook weer live op kantoor en zelfs op ons vlaggenschip *Rainbow Warrior*.

We ervaren het als een blijk van vertrouwen dat mensen, naast hun dierbaren, (een deel van) hun erfenis aan Greenpeace toevertrouwen om zo de groene strijd levend te houden. In 2021 ontvingen we €3,1 miljoen uit nalatenschappen.

‘Donaties moeten impact maken’

Sabrina van der Sandt en Ilona van den Ouden werken beiden als relatiemanager voor grote gevers - zowel particulieren als stichtingen - bij Greenpeace Nederland.

Ilona: ‘Ik merk in gesprekken met donateurs dat zij de urgentie van de klimaatcrisis en het verlies aan natuur heel sterk voelen. Ze beseffen dat we de komende jaren echt het verschil moeten maken. Daarnaast kijken mensen vandaag de dag anders aan tegen geld, ze willen bijdragen aan iets groters. Zo is er een donateur die steeds als ze een groot bedrag ontvangt, zoals een erfenis, een deel daarvan aan Greenpeace schenkt. “Ik heb niet al dat geld nodig voor mijzelf”, zegt ze dan.’

Sabrina: ‘Mensen die aan goede doelen schenken worden steeds kritischer, en terecht ook. Ze willen met hun donaties impact maken. Bij Greenpeace gaan we voor radicale systeemverandering,

niet alleen voor kleine stapjes. Veel donateurs gaan juist daarom met ons een relatie aan. En het is ook echt een relatie, een gelijkwaardige bovendien. Geen handje ophouden, “hartelijk dank” en daarmee is het klaar. Wij staan met elkaar op ooghoogte, het is een partnerschap. Grote gevers hebben de middelen, wij hebben de kennis, de expertise en de ervaring om effectieve en gedurfde campagnes te voeren. Zo maken we samen het verschil.’

Ilona: ‘We steken veel tijd in het elkaar leren kennen. Zo bieden we gesprekken aan met onze campagneleiders, de experts op thema’s als klimaatverandering en ontbossing, of met onze directie.’

Sabrina: ‘Ik vind het erg mooi om te zien dat de relatie zich vaak verdiept. Dan besluit een grote gever bijvoorbeeld mee te doen aan een actietraining of komen we elkaar tegen bij de Klimaatmars.’

Denkt u erover na om een grote gift te doen aan Greenpeace? Neem dan contact op met Sabrina (sabrina.van.der.sandt@greenpeace.org) of Ilona (ilona.van.den.ouden@greenpeace.org).

Sabrina van der Sandt

Ilona van den Ouden

DATA & DIGITAAL CAMPAGNEVOEREN

9

© Felix Schmitt / Greenpeace

Data & digitaal campagnevoeren

RUIM 327.000
E-MAILABONNEES

210.000
VOLGERS OP

272.915
SUPPORTERS
TEKENDEN
406.621
KEER EEN
PETITIE

 RUIM 12 MILJOEN E-MAILS VERSTUURD

ONZE WEBSITE WERD RUIM **2,2 MILJOEN** KEER BEZOCHT,
DOOR BIJNA 1,7 MILJOEN UNIEKE BEZOEKERS

Een compleet beeld

Samen met onze supporters maken we het verschil. Alleen met hun steun en inzet kunnen we (financieel) onafhankelijk van overheid en bedrijfsleven gedurfde campagnes uitvoeren die breed worden gedragen. Daarvoor is het belangrijk dat we weten wat er bij hen leeft. Wat zijn belangrijke onderwerpen, ontwikkelingen en acties waar onze supporters interesse in hebben? Waar moet Greenpeace zich volgens hen op richten? En hoe willen ze door ons worden betrokken en op de hoogte worden gehouden? Het analyseren van data, bijvoorbeeld wat men aanklikt op de website en op welke nieuwsbrieven men zich abonneert, biedt ons de mogelijkheid een compleet beeld van onze supporters te krijgen. Zo is de kans groter dat we hen informatie en activiteiten aanbieden die bij hen passen.

Meer betrokkenheid

Door slim gebruik te maken van digitale systemen, zoals onze database, leren wij steeds beter wat onze supporters belangrijk vinden en op welke manier zij betrokken willen zijn. Die interesses zijn per persoon verschillend. Zo wil de ene supporter het liefst een nieuwsbrief vol wetenswaardigheden

ontvangen, de ander vooral oproepen tot acties, zoals het tekenen van een petitie. Weer een andere supporter is vooral geïnteresseerd om fysiek in actie te komen als vrijwilliger voor onze diverse campagnes. Je hebt de juiste systemen en kennis nodig om goed bij te houden welke supporters bijvoorbeeld interesse hebben om een petitie te tekenen en welke niet.

In 2020 maakten we een keuze voor nieuwe systemen die ons daarbij ondersteunen, waaronder een nieuw CRM-systeem (Customer Relationship Management) dat ons in staat stelt om het contact met onze supporters zo goed en soepel mogelijk te laten verlopen. In 2021 besteedden we veel tijd aan het goed integreren van deze systemen binnen Greenpeace Nederland. Hierbij houden we ons natuurlijk strikt aan de privacywetgeving.

E-mail: minder, maar beter

E-mail blijft ons meest waardevolle communicatiekanaal. Het is een effectief, veilig en betrouwbaar middel om onze supporters te bereiken. Daarnaast is e-mail niet afhankelijk van steeds veranderende algoritmes, zoals bij sociale media als Facebook en Instagram het geval is. In 2021 verstuurdde we in

‘Niet iedereen wil of kan aan fysieke acties meedoen’

Wesley Schmidt is online campaigner bij Greenpeace Nederland.

‘E-activisme is in tijden van corona alleen nog maar belangrijker geworden, want offline was er de afgelopen jaren niet altijd evenveel mogelijk. Maar ook zonder de coronacrisis is online activisme voor veel mensen een uitkomst. Niet iedereen wil of kan aan fysieke acties of demonstraties meedoen. Wie weet ben je slecht ter been of woon je ver weg van de stad, waar toch de meeste activiteiten plaatsvinden. Ik vind online activisme een mooie manier om supporters iets meer aan te kunnen bieden dan het ondertekenen van een petitie. Meedoen aan een online activiteit, bijvoorbeeld het achterlaten van een recensie op Google Maps, kan echt een kick geven. Je voelt dat je iets nuttigs doet. Kijk bijvoorbeeld naar hoe we met slimme kleine acties pensioenfondsen ABP hebben overtuigd zijn fossiele investeringen af te stoten. We bedachten

© Marten van Dijk / Greenpeace

allerlei activiteiten, zoals het chatten met de klantenservice van ABP, om de druk zoveel mogelijk op te voeren. In de toekomst is het mijn droom dat we een echte gemeenschap van e-activisten opzetten en onderhouden. Zo'n team kan dan ook zelf ideeën en tactieken voor acties bedenken.’

totaal ruim 12 miljoen e-mails. Meer dan voorheen bekijken we kritisch welke e-mails we naar welke ontvangers sturen. Hierdoor is het totale aantal mails dat we versturen kleiner, maar worden de mails beter gelezen. Zo sturen we mensen die een petitie tekenen, indien gewenst, updates over het thema van de petitie in kwestie. Dit verkleint het risico dat iemand een e-mail als niet relevant of zelfs ongewenst ervaart. Uit het zeer kleine aantal mensen dat zich na het ontvangen van een e-mail uitschrijft (vorig jaar was dit gemiddeld slechts 0,14%), leiden we af dat we erin slagen de juiste mensen met de juiste inhoud te bereiken.

Voor ieder wat wils

Actievoeren kan op allerlei manieren. Niet iedereen houdt van demonstraties of heeft tijd voor vrijwilligerswerk. Het is voor ons van groot belang

dat we de juiste mogelijkheden bieden zodat elke supporter met een groen hart op haar manier een steentje bij kan dragen. Petities tekenen is een bekende en bewezen manier om veel mensen te mobiliseren. Daarnaast proberen we voortdurend nieuwe, innovatieve manieren te bedenken om mensen in staat te stellen hun stem te laten horen. In 2021 deden we dat middels de Vieze Verkiezing (zie hoofdstuk 4.4), het via sms versturen van een protestnummer aan politiek Den Haag en de Klimaatwachlijst (beide hoofdstuk 4.2).

E-activisme

Greenpeace is misschien bekend van acties in de buitenlucht, op zee of hoog aan de gevel van een gebouw. Maar online activisme is al jaren een net zo belangrijke, soms misschien zelfs effectievere, vorm van actievoeren. Online kan namelijk iedereen

© Marten van Dijk / Greenpeace

meedoen, van jong tot oud, ongeacht mate van mobiliteit of (gebrek aan) tijd. Elke stem telt en dient als pressiemiddel, of het nou één minuut of tien minuten van je tijd kost. Samen kleuren we binnen én buiten de lijntjes om verandering teweeg te brengen.

In 2021 zetten we bijvoorbeeld (online) druk op pensioenfondsen ABP, waarvan we eisten dat het zijn investeringen in de fossiele industrie afstootte. Terwijl initiatiefnemer Fossielvrij NL fysiek actie voerde bij het ABP-hoofdkantoor, vroegen wij onze achterban mee te doen aan een digitale actie. Die oproep bracht 15.000 mensen naar onze website en de hashtag #DuurtTeLang die we mensen vroegen te delen werd trending op Twitter. Doordat honderden mensen een recensie achterlieten op Google Maps kelderde de score van het ABP-kantoor

van 5 sterren naar 1,1 ster. De klantenservice van het pensioenfonds werd overspoeld met belletjes, e-mails en chatberichten. Deze veelheid aan kleine acties heeft de maatschappelijke discussie die al jaren liep extra aangezwengeld. Aan het einde van deze actiedag zei ABP dat het zijn groene ambities zou vergroten. Eind 2021 maakte het bekend dat het zich definitief terugtrekt uit fossiele investeringen. Een prachtig succes!

10

Bedrijfsvoering

95
MEDEWERKERS
RUIM
78 FTE'S

BIJ GREENPEACE
NEDERLAND
WERKEN

DEELNAME AAN DE
PRIDE WALK

VEILIG EN
**CORONA-
PROOF**
(THUIS)WERKEN

Directie en bestuur

Greenpeace Nederland wordt aangestuurd door een collegiaal bestuur. Beide directeuren, tevens bestuurders, zijn gezamenlijk eindverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de organisatie. Zij leggen verantwoording af aan de raad van toezicht. Eind 2020 verruilde Joris Thijssen zijn baan als directeur van Greenpeace voor een loopbaan in de politiek. Hij werd opgevolgd door Andy Palmen, eerst interim en sinds juli vast. Andy deelt zijn bestuursfunctie met Anna Schoemakers, die sinds 2016 deel uitmaakt van de duo-directie. Hoe zij beiden terugkijken op het afgelopen jaar leest u in de inleiding van dit jaarverslag.

Het brutojaarsalaris van Anna Schoemakers en Andy Palmen was in 2021 respectievelijk € 90.961 en € 83.139, omgerekend naar voltijdsbeloning op basis van 12 maanden, inclusief vakantietoeslag. De directiesalarissen zijn gebaseerd op functiegroep G van de Beloningsregeling Directeuren 2021 van Goede Doelen Nederland, met een Basis Score voor Directiefuncties van 405, die gebaseerd is op de Code Goed Bestuur. Het brutodirectiesalaris is 13,4% lager dan wat het salaris zou mogen zijn volgens de Beloningsregeling Directeuren. De genoemde salarissen zijn exclusief overige werkgeverslasten, sociale verzekeringen en pensioenkosten. De directeuren ontvangen in hun hoedanigheid van bestuurder geen vergoeding.

Structuur en bezetting

Greenpeace Nederland heeft multidisciplinaire campagneteams met de focus op klimaat en energie en biodiversiteit en een first engagement-team dat inspringt op actuele thema's. Alle campagnes worden ondersteund door de afdelingen fondsenwerving, insights and communication en bedrijfsvoering. Voor 2021 bedroeg het aantal begrote formatieplaatsen 82,2 fte (2020: 80,8). Een formatieplaats is bij onze organisatie een volledige arbeidsplaats van 37,5 uur per week. In 2021 was de gemiddelde bezetting 78,3 fte (2020: 77,1). In 2021 gingen er 19 medewerkers uit dienst (2020: 23). Dit cijfer is exclusief stagiairs en mensen op een werkervaringsplaats. We begroetten 15 nieuwe medewerkers (2020: 16). Van de 19 medewerkers die vertrokken, kozen er 14 zelf voor om de organisatie te verlaten. De overige medewerkers gingen uit dienst omdat de arbeidsovereenkomst eindigde op de afgesproken datum of op verzoek van de organisatie. Op 31 december 2021 had Greenpeace Nederland 95 medewerkers in dienst. Dit is inclusief kortlopende contracten voor specifieke projecten, tijdelijke vervanging en/of detachering aan andere Greenpeace-organisaties.

Coronaproof aan het werk

In 2020 kwam Greenpeace Nederland, en praktisch alle werkgevers wereldwijd, voor heel wat uitdagingen te staan. We konden ons snel aanpassen

aan het vele thuiswerken, omdat onze hardware en (cloud-based) software al bij uitstek geschikt waren voor werken op afstand. In 2021 konden we elkaar gelukkig op verschillende momenten weer wat vaker fysiek ontmoeten, waarbij natuurlijk de coronamaatregelen, zoals het houden van afstand en het beperken van het aantal aanwezigen, in acht werden genomen. Greenpeace Nederland heeft de adviezen van het RIVM steeds overgenomen. Dat wil zeggen dat we zoveel mogelijk thuiswerkten, tenzij het niet anders kon. En dat er op kantoor standaard 1,5 meter afstand werd gehouden, mondkapjes bij bewegingen door het gebouw verplicht waren (wanneer door het RIVM voorgeschreven) en dat de maximale capaciteit van overlegruimtes naar beneden was bijgesteld. Wat betreft het advies om zoveel mogelijk thuis te werken, zijn er uitzonderingen gemaakt voor medewerkers waar de omstandigheden om thuis te werken niet ideaal waren.

Personeelsbeleid

Naast zinvol werk, een dynamische werkomgeving en een passend salaris, biedt Greenpeace Nederland goede secundaire arbeidsvoorwaarden. Een daarvan is gratis gebruik van het openbaar vervoer. Een andere secundaire arbeidsvoorwaarde is een pensioenregeling met een meer dan gemiddelde werkgeversbijdrage. Omdat de pensioenregeling eind 2020 afliep, hebben we deze opnieuw tegen het

licht gehouden. We kwamen tot de conclusie dat de portfolio van onze toenmalige pensioenverzekeraar niet meer voldeed aan onze duurzaamheidscriteria. Daarop is besloten de pensioenregeling te beëindigen en met ingang van 1 januari 2021 over te stappen naar een andere pensioenverzekeraar, die wel aan onze duurzaamheidscriteria voldoet. Hierover leest u meer in de jaarrekening.

Onze medewerkers zijn gedreven en deskundige mensen, die zich met hart en ziel inzetten voor het milieu en cruciaal zijn voor het behalen van onze doelstellingen. Om hen zo goed mogelijk te ondersteunen, is er bij Greenpeace veel ruimte voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. Binnen de internationale Greenpeace-organisatie worden vele opleidingen aangeboden, die ook afgelopen jaar weer voornamelijk online plaatsvonden.

Ziekteverzuim

In 2021 was het verzuimcijfer 6,7% (2020: 3,9%). Over 2020 was het ziekteverzuim net als bij veel andere organisatie laag. 2021 kenmerkte zich door juist weer een stijging van het ziekteverzuim, iets waar ook de meeste andere organisaties mee te maken kregen (gemiddelde in de branche: 5,6%). We berekenen de verzuimcijfers zo nauwkeurig mogelijk. Dat wil zeggen dat we rekening houden met het rooster, dus het aantal uren dat iedere medewerker per dag werkt. Ook tellen we eventueel gedeeltelijke

‘Ook via Zoom kun je mensen leren kennen’

Pieter Bollen werkt sinds begin 2021 als controller bij de afdeling bedrijfsvoering van Greenpeace Nederland.

‘Als controller ben je verantwoordelijk voor het opleveren van managementinformatie. Van oudsher gaat dat voornamelijk over financiële informatie, zodat de directie altijd goed weet hoe de organisatie er financieel voor staat. Maar tegenwoordig gaan controllers ook steeds meer over niet-financiële resultaten, de impact die we boeken en of die overeenkomt met onze doelstellingen. Of de verschillende campagneteams van Greenpeace op koers liggen, bijvoorbeeld. Die rol als spin in het web, tussen de afdelingen en de directie, vind ik ontzettend leuk. Ik geloof dat geld een belangrijk middel is om je doelstellingen te behalen, uiteraard geen doel op zich. Bij commerciële bedrijven is dat vaak heel anders. Zo’n negen jaar geleden maakte ik de overstap naar de ngo-wereld. Controller zijn in een organisatie met winstmaximalisatie als hoofddoel, daar had ik zelf vaak moeite mee. Ik wil me kunnen vereenzelvigen met de doelstelling van een organisatie. Bij Greenpeace kan dat, want ook in mijn persoonlijke leven neem ik de urgentie van klimaatverandering

serieus. Sinds ik de overstap maakte van commercieel naar de goededoelensector ga ik weer fluitend naar mijn werk. Ik begon bij Greenpeace midden in de coronapandemie en heb dus voornamelijk vanuit huis gewerkt. Dat had heel wat kennismakingsgesprekken tot gevolg, ik voelde me echt welkom. Maar in het persoonlijke contact mis ik nog wel wat context, de gesprekken tijdens de lunch, de mens achter de collega. Toch heb ik via Zoom ontzettend gelachen met collega’s, ook digitaal leer je mensen beter kennen. En dat is maar goed ook, want mijn nieuwe enthousiaste Greenpeace-collega’s zijn dat absoluut waard.’

werkhervatting mee in de periode van re-integratie met een loonwaarde. Gemiddeld meldden medewerkers zich in 2021 1,2 keer ziek (2020: 1).

Medewerkersraadpleging

Eind 2020 heeft een medewerkersraadpleging plaatsgevonden. Greenpeace-medewerkers zijn bevraagd over hun welzijn, kennis en vaardigheden, motivatie, werk-privé-balans en hun huidige en toekomstige inzetbaarheid. De raadpleging was anoniem en werd uitgevoerd door Cohesie. De respons was 65%. In de eerste helft van 2021 zijn de resultaten van deze raadpleging door leidinggevenden in de

diverse afdelingen gepresenteerd en besproken. ‘Ik werk met plezier bij Greenpeace’ scoorde een 8,4 en ‘ik ben tevreden over Greenpeace als werkgever’ een 8,1. Dat zijn mooie uitkomsten!

Tegelijk laat de raadpleging zien dat medewerkers de werkdruk als hoog ervaren. Over de hele linie genomen geven medewerkers aan moeite te hebben om het werk los te laten. Ze nemen letterlijk of in het hoofd werk mee naar huis en ’s avonds is er niet altijd voldoende energie om nog andere activiteiten te ondernemen. Dit verklaart onder andere waarom het ziekteverzuim aan de hoge kant is.

‘Soms is het alsof ik Tetris speel’

Annemiek Snoodijk werkt sinds november 2011 als directieassistent bij Greenpeace Nederland.

‘Ik maakte tien jaar geleden de overstap van Oxfam Novib naar Greenpeace, om weer samen te werken met mijn voormalige directeur. Ik kwam midden in het Rainbow Warrior Festival terecht, een meerdaags evenement rond de doop van het nieuwe Greenpeace-vlaggenschip. Iedereen was druk met het evenement en ik kon gelijk als vrijwilliger meehelpen, supporters rondleiden op het zeilschip. Dat was een leuke manier om kennis te maken met mijn nieuwe collega’s. Een paar weken terug meerde de Rainbow Warrior weer aan in Amsterdam. Ik heb toen een paar snuffelstagiairs meegenomen aan boord. Die keken hun ogen uit. En ik zelf ook weer: het is geweldig om op dit imposante schip rond te mogen lopen en deelgenoot te worden van de verhalen van de crew.

Een ondersteunende functie past goed bij mij. Ik heb een introvert karakter. Ik hoef niet in de spotlight te staan en werk graag wat meer op de achtergrond. Bij Greenpeace lopen veel extraverte mensen rond, wat misschien ook logisch is, want we zijn sterk gericht op de buitenwereld. Voor meer introverte collega’s is dat soms een uitdaging, terwijl het zo belangrijk is om in een organisatie mensen met verschillende persoonlijkheidskenmerken te hebben. Gelukkig is er bij Greenpeace veel aandacht voor groepsdynamieken.

In mijn tien jaar bij Greenpeace ben ik voor mijn gevoel meermaals van baan gewisseld. Eerst ondersteunde ik Sylvia, toen Joris Thijssen en Anna Schoemakers en nu Anna en Andy Palmen. Wat steeds is gebleven is de veelzijdigheid van de functie. Ik zie alle aspecten van de organisatie voorbij komen. De campagnes, de acties, maar ook personeelskwesties en financiën. Worstelen met de directieagenda’s blijft een grote uitdaging. Ik moet regelmatig een gaatje zien te vinden in acht verschillende agenda’s, dan is het alsof ik Tetris speel. En toch lukt het altijd, met een beetje duwen en trekken.

Greenpeace is een dynamische organisatie, er gebeurt altijd wel iets. Of het nu gepland is of niet, er wordt altijd een oplossing gevonden, we zijn creatief en wendbaar. En de organisatie raakt nooit lamgeslagen. Ook als het even tegenzit, weten we elkaar razendsnel weer te motiveren. Het enthousiasme van collega’s werkt aanstekelijk.’

Survey werk-energiebalans

Om van die hoge werkdruk een beter beeld te krijgen, is eind 2021 nog een enquête uitgezet. De vragen voor deze enquête zijn door het hr-team in samenwerking met leden van de ondernemingsraad opgesteld. De survey was niet anoniem, omdat het belangrijk is inzichtelijk te krijgen of en zo ja welke verschillen er zijn tussen de diverse afdelingen. De respons op de vragenlijst was 67%.

Van de respondenten gaf 23% aan moeite te hebben om het werk los te laten, maar nog wel voldoende energie te hebben voor andere activiteiten. 19,4%

gaf aan moeite te hebben om het werk los te laten en ook geen energie te hebben voor andere dingen. De oorzaken die werden genoemd zijn zeer divers. In de eerste helft van 2022 worden de resultaten verder onderzocht en besproken in de afzonderlijke afdelingen.

Diversiteit

Greenpeace voert een actief diversiteitsbeleid: we richten ons bij de werving van nieuwe medewerkers en vrijwilligers actief op het aantrekken van mensen met diverse achtergronden. Bij Greenpeace Nederland werkten op 31 december 2021 57 vrouwen

© Marten van Dijk / Greenpeace

Pride Walk

Vrijwilligers en medewerkers van Greenpeace Nederland liepen op 7 augustus, samen met Queers4Climate en Extinction Rebellion, mee tijdens de Pride Walk in Amsterdam. Greenpeace staat voor een rechtvaardige en vredelievende samenleving voor mens, dier en de planeet, in al haar diversiteit. Daarom neemt Greenpeace over de hele wereld deel aan Pride-evenementen, van Mardi Gras in Sydney tot het Queer Culture Festival in Seoul.

en 38 mannen. Het leiderschapsteam, inclusief de directie, bestond op dat moment uit 5 vrouwen en 3 mannen.

Diversiteit en inclusiviteit gaan voor Greenpeace verder dan personeelsbeleid. Wij geloven dat zorg voor de natuur hand in hand gaat met zorg voor elkaar. Daarom streven we naar een duurzame, rechtvaardige en vreedzame samenleving, zonder discriminatie op basis van etniciteit, geloof, sekse, leeftijd, seksuele voorkeur en genderidentiteit. Greenpeace is solidair met diegenen die het demonstratierecht op een vreedzame manier en op basis van voor ons herkenbare waarden uitoefenen. Greenpeace Nederland zet zich al ruim 40 jaar in voor het recht op vreedzaam verzet en dat zullen we blijven doen.

Integriteit

Greenpeace uit zich vaak kritisch richting overheden en bedrijven. Een sceptische basishouding en een sterk rechtvaardigheidsgevoel zijn in ons DNA verankerd. Dit uit zich ook intern, werknemers en vrijwilligers nemen geen blad voor de mond en vormen het moreel kompas voor de Nederlandse en internationale organisatie. Daarbij is het belangrijk om ook formeel en procedureel de zaken goed op de orde te hebben. Sinds 2019 zijn er bij Greenpeace Nederland twee interne *integrity officers* die het integriteitsbeleid bewaken. Zij leggen rechtstreeks verantwoording af aan de directie. Een lid van de raad van toezicht fungeert als *compliance officer*.

Medewerkers kunnen bij de *integrity officers*, leidinggevend, directie en *compliance officer* terecht als zij een melding willen doen van ongewenst gedrag of van procedures die ontegenwoordig handelen in de hand kunnen werken. Als dat gebeurt, wordt het protocol voor behandeling van (veronderstelde) overtredingen gevolgd.

Afgelopen jaar is ons integriteitsbeleid geëvalueerd en zijn er enkele kleine aanpassingen gedaan in onze gedragscode en ons protocol voor behandeling van (veronderstelde) overtredingen. Daarnaast hebben de *integrity officers* op verzoek een paar keer advies uitgebracht aan de directie naar aanleiding van vragen die onze gedragscode betreffen.

Ongewenst gedrag

Om de drempel voor het bespreken van ongewenst gedrag zo laag mogelijk te maken, zijn er bij Greenpeace Nederland meerdere vertrouwenspersonen. In 2021 waren dat tot november drie collega's. Wegens het vertrek van een van hen, zijn er sinds november twee vertrouwenspersonen. Daarnaast is er een externe vertrouwenspersoon bij Arbo Unie. De vertrouwenspersonen begeleiden en ondersteunen werknemers en vrijwilligers bij vragen en klachten met betrekking tot ongewenst gedrag, zoals pesten, seksuele intimidatie, discriminatie en agressie.

Door presentaties in de afdelingen en in het onboarding-programma wordt ons integriteitsstelsel proactief onder de aandacht van de medewerkers gebracht. Hierin wordt stilgestaan bij de Gedragscode en de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven, wat we verstaan onder integer gedrag en hoe de verantwoordelijkheid voor het integriteitsbeleid is belegd. Greenpeace Nederland heeft eind 2021 een melding van ongewenst gedrag ontvangen; deze is in behandeling genomen door de *integrity officers*. Overeenkomstig het protocol is een externe klachtencommissie ingeschakeld. Daarnaast zijn de *officers* nog een aantal keer geraadpleegd, zonder dat hier een melding uit voortkwam.

Uit de medewerkersraadpleging die eind 2020 werd gehouden, kwam naar voren dat medewerkers goed op de hoogte zijn van het bestaan van het integriteitsstelsel en de contactpunten daarbinnen; ze weten waar ze terecht kunnen om hun verhaal te doen of een melding te maken. Daarnaast bleek uit de scores dat er sprake is van een groot vertrouwen in de organisatie dat meldingen van ongewenst gedrag worden opgepakt en dat passende maatregelen worden genomen als dat nodig blijkt te zijn.

De *integrity officers* maken deel uit van het internationale integriteitsnetwerk van Greenpeace, met het doel om kennis en ervaringen te delen en van elkaar te leren. In dit verband vinden ook jaarlijks trainingen plaats om kennis en vaardigheden voor de behandeling van integriteitsmeldingen up-to-date te houden. In 2022 wordt samen met onze community mobilisers een plan gemaakt om

het integriteitssysteem nog eens goed onder de aandacht van onze vrijwilligers te brengen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Greenpeace eist van bedrijven en instellingen dat ze milieu- en klimaatbewust te werk gaan. Dat geldt natuurlijk net zo goed voor onze eigen bedrijfsvoering en die van onze leveranciers. Greenpeace stelt als wereldwijde organisatie een geconsolideerde rapportage op, die voldoet aan de standaarden van het Global Reporting Initiative (GRI). Deze rapportage zal later dit jaar te vinden zijn op de website van Greenpeace International. Greenpeace Nederland onderschrijft de MVO-principes, zoals vastgelegd in de ISO 26000-richtlijn: accountability, transparantie, ethisch gedrag, respect voor stakeholderbelangen, respect voor wet- en regelgeving, respect voor internationale gedragsnormen en respect voor mensenrechten. Wij hebben onze ambities, doelstellingen en prioriteiten voor deze onderwerpen in kaart gebracht. In de jaarrekening zetten we uiteen hoe we omgaan met onze beleggingen.

Hoe milieuvriendelijk zijn we zelf?

Greenpeace Nederland stelt hoge eisen aan zichzelf als het gaat om milieuzorg. Logisch, want dat vragen we ook van anderen. We huizen in een zeer duurzaam en energiezuinig pand. Ons energiegebruik beperken we tot een minimum en de stroom die we gebruiken, is groen. Door meer flex- en thuiswerken kunnen we met minder vierkante meters af. In de afgelopen jaren heeft

Greenpeace Nederland al haar financiële producten kritisch tegen het licht gehouden. We bankieren groen. Ook onze pensioenregeling voldoet aan onze duurzaamheidscriteria, waarover hierboven meer.

Auto's gebruiken we zo min mogelijk, iedere medewerker heeft een NS-Business Card 2e klas. Door de coronapandemie zag Greenpeace Nederland zich genoodzaakt haar eisen met betrekking tot het gebruik van de auto te versoepelen. Om medewerkers de gelegenheid te geven, indien gewenst, het openbaar vervoer te mijden werd het mogelijk gemaakt om autokilometers van en naar werk te declareren. Dit verklaart de stijging van onze CO₂-uitstoot in 2020. Helaas was deze extra uitstoot per abuis niet meegenomen in ons vorige jaarverslag. Dat hebben we bij deze gecorrigeerd.

Als het nodig is om te reizen en de bestemming is binnen 12 uur met de trein te bereiken, dan wordt er niet gevlogen. Hier kan alleen bij hoge uitzondering van worden afgeweken. Voor internationaal overleg maken we veel gebruik van videobellen. Er zijn in 2021 vier intercontinentale vliegtreizen (retour) gemaakt. Deze reizen vonden plaats om onderzoek te doen naar de impact van klimaatverandering op het Caribisch gebied en contacten te leggen met de mensen daar. Meer hierover leest u in hoofdstuk 4.3.

Als medewerkers per vliegtuig reizen, wordt de uitstoot van CO₂ en overige broeikasgassen gecompenseerd. Zo ook de uitstoot als gevolg van ons gebruik van overig vervoer, gebouwen en papier. Het

CO ₂ -uitstoot in kg	2018	2019	2020	2021
Vliegverkeer	24.148	45.780	7.760	8.818
Autoverkeer	14.684	13.962	74.311	62.902
OV (woon-werkverkeer & internationale treinreizen)	1.116	1.288	375	142
Schepen	8.680	1.938	0	4.546
Gebouwen	10.732	21.531	9.869	12.372
Papier	30.281	34.734	25.022	34.518
Totaal	89.641	119.233	117.337	123.299

jaarverslag publiceren we alleen online. Daarnaast verstrekken we sinds 2020 alleen nog refurbished smartphones en laptops aan collega's. Deze hebben een aanzienlijk kleinere CO₂-voetafdruk dan nieuwe apparaten, ook als de eventueel kortere levensduur van deze apparaten wordt verrekend.

Normaliter vragen we onze supporters om ons magazine via internet te lezen in plaats van dit in gedrukte vorm te ontvangen. Om tijdens de coronapandemie het contact met onze supporters niet te verliezen, hebben we er vorig jaar voor gekozen ons magazine in gedrukte vorm aan alle (financiële) supporters toe te sturen. Dit heeft geleid tot een stijging van ons papierverbruik en daarmee een hogere CO₂-uitstoot. Door corona was een gezamenlijke lunch in 2021 helaas niet mogelijk. Zodra dit weer mogelijk is, is de dagelijkse lunch zoals voorheen weer geheel plantaardig en duurzaam.

Greenpeace Nederland laat haar CO₂-uitstoot-rapportage controleren door Climate Neutral Group (CNG), waardoor we de passende compensatie toepassen. Ook kunnen we leveranciers vragen om ons de LCA (Life Cycle Analysis) van hun product of dienst te verstrekken. Dit kunnen we dan toevoegen aan ons CNG-rapport.

Planning en control

Het plannen, bijsturen en verantwoorden van onze activiteiten en de besteding van middelen doen we met behulp van de planning-en-controlcyclus: een terugkerende cyclus van plannen en rapportages over die plannen.

Nieuwe driejarenstrategie

Het werk van Greenpeace Nederland maakt deel uit van het Global Programme van Greenpeace International. Alle Greenpeace-kantoren werken met driejarenstrategieën, in lijn met de doelen die Greenpeace International heeft vastgesteld. De Nederlandse strategie liep eind vorig jaar af. In 2021 hebben we daarom gewerkt aan een nieuwe driejarenstrategie. Meer over die strategie leest u in hoofdstuk 6. Financieel vertaalden we alle nieuwe plannen naar een begroting voor 2022 en

een meerjarenraming voor 2023 en 2024, waarbij we rekening houden met verschillende scenario's.

In de opgeleverde driejarenstrategie aan Greenpeace International wordt voor het eerst gebruikgemaakt van een MEL-tool (Monitoring, Evaluation & Learning). Deze tool wordt door alle regio-organisaties opgesteld, om ervoor te zorgen dat Greenpeace als wereldwijde organisatie haar impact kan monitoren, meten en evalueren. Op deze wijze krijgen we inzicht in de mate waarin gestelde meerjarendoelen worden bereikt.

We werken nauw samen met de andere Greenpeace-organisaties in Europa. Voor Greenpeace heeft de Europese Unie een missie-kritische rol om het klimaat en de biodiversiteit te beschermen. Gezamenlijk is daarom een Europees strategisch driejarenplan opgesteld voor de periode 2021-2023, dat ook richtinggevend is voor de nationale campagnes in Nederland.

Rapportages

Elke maand stelt de afdeling bedrijfsvoering een maandrapportage op met de belangrijkste financiële, personele en andere relevante gegevens, zodat directie, afdelingshoofden en (internationale) projectleiders waar nodig kunnen bijsturen. Nieuw in 2021 is dat er ook wordt gerapporteerd op graadmeters (resultaatindicatoren). Elke afdeling heeft op basis van haar missie en kerntaken resultaatindicatoren opgesteld. Maandelijks wordt de voortgang hiervan beoordeeld en besproken met het betreffende afdelingshoofd.

Na afloop van elke vier maanden stellen de leden van het leiderschapsteam een rapportage op. Hierin geven ze inzicht in de inhoudelijke resultaten en activiteiten, de resultaten en kosten van fondsenwerving, personele aspecten als ziekteverzuim en de graadmeters. Als de kosten afwijken van het budget voegen de afdelingshoofden een verklaring en een bijgestelde prognose toe aan de daarvoor bestemde herzieningen in de controlcyclus. De directie/bestuurders en raad van toezicht bespreken deze rapportages en sturen bij waar nodig. Ook bespreekt het leiderschapsteam de

Begroting 2022

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Baten	
Particulieren	18.070
Loterijorganisaties (exploitatiebijdrage)	2.250
Verbonden (internationale) organisaties	594
Andere organisaties zonder winststreven	1.360
Als tegenprestatie voor de levering van goederen en/of diensten	80
Totale baten	22.354
Lasten	
Subsidies en bijdragen	0
Afdrachten	8.535
Aankoop en verwervingen	9
Publiciteit en communicatie	793
Uitbesteed werk	7.679
Personeelskosten	6.490
Huisvestigingskosten	725
Kantoor- en algemene kosten	492
Afschrijvingen en rente	587
Totale lasten	25.310
Resultaat	
Resultaat	- 2.956
Bestemmingsreserves en continuïteitsreserve	3.165
Operationeel resultaat	209

evaluaties van projecten, zodat we lessen kunnen trekken uit wat wel en niet goed is gegaan.

Na afloop van het jaar verantwoordt Greenpeace Nederland alle resultaten en de besteding van de middelen publiekelijk in haar jaarverslag. De financiële ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de behaalde resultaten, de toestand op de balansdatum en de kasstromen worden uitgebreid beschreven en toegelicht in de jaarrekening. Hierin

staat ook een toelichting over hoe we omgaan met de financiële instrumenten en risico's en ons beleid ten aanzien van reserves.

Toekomst

2021 was het derde en laatste jaar van de lopende driejarenstrategie die in 2019 van start ging. We besteedden vorig jaar veel tijd aan het opstellen van een nieuwe driejarenstrategie, voor de periode 2022 - 2024. Over onze ambitieuze toekomstplannen leest u meer in hoofdstuk 6.

Blik op het resultaat van 2021 en de begroting 2022

Het resultaat zoals in de jaarrekening staat vermeld is nagenoeg gelijk aan nul, de lasten zijn gelijk aan de baten. Daarmee is het resultaat € 0,6 miljoen beter dan begroot. Zowel de totale baten als de totale lasten liggen met respectievelijk € 5,6 miljoen en € 5,0 miljoen fors hoger dan de begroting.

Het goede resultaat bij de inkomsten (€ 5,6 miljoen boven begroting) is voornamelijk te danken aan hogere fondswervende baten (€ 3,6 miljoen) en overige baten (€ 2 miljoen). Bij de fondswervende baten laten met name de geormerkte giften van major donors (€ 2,3 miljoen) en de nalatenschappen (€ 0,8 miljoen) een beter resultaat zien dan begroot. Ook zijn de baten bij *continuing support* hoger dan begroot (€ 0,5 miljoen). Dit is te danken aan de hogere gemiddelde waarde van nieuwe financiële supporters in combinatie met een lagere uitstroom dan verwacht. De overige baten zijn € 2 miljoen boven begroting, wat is toe te schrijven aan internationaal gefinancierde projecten, zoals *All Eyes on the Amazon* en *Fossil Free revolution*.

De totale besteding aan doelstellingen - € 5,6 miljoen boven begroting - wordt veroorzaakt door besteding van de opgebouwde bestemmingsreserves uit het positieve resultaat 2020 (€ 1,3 miljoen extra op de begroting), zie hiervoor de specificatie G1 van de jaarrekening. De gerealiseerde geormerkte giften van major donors zijn ook in 2021 uitgegeven (€ 2,3 miljoen boven begroting). Datzelfde geldt voor de internationaal gefinancierde projecten (€ 2 miljoen boven begroting).

Helaas heeft de coronapandemie indirect geresulteerd in lagere wervingskosten dan gepland (€ 0,8 miljoen onder begroting). De pandemie zorgde ook voor hogere kosten voor beheer en administratie, door extra inhuur om coronagerelateerd verzuim op te vangen (€ 0,2 miljoen boven begroting).

Met het resultaat na besteding van de bestemmingsreserves kan het totaalbedrag voor de bestemmingsreserves worden aangevuld, zodat het saldo nagenoeg gelijk blijft aan 2020, namelijk € 8,6 miljoen.

De begroting van 2022 laat zien dat we onze baten behoudend inzetten en we een flink deel van onze bestemmingsreserves zullen inzetten voor onder andere onze doelstellingen.

Risicomanagement

Greenpeace Nederland heeft te maken met verschillende risico's in haar werk. Jaarlijks wordt een gekwantificeerde inschatting van de risico's opgesteld. Daartoe wordt de methode van de Global Reserves Policy van Greenpeace International gehanteerd. Deze wordt door alle regionale Greenpeace-organisaties wereldwijd gehanteerd. De risicoanalyse wordt uitgevoerd op basis van een aantal risicogebieden. Deze zijn gebaseerd op de Global Reserves Policy, advies van onze externe accountant en in overleg tussen de directie en de auditcommissie.

Het risico wordt benoemd en gekwantificeerd in euro's, alsook de zwaarte van het effect (impact) ingeschat en de waarschijnlijkheid dat de situatie zich voordoet. Bij de inschatting van de kans wordt uiteraard ook gekeken naar welke maatregelen getroffen zijn om de risico's te verkleinen.

Op basis van een jaarlijkse risicoanalyse houden directie/bestuur en de raad van toezicht zicht op de belangrijkste potentiële risico's voor de organisatie. De risicoanalyse raakt alle onderdelen van de organisatie, waarbij we regelmatig proactief kijken naar de beheersing van mogelijke risico's in relatie tot de organisatiedoelstellingen. Elk jaar actualiseren we deze risicoanalyse. Voor ieder risicogebied zorgt de directie er, ondersteund door de afdelingshoofden, voor dat de risico's zorgvuldig worden afgewogen en zo veel mogelijk worden beperkt. Zo kunnen de eventuele gevolgen worden opgevangen. Dit doen we ook op project- en activiteitsniveau. Waar nodig schakelen we externe expertise in, zoals die van juridische adviseurs.

Impact van de coronapandemie

In 2020 en 2021 hield het coronavirus de wereld in zijn greep. De pandemie raakte zowel onze gezondheid en ons welzijn als de economie. Het was, met name in 2020, moeilijk om te voorspellen wat de (financiële) gevolgen zouden kunnen zijn voor onze fondsenwerving en bedrijfsvoering. Want een economische neergang kan natuurlijk ook de inkomsten van goede doelen raken. We zijn dankbaar dat onze donateurs ons gedurende de afgelopen twee jaar trouw zijn gebleven. Een pandemie-gerelateerde daling van inkomsten is dan ook uitgebleven.

In veel landen, waaronder Nederland, zijn de meeste coronamaatregelen inmiddels afgeschaft. We kunnen elkaar weer ontmoeten op kantoor en de belemmeringen voor fondsenwerving op straat en huis-aan-huis zijn grotendeels weggefallen. We verwachten daarom vooralsnog niet dat de coronapandemie ingrijpende gevolgen zal hebben voor onze activiteiten en bedrijfsvoering.

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's opgenomen.

Omschrijving risico	Beheersingsmaatregelen	Risicocategorie	Bereidheid	Impact	Kans
Reputatieschade door een groot schandaal en daarmee verlies van donateurs en op inkomsten.	Naleven wat Greenpeace zelf propageert. Up to date houden van ons crisismanagementteam. Aandacht voor transparantie in onze eigen externe communicatie.	Strategisch	Laag	Hoog	Medium
Rechtsvorderingen naar aanleiding van nationale en internationale campagnes.	Goed voorbereiden en volgen van acties. Goede internationale afspraken en juridische ondersteuning.	Operationeel	Laag	Hoog	Laag
Fraude/ICT	Goede beheersingsmaatregelen. Regelmatige uitvoering audits en toepassen van aanbevelingen. Optimaliseren van beveiliging is een speerpunt.	Operationeel	Laag	Medium	Laag
Verlies ANBI-status En daarmee verlies op inkomsten.	Blijven voldoen aan alle voorwaarden. CBF-erkenning behouden. Regeerakkoord en politiek goed volgen.	Strategisch	Laag	Medium	Laag
Niet meer kunnen voldoen aan betalingsverplichtingen op korte en middellange termijn.	Continuïteitsreserve op peil houden, zodat plotseling verlies aan inkomsten of andere risico's opgevangen kunnen worden. Goede planning- & controlcyclus met liquiditeitsprognoses en risicoanalyses.	Financieel	Laag	Hoog	Laag

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

11

Algemeen

De raad van toezicht is het toezichthoudende orgaan van Greenpeace Nederland. Als zodanig houdt hij toezicht op en geeft hij advies aan het bestuur, dat in principe wordt gevormd door de twee directeuren. Daarnaast treedt de raad van toezicht op als werkgever van de directie. Na een interne sollicitatieprocedure heeft de raad van toezicht Andy Palmen, die in december 2020 als interim-directeur was aangesteld, met ingang van 16 juli 2021 tot directeur-bestuurder benoemd, naast Anna Schoemakers.

De raad van toezicht houdt zich aan de richtlijnen zoals die in de SBF-Code Goed Bestuur voor Goede Doelen van de Stichting Samenwerkende Branche-organisaties Filantropie van 15 juli 2015 zijn opgetekend. De samenstelling en taken van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten en meer gedetailleerd in het reglement van de Stichting Greenpeace Nederland. De leden van de raad van toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. Wel kunnen zij door hen gemaakte kosten declareren.

Samenstelling

De benoeming van de leden van de raad van toezicht geschiedt door coöptatie, waarbij de ondernemingsraad met betrekking tot een van de leden een voordrachtsrecht heeft. De leden van de raad van toezicht worden geworven aan de hand van een profielschets. Deze profielschets wordt na overleg met het bestuur en een positief advies van de ondernemingsraad vastgesteld. De leden van de raad van toezicht worden voor een periode van drie jaar benoemd en kunnen maximaal drie opeenvolgende perioden in de raad zitting hebben.

In een bijlage bij dit verslag worden de samenstelling van de raad van toezicht, de periode van benoeming van de leden en hun eventuele extra (neven)functies per 31 december 2021 weergegeven. In 2021 zijn er geen nieuwe leden tot de raad van toezicht toegetreten. Alies ter Kuile is medio september tijdelijk als lid teruggetreden, maar maakt sinds medio februari 2022 weer volwaardig deel uit van de raad van toezicht. René Hampsink maakt op voordracht van de ondernemingsraad deel uit van de raad van toezicht.

Vergaderingen en bijeenkomsten

De raad van toezicht is in 2021 (voornamelijk digitaal) zes keer regulier en daarnaast nog een aantal keer voor een extra overleg bijeengekomen. Verder heeft de raad drie verdiepingssessies gehad waarin hij als sparringpartner voor de directie heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de nieuwe driejarenstrategie. In juni en december heeft een delegatie van de raad van toezicht met de ondernemingsraad gesproken.

Namens de raad van toezicht was Chris van Vlissingen als trustee lid van de Greenpeace International Council en is hij lid van de commissie die alle governance-aangelegenheden van de toezichthouders voorbereidt, waaronder de evaluatie van het bestuur van Greenpeace International.

In de vergaderingen heeft de raad van toezicht diverse gasten welkom geheten, onder wie leden van het leiderschapsteam en de accountant. Tijdens de vergaderingen zijn naast onderwerpen als het jaarverslag en de jaarrekening 2020, de vier- en achtmaandenrapportages 2021 (financieel en inhoudelijk), de voortgang op de driejarenstrategie en de meerjarenbegroting, de ontwikkeling van de nieuwe driejarenstrategie, de begroting 2022 en het reguliere personeelsbeleid (zoals vlootshouw, HR-cyclus en loongebouw) onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Klimaatverandering en klimaatrechtvaardigheid en de aantasting van de biodiversiteit;
- De deelname van Greenpeace aan bijzondere projecten, zoals *All Eyes on the Amazon*;
- Innovatie in campagnevoeren, draagvlakversterking en fondsenwerving;
- Het automatiseringssysteem en digitale competenties (nieuwe systemen voor campagnemanagement en het beheer van supporterdata);
- De aanschaf van een nieuw schip, *Witness*, voor de internationale organisatie, met behulp van een schenking van een bijzondere gever;
- De relatie met Greenpeace International en de rol die Greenpeace Nederland speelt binnen de internationale organisatie;
- De werving van financiële supporters;

- De ontwikkeling van een graadmetermodel;
- De samenstelling van de directie;
- De arbeidsvoorwaarden, het diversiteitsbeleid en het integriteitsbeleid;
- De samenstelling en zelfevaluatie van de raad van toezicht;
- COVID-19, de gevolgen daarvan voor het beleid en de strategie van Greenpeace, de naar aanleiding daarvan getroffen en te treffen maatregelen en de consequenties voor de organisatie en de medewerkers;
- Voorbereiding van de mondiale jaarvergadering van directeuren van alle landen- c.q. regio-organisaties en de jaarvergadering van de toezichthouders waarin alle landen- c.q. regio-organisaties zijn vertegenwoordigd.

Auditcommissie

De auditcommissie is in 2021 formeel vijf keer bijeengekomen. Naast de realisatie van de begroting 2021, het jaarverslag 2020, de managementletter, de begroting 2022 en de actuele financiële stand van zaken, heeft de auditcommissie de continuïteitsreserve, het reservebeleid en het liquiditeitsbeleid besproken, alsmede de uitgangspunten van en de kaders bij de begroting. Bijzondere aandacht was er voor de ontwikkeling van een graadmetermodel. Daarnaast heeft de auditcommissie met de accountant gesproken. Hetgeen in de auditcommissie is besproken, is ook in de vergadering van de (voltallige) raad van toezicht aan de orde gesteld.

Werkgeversrol (remuneratiecommissie)

De raad van toezicht heeft naar de directie toe ook een werkgeversrol. Na de aankondiging van het vertrek van Joris Thijssen (eind 2020) heeft de remuneratiecommissie begin 2021 met beide directieleden een afrondend gesprek gevoerd. De belangrijkste prioriteiten en lessen hieruit zijn meegenomen naar de (sollicitatie-)gesprekken

met de nieuwe (interim-)directie. In de eerste helft van het jaar heeft de raad van toezicht een proces doorlopen voor de werving van een nieuwe directeur, dat in juli 2021 heeft geleid tot de aanstelling van Andy Palmen als directeur-bestuurder naast Anna Schoemakers. In het eerste kwartaal zijn de doelstellingen voor 2021 afgesproken en de werkgebieden tussen beide (interim-)directieleden verdeeld. In juli, na de formele aanstelling van Andy Palmen, is de werkverdeling tussen beide directieleden opnieuw vastgesteld. Op basis van de nieuwe driejarenstrategie die in het najaar van 2021 is opgeleverd, vervolgt de remuneratiecommissie in 2022 de cyclus van plannen, functioneren en beoordelen.

Zelfevaluatie en korte vooruitblik naar 2022

Jaarlijks reflecteert de raad van toezicht ook op het eigen functioneren en wat er nodig is om goed toezicht te kunnen houden op de organisatie. Dit jaar is vooral veel aandacht besteed aan strategie en tactiek in het kader van het opstellen van een nieuwe driejarenstrategie. Deze focus past goed bij de opvatting van zijn kerntaken en de raad wil deze focus de komende jaren behouden. Daarbij wil de raad ook operationele vragen over tactiek aan de orde kunnen stellen.

De organisatie is financieel 'in control'. De raad van toezicht zal uiteraard monitoren of dit zo blijft. Daarnaast is er incidentele praktische bemoeienis van de raad met bepaalde vraagstukken, zoals in de afgelopen periode het opzetten van een nieuw digitaal werkplatform, het doorvoeren van organisatieveranderingen en een aankoop van een schip in combinatie met een schenking. Daarbij zet de raad dan alle beschikbare inzichten en expertise in voor een goede uitkomst.

‘Waarom loopt niet heel Nederland mee?’

Lucille Hegger is sinds 2017 lid van de raad van toezicht van Greenpeace Nederland. Ze is werkzaam als consultant op het gebied van marketing, communicatie en innovatie.

‘Ik werd in 2017 bij de raad van toezicht gevraagd vanwege mijn achtergrond in marketing en communicatie en eerdere bestuurservaring. En natuurlijk vanwege mijn passie voor duurzaamheid. Het is belangrijk dat in een raad van toezicht verschillende competenties aanwezig zijn. Communicatie en het goed kunnen verwoorden van je missie is essentieel voor een organisatie als Greenpeace. Alleen zo kun je zoveel mogelijk mensen activeren om ze mee te krijgen in de beweging voor een groene, vreedzame toekomst.

Ik vind het belangrijk dat je als lid van de raad van toezicht soms wordt gevraagd om te sparren over dat soort onderwerpen. Al zit je uiteindelijk natuurlijk niet aan het roer. Wij zijn er om te bewaken dat de governance goed is geregeld, we houden letterlijk toezicht. Maar meehelpen en meedenken is leuk en waardevol. Wij bieden een frisse blik, omdat we niet zijn betrokken bij het dagelijkse reilen en zeilen van de organisatie. Onze functie is onbezoldigd, ik zie het als mijn vrijwilligerswerk. Ik vind het niet meer dan logisch dat we geen compensatie ontvangen, Greenpeace moet haar geld aan andere dingen besteden. Ik krijg er bovendien veel voor terug, ik leer heel veel. Juist ook omdat Greenpeace een organisatie is die zoveel onderzoek doet. Met de directie hebben we vaak gesprekken over milieuthema's, bijvoorbeeld over de ontwikkeling

van groene waterstof. En ik leer ook veel van de andere leden van de raad van toezicht. We zijn heel complementair, ieder heeft zijn eigen expertise. Bovendien zijn het allemaal heel leuke mensen. Meestal zitten we op één lijn. En als dat niet zo is, dan voeren we goede discussies tot we een uniform standpunt hebben.

Hoogtepunt van 2021 was de totstandkoming van de nieuwe driejarenstrategie. We zijn hier als raad van toezicht nauw bij betrokken geweest. Er ligt een goed en doordacht stuk. Wij gaan er in 2022 op letten dat die strategie wordt vertaald naar concrete plannen en projecten. Voor de milieubeweging was de overwinning in de rechtszaak tegen Shell natuurlijk een hoogtepunt. Persoonlijk vond ik het heel bijzonder om mee te lopen in de Klimaatmars, op 6 november. Ik hield het spandoek van 55 meter vast, met daarop de namen van duizenden supporters. Dat was zo gaaf, het voelde zo logisch om daar te zijn. Dan denk je: waarom loopt niet heel Nederland mee?’

De raad van toezicht verwacht de komende periode qua organisatie en bedrijfsvoering meer dan gemiddeld betrokken te zijn bij vraagstukken rond HR (beleid en uitvoering), digitalisering in combinatie met supportergericht werken en het leiderschap van de organisatie. Sturen en realiseren is aan de directie, dus als uitvoeringsvraagstukken voldoende goed zijn opgelost kan de raad zich richten op monitoring. Goede informatievoorziening is daarbij essentieel.

Naast aan de gebruikelijke toezichthoudende agenda zal de raad van toezicht in 2022 in het bijzonder aandacht besteden aan de samenstelling van het bestuur en de raad van toezicht wegens het aflopen en de mogelijke verlenging van benoemingstermijnen. Begin 2023 loopt de derde en laatste termijn van de voorzitter af.

Ondertekening

Amsterdam, 11 april 2022

Chris Fentener van Vlissingen
Voorzitter

René Hampsink
Secretaris

Anna Schoemakers
Directeur/Bestuurder

Andy Palmen
Directeur/Bestuurder

12

Balans

(Na bestemming van het saldo van baten en lasten)

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Activa		31 december 2021	31 december 2020
A	Immateriële vaste activa	805	894
B	Materiële vaste activa	1.034	1.418
	Totaal vaste activa	1.839	2.312
D	Vorderingen en overlopende activa	6.315	6.751
E	Effecten	123	126
F	Liquide middelen	11.036	11.434
	Totaal vlottende activa	17.474	18.311
Activa totaal		19.313	20.623
Passiva		31 december 2021	31 december 2020
G	Reserves en fondsen		
G1	Reserves		
	Continuïteitsreserve	4.695	4.695
	Bestemmingsreserves	8.649	8.628
G2	Fondsen		
	Bestemmingsfondsen	143	202
	Totaal reserves en fondsen	13.487	13.525
H	Voorzieningen	3	5
I	Kortlopende schulden	5.823	7.093
J	Langlopende schulden	-	-
	Overige passiva	5.826	7.098
Passiva totaal		19.313	20.623

Staat van baten en lasten over 2021

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
Baten				
A1	Baten van particulieren	21.077	18.565	21.972
A2	Baten van loterijorganisaties	2.778	2.982	4.150
A3	Baten van verbonden (internationale) organisaties	1.080	117	318
A4	Baten van andere organisaties zonder winststreven	3.225	752	796
	Som van de geworven baten	28.160	22.416	27.236
A5	Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	36	90	47
A6	Overige baten	-	-	75
	Som van de baten	28.196	22.506	27.358
Lasten				
B1	Internationale activiteiten	9.500	6.196	7.666
B2	Nationale campagnes	6.827	5.108	4.209
B3	Communicatie en mobilisatie	4.774	4.242	3.849
B	Besteed aan doelstellingen	21.101	15.545	15.724
C	Wervingskosten	5.503	6.279	5.143
D	Kosten beheer en administratie	1.579	1.331	1.411
	Som van de lasten	28.183	23.155	22.279
	Saldo financiële baten en lasten			
F	Saldo financiële baten en lasten	- 51	-	- 11
	Saldo van baten en lasten	- 38	- 649	5.068
Bestemming saldo van baten en lasten				
	Mutatie reserves			
	Continuïteitsreserve	-	0	175
	Bestemmingsreserves	20	- 649	4.903
	Bestemmingsfondsen	- 59	-	- 9
	Totaal	- 38	- 649	5.069

Kasstroomoverzicht		
Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving	2021	2020
Resultaat	- 38	5.069
Aanpassing voor		
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	616	494
Boekwaarde desinvesteringen	1	-
Af-/toename in debiteuren	1	- 1.043
Af-/toename in overige vorderingen	435	- 542
Af-/toename in crediteuren	- 191	435
Af-/toename in overige schulden	- 1.079	- 2.966
Af-/toename in voorzieningen	- 2	- 32
Kasstroom uit operationele activiteiten (A)	- 257	1.414
Investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten in (im)materiële vaste activa	- 143	- 952
Kasstroom uit investeringsactiviteiten (B)	- 143	- 952
Financieringsactiviteiten		
Mutaties in effecten	3	- 4
Kasstroom uit financieringsactiviteiten (C)	3	- 4
Mutatie liquide middelen (A + B + C)	- 398	458
Liquide middelen per 1 januari	11.434	10.976
Liquide middelen per 31 december	11.036	11.434
Mutatie liquide middelen	- 398	458

Toelichting op de jaarrekening

Algemene toelichting

De jaarrekening omvat de financiële gegevens van Stichting Greenpeace Nederland, statutair gevestigd op NDSM-Plein 32 te Amsterdam, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41198809.

Greenpeace Nederland is onafhankelijk en ontvangt geen subsidies van overheden of bijdragen van bedrijven. Dankzij onze supporters en de Nationale Postcode Loterij en haar deelnemers kunnen we onze milieucampagnes blijven voeren, in Nederland én wereldwijd.

Verslaggevingsperiode

De jaarrekening beslaat een verslaggevingsperiode van een jaar. Het boekjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Gebbruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het management van de stichting zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 Burgerlijk Wetboek vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap uitgeoefend kan worden of waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de stichting en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan worden toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen met zich meebrengen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten verantwoord wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verantwoord wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle (toekomstige) economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vreemde valuta

De jaarrekening is gepresenteerd in euro's, de functionele en presentatievaluta van de stichting. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening. Niet-monetaire activa worden omgerekend tegen de wisselkoers op transactiedatum.

Leasing

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst, worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningssystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten beleggingen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige overlopende passiva. Greenpeace Nederland maakt géén gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. De grondslagen voor de waardering na eerste opname zijn hieronder per post vermeld.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing bijzondere waardeverminderingen. De

afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. De gehanteerde afschrijvingstermijn van de oude, bijna afgeschreven database-software bedraagt drie jaar. De nieuwe software zal een langere levensduur hebben. We schrijven deze daarom in vijf jaar af (20% per jaar). Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of desinvestering.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs, volgens de lineaire methode, op basis van de economische levensduur. Bij vervoermiddelen hanteren we een restwaarde van 10% over de aanschafwaarde.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Verbouwingen : 10%
- (Duurzame) Inventaris : 10% en 20%
- Vervoermiddelen : 10%
- Hardware en software : 33 1/3% en 20%
- Intellectueel eigendom : 33 1/3%

Onderhoudsuitgaven worden enkel geactiveerd wanneer deze uitgaven de levensduur van het actief verlengen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden in eerste instantie opgenomen tegen de reële waarde. Vorderingen worden na de eerste verwerking opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid van vorderingen worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vorderingen. Bij de waardering van nalatenschappen wordt rekening gehouden met eventuele rechten van vruchtgebruik.

Effecten

De beleggingsportefeuille van Greenpeace Nederland bestaat uit ter beurze genoteerde aandelen. De beleggingsportefeuille is gebaseerd

op een financieel statuut dat uitgaat van onze missie. De aandelen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Zowel de ongerealiseerde als de gerealiseerde waardemutaties worden verantwoord in de staat van baten en lasten en niet rechtstreeks ten gunste of ten laste van het vermogen gebracht.

Liquide middelen

Kortlopende deposito's, spaarrekeningen, rekeningen-courant en kas staan gepresenteerd onder liquide middelen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan, met uitzondering van gestelde bankgaranties, ter vrije beschikking van de organisatie.

Reserves en fondsen

Greenpeace Nederland onderscheidt twee soorten reserves (de continuïteitsreserve en de bestemmingsreserves) en bestemmingsfondsen.

Continuïteitsreserve

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Greenpeace Nederland ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Volgens de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen van Goede Doelen Nederland kan hiervoor een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten voor fondsenwerving.

Impact coronacrisis

Het uitbreken van de coronapandemie en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgden in 2020 voor grote economische onzekerheid. Ook in 2021 waren de ontwikkelingen van de pandemie onzeker en onderhevig aan veranderingen. Wel was het in het tweede jaar van de pandemie beter mogelijk een redelijke schatting te geven van de impact hiervan op Greenpeace. Wij zijn van mening dat de organisatie de coronapandemie kan doorstaan zonder externe steun.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn de door het bestuur van Greenpeace Nederland voor een specifiek doel

bestemde delen van de reserves waaraan (delen van) het jaarresultaat kunnen worden toegevoegd en/of onttrokken.

Bestemmingsfondsen

Indien door derden aan (een deel van) de gedoneerde gelden een specifieke bestemming is gegeven, wordt het nog niet bestede deel daarvan aangemerkt als bestemmingsfonds. Bestemmingsfondsen onderscheiden zich van bestemmingsreserves doordat niet het bestuur, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan de hoogte betrouwbaar kan worden vastgesteld;
- en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Pensioenen

De medewerkers van Greenpeace Nederland hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij BeFrank. Deze duurzame pensioenregeling betreft een beschikbare premieregeling. Dat wil zeggen dat er maandelijks per medewerker een bedrag - afhankelijk van leeftijd en salaris - wordt afgedragen, waarmee een persoonlijk pensioenkapitaal wordt opgebouwd ten behoeve van een ouderdomspensioen.

De pensioenregeling wordt volgens de Pensioenwet gekarakteriseerd als premieovereenkomst. De uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder heeft een looptijd van vijf jaar. De afspraken zijn opgenomen in een uitvoeringsovereenkomst. Deze voorziet in een beleggingsverzekering die voorziet in een pensioenkapitaal op de pensioendatum. Een andere belangrijke afspraak is dat de

uitvoeringsovereenkomst voorziet in levenslang partnerpensioen, wezenpensioen en de verzekering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van de staat van baten en lasten

Donaties

Jaardonaties worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben. Greenpeace ontvangt een groot deel van die donaties al vóór het einde van het lopende boekjaar. Omdat ze betrekking hebben op het volgende boekjaar worden ze aan dat jaar toegerekend. De vooruitontvangen donaties worden als schuld opgenomen op de balans. Overige donaties worden verantwoord op het moment dat Greenpeace Nederland ze ontvangt, hetgeen ook het moment van toekenning is.

Giften

Giften zijn incidentele donaties en worden opgenomen in het boekjaar waarin deze aan Greenpeace Nederland zijn toegekend.

Nalatenschappen en legaten

Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Nalatenschappen belast met vruchtgebruik worden geactiveerd voor zover de vruchtgebruiker geen interings- of vervreemdingsbevoegdheid heeft op het bloot eigendom of het vermogen mag beleggen of herbeleggen. Nalatenschappen belast met vruchtgebruik die niet aan de activeringscriteria voldoen worden in de toelichting vermeld. Verantwoording hiervan vindt pas plaats in de staat van baten en lasten bij beëindiging van het vruchtgebruik of bij verkoop van het bloot eigendom.

Baten acties derden

Baten acties derden worden verantwoord in het boekjaar waarop de baten betrekking hebben.

Baten van loterijorganisaties en major donors worden verantwoord in het jaar dat de bijdrage is toegekend, tenzij er een terugbetalingsverplichting bestaat bij het niet besteden van deze bijdragen aan een geormerkt doel. In dat geval worden de baten verantwoord op het moment dat de (verplichting tot) besteding van de bijdragen plaatsvindt.

Resultaat beleggingen

Alle financiële baten en lasten inzake de beleggingen worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Bestedingen

Bestedingen aan internationale activiteiten en nationale campagnes, alsmede aan communicatie en mobilisatie, worden als last verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop deze bestedingen betrekking hebben.

De salarissen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestaties zijn verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Kostentoerekening

De richtlijn voor de jaarverslaggeving, Richtlijn 650, bepaalt dat de kosten van de eigen organisatie gespecificeerd en verdeeld moeten worden naar bestemming.

Greenpeace Nederland wijst de directe en de indirecte kosten toe aan de volgende hoofdgroepen: internationale of nationale campagnes, communicatie en mobilisatie, de werving van baten en beheer en administratie. Conform bijlage 3 van Richtlijn 650 zijn onze kosten gegroepeerd naar de verschillende kostencategorieën: subsidies en

bijdragen, afdrachten, aankopen en verwervingen, uitbesteed werk, communicatiekosten, personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten, en afschrijving. Op basis van de verdeelsleutel betaalde fte's worden deze kosten verdeeld over de hoofdgroepen van de staat van baten en lasten.

Kengetallen

De richtlijn voor de jaarverslaggeving, Richtlijn 650, schrijft het vermelden van kengetallen voor, die hieronder nader worden toegelicht.

- Besteding van lasten aan de doelstelling: deze norm geeft weer welk percentage van de totale lasten aan de doelstelling is besteed.

Greenpeace Nederland voegt zelf toe:

- Wervingskosten: deze norm betreft het totaal van de bestedingen aan werving te delen door het totaal van de baten.
- Kosten van beheer en organisatie: deze norm betreft het percentage dat de kosten voor beheer en administratie uitmaken van de totale lasten.

A Immateriële vaste activa			
Alle bedragen zijn in duizenden euro's			
Omschrijving	Immateriële vaste activa	Immateriële vaste activa in ontwikkeling	totaal immateriële vaste activa
Afschrijvingspercentage	33%	20%	
<i>Stand per 1 januari 2021</i>			
Aanschafwaarde	525	919	1.444
Cumulatieve afschrijvingen	502	48	550
Boekwaarde	23	871	894
<i>Mutaties</i>			
bij: Investeringsen	-	130	130
af: Desinvesteringen	-	-	-
af: Afschrijvingen	21	198	219
bij: Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	-	-	-
Saldo	- 21	- 68	- 89
<i>Stand per 31 december 2021</i>			
Aanschafwaarde	525	1.049	1.574
Cumulatieve afschrijvingen	523	245	769
Boekwaarde	2	803	805

De immateriële vaste activa betreffen sinds 2020 een investering voor nieuwe database-software. De oude software is inmiddels uitgefaseerd. De investering in 2021 betreft verdere implementatie en doorontwikkeling van de nieuwe software. Omdat deze een langere economische levensduur zal hebben, is de afschrijvingstermijn vijf jaar (20% per jaar). De overige immateriële vaste activa zijn met name computersoftware en uitgaven voor website-ontwikkeling.

B Specificatie Materiële vaste activa

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

	Verbouwing	Inventaris	Computer-hardware	Totaal materiële vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering	Campagne-middelen	Schepen	Vervoermiddelen	Totaal materiële vaste activa t.b.v. doelstelling	Totaal materiële vaste activa
Afschrijvingspercentage	10%	10% - 20%	33%		10% - 20%	10%	10%		
<i>Stand per 1 januari 2021</i>									
Aanschafwaarde	3.046	393	683	4.123	56	130	360	546	4.669
Cumulatieve afschrijvingen	1.987	299	636	2.923	39	118	171	328	3.251
Boekwaarde	1.059	94	47	1.200	17	12	189	218	1.418
<i>Mutaties</i>									
bij: Investerings	-	1	13	14	-	-	-	-	14
af: Desinvesteringen	-	-	3	3	-	-	-	-	3
af: Afschrijvingen	308	23	26	357	7	-	33	40	397
bij: Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	-	-	2	2	-	-	-	-	2
Saldo	- 308	- 22	- 14	- 344	- 7	-	- 33	- 40	- 384
<i>Stand per 31 december 2021</i>									
Aanschafwaarde	3.046	394	693	4.133	56	130	360	546	4.680
Cumulatieve afschrijvingen	2.294	322	660	3.276	46	118	204	368	3.646
Boekwaarde	751	72	33	856	10	12	156	178	1.034

De materiële vaste activa verdelen we naar activa ten behoeve van de bedrijfsvoering en activa ten behoeve van de doelstelling. Het overzicht geeft inzicht in de aanschaf (investerings) en de afschrijvingen in 2021.

De totale waarde van de materiële vaste activa nam in 2021 met € 0,4 miljoen af door reguliere afschrijvingen en minimale (vervangings)investerings.

D Vorderingen en overlopende activa

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		31 december 2021	31 december 2020
D1	Debiteuren nalatenschappen	3.527	3.569
D2	Overige debiteuren	105	64
D4	Vorderingen op Greenpeace-organisaties wereldwijd	85	-
D5	Overige vorderingen en overlopende activa	2.599	3.118
Totaal vorderingen		6.315	6.751

De debiteuren uit hoofde van nalatenschappen zijn licht afgenomen ten opzichte van 2020. Mensen kunnen (een deel van) hun erfenis of een legaat nalaten aan Greenpeace Nederland. Op basis van informatie van de notaris over de te verwachten omvang waarderen we de nalatenschappen op de balans als vordering tot het bedrag is overgemaakt. De hoogte van deze vordering is nagenoeg gelijk aan het voorgaande jaar.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa is de nog te ontvangen jaarbijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 2,25 miljoen verantwoord. Deze bijdrage is formeel toegezegd in 2021 en wordt in maart 2022 ontvangen. Verder bestaan de overige vorderingen en overlopende activa uit vooruitbetaalde kosten en een vordering op Greenpeace Duitsland.

E Effecten

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		Marktwaarde per 31 december 2021	Marktwaarde per 31 december 2020	Vermogensmutatie	Mutatie % marktwaarde	Bruto rendementsbijdrage tov gemiddelde marktwaarde
E1	Aandelen					
	Triodos Groenfonds	122	125	-3	0	- 1,55%
	Overige beleggingen	1	1	0	0	4,50%
Totaal		123	126	- 3	-	- 1,54%

De aandelen in het Triodos Groenfonds worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling. Dit fonds belegt in groene projecten die de ontwikkeling en het behoud van natuur en milieu bevorderen. In het kader van onze doelstellingen heeft Greenpeace Nederland ook een minimaal aantal aandelen Shell, Unilever, Arcadis, Ahold Delhaize, AEGON en Nationale Nederlanden in bezit. Zo kunnen we aanwezig zijn bij de algemene aandeelhoudersvergaderingen om daar het milieubeleid van deze ondernemingen aan de orde te stellen. Alle aangehouden effecten zijn toegelaten tot de handel op de beurs.

F Liquide middelen

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		31 december 2021	31 december 2020
F1	Saldi op spaarrekeningen	10.509	6.298
F3	Saldi op rekeningen-courant	523	5.125
F4	Saldi in kas	4	11
Totaal liquide middelen		11.036	11.434

Om te kunnen voldoen aan betalingsverplichtingen op korte termijn moet Greenpeace Nederland een deel van de middelen direct beschikbaar hebben. Deze middelen worden verantwoord op de Balans onder Liquide middelen. Hieronder vallen ook alle spaartegoeden met een looptijd korter dan een jaar. Behoudens een gestelde garantie voor de huur van het kantoorpand ter waarde van € 95.000 zijn alle middelen direct opeisbaar.

Het kasbeleid van Greenpeace Nederland is erop gericht de middelen onder te brengen bij banken die een consequent duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid voeren. Dat is de reden dat het saldo spaartegoeden flink is toegenomen, die volledig duurzaam zijn ondergebracht bij ASN Bank en Triodos Bank. De stijging is qua grootte vergelijkbaar met de daling van de rekeningen-courant. Deze gebruiken we voor verschillende betalingsdoeleinden en het incasseren van donaties, voornamelijk via de Triodos Bank.

G Reserves en fondsen					
Alle bedragen zijn in duizenden euro's					
Omschrijving	G1 Reserves			G2 Fondsen	Totaal reserves en fondsen
	Continuïteits-reserve	Bestemmings-reserves	Totaal reserves	Fondsen	
Eindstand 31 december 2020	4.695	8.628	13.323	202	13.525
Onttrekkingen	-	2.024	2.024	1.100	3.124
Vrijval	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	2.045	2.045	1.041	3.086
Eindstand 31 december 2021	4.695	8.649	13.344	143	13.487

De reserves en fondsen zijn in totaal licht afgenomen door het verlies van € 0,04 miljoen. Van de beschikbare bestemmings-reserves is in 2021 € 2,0 miljoen besteed. Eind 2021 is er weer € 2,0 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserves. In 2021 is er € 1,1 miljoen uitgegeven aan internationale projecten die uit een fonds wordt gefinancierd, vooral mogelijk gemaakt door toegevoegde ontvangen bijdragen.

Op de balans maakt Greenpeace Nederland onderscheid tussen reserves en fondsen. De verwerkingswijze is toegelicht in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Het reservebeleid van Greenpeace Nederland is gericht op instandhouding van de continuïteitsreserve. De reserve is ondergebracht in direct opeisbare spaartegoeden.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gebaseerd op een risicoanalyse waarin onder andere rekening is gehouden met een afname van de inkomsten voor minimaal een jaar. Per 31 december 2021 bedraagt de continuïteitsreserve € 4,7 miljoen. Dit staat gelijk aan 0,31 keer de kosten van de werkorganisatie (op basis van de realisatie 2021), wat ruim past binnen de gestelde maximale hoogte (1,5 keer) zoals voorgeschreven in de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen van Goede Doelen Nederland.

G1 Bestemmingsreserves

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving	Exploitatie volgend boekjaar	Internationale bijdragen	Reserve nationale en internationale activiteiten	Reserve gevolgen coronapandemie	Reserve vruchtgebruik nalatenschappen	Fondsenwerving, communicatie, mobilisatie	Projecten ter bescherming milieu	Totaal bestemmings- reserves
Stand 1 januari 2020	2.324	1.100	2.250	815	331	715	1.093	8.628
Onttrekkingen	699	-	-	400	-	715	210	2.024
Vrijval	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	461	567	-	-	36	-	981	2.045
Eindstand 31 december 2021	2.086	1.667	2.250	415	367	-	1.864	8.649

Door het grote positieve resultaat van 2020 kon er in 2021 gebruikgemaakt worden van bestemmingsreserves. Dankzij de financiering uit deze bestemmingsreserves is er ultimo 2021, ondanks het kleine exploitatieverlies, € 2 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserves. Zo is deze nagenoeg op het niveau gebleven van eind 2020.

De reserve 'exploitatie volgend boekjaar' is bestemd voor de reguliere exploitatie gedurende de volgende drie jaar. De reserve voor 'internationale bijdragen' is gevormd om een deel van het resultaat te besteden aan internationale Greenpeace-campagnes.

In verband met de onzekerheid die gepaard gaat met (de maatschappelijke en economische gevolgen van) de coronapandemie is er ultimo 2020 besloten de 'reserve gevolgen coronapandemie' te verhogen naar € 0,8 miljoen. Daarvan is in 2021 € 0,4 miljoen besteed aan extra inhuur om coronagerelateerd verzuim op te vangen. Het restant is gereserveerd voor 2022 en 2023.

In 2020 was een reservering aangelegd van € 0,7 miljoen voor meer en betere communicatie, mobilisatie en fondsenwerving en de verbetering van onze nieuwe database-software. Zoals gepland is deze reserve in 2021 volledig benut. Conform de resultaatbestemming is er in 2021 € 0,2 miljoen besteed uit de reserve 'projecten ter bescherming milieu'. Om de campagnestrategie in de komende jaren te realiseren wordt deze reserve aangevuld tot € 1,9 miljoen. Daarmee blijft het totaalbedrag voor de bestemmingsreserves nagenoeg gelijk aan 2020, namelijk € 8,6 miljoen.

G2 Bestemmingsfondsen					
Alle bedragen zijn in duizenden euro's					
Omschrijving	Duurzame investeringen	Stralingsproject	Climate Ambition	Noordzee	Totaal
Stand 1 januari 2020	65	56	44	37	202
Onttrekkingen	21	71	985	23	1.100
Toevoegingen	-	-	-	-	-
Vrijval	-	59	982	-	1.041
Eindstand 31 december 2021	44	44	42	14	143

Onder bestemmingsfondsen staan onze internationale en Europese projecten waarvan nog niet alle geormerkte giften per jaareinde zijn besteed. Het bestemmingsfonds 'Duurzame investeringen' wordt in de komende vier jaar nog aangewend om de afschrijvingslasten van de aanschaf en het onderhoud van een elektrische boot te dekken. De overige fondsen worden in en na 2021 besteed. Het stralingsproject, waarbij een Greenpeace-team stralingsmetingen doet in onder andere het gebied rond Fukushima, loopt al enkele jaren en wordt ook in 2022 voortgezet. De Europese *Climate Ambition*-campagne heeft in 2021 een extra impuls gekregen met het grote project *Fossil Free Revolution*, dat door Greenpeace Nederland wordt aangestuurd. U leest meer over dit project in hoofdstuk 4.4 van het jaarverslag. In 2020 zette Greenpeace haar handtekening onder het Noordzeeakkoord, dat de kwetsbare natuur in de Noordzee beschermt en de opwek van duurzame windenergie zekerstelt. In 2021 droegen we financieel bij aan het toezien op de correcte uitvoering van het akkoord.

H Voorzieningen		
Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving	Personeelskosten	Totaal
Stand 1 januari 2021	5	5
Onttrekkingen	2	2
Toevoegingen	-	-
Vrijval	-	-
Eindstand 31 december 2021	3	3

Voorzieningen worden getroffen voor verplichtingen waarvan we de omvang op betrouwbare wijze kunnen schatten.

I Kortlopende schulden

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		31 december 2021	31 december 2020
I1	Vooruitontvangen donaties	3.344	3.457
I2	Schulden aan Belastingdienst	286	73
I3	Schulden aan Greenpeace-organisaties wereldwijd	0	1.097
I4	Schulden aan Greenpeace International	431	73
I5	Crediteuren	678	869
I6	Schulden aan pensioenverzekeraar	1	5
I7	Overige schulden en overlopende passiva	1.083	1.519
Totaal kortlopende schulden		5.823	7.093

Kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan een jaar. Onder de kortlopende schulden verantwoordt we ook de vooruitontvangen donaties voor het volgende boekjaar. Greenpeace Nederland ontvangt de jaardonaties van financiële supporters voor het nieuwe boekjaar voor een groot deel al in december, hoewel ze zijn bedoeld voor onze activiteiten in het volgende jaar.

De kortlopende schulden aan de Belastingdienst hebben betrekking op de af te dragen loonbelasting en omzetbelasting.

De schulden aan Greenpeace International betreffen een rekening-courant. Het gaat om een deel van de te betalen contributie en een te betalen bedrag voor de verbouwing van het nieuwe Greenpeace-schip *Witness* (waarover meer in hoofdstuk 8 van het jaarverslag).

Bij de post crediteuren staan de leveranciers aan wie wij op de balansdatum nog geld verschuldigd zijn. Conform ons financieel beleid worden facturen binnen vier weken na factuurdatum betaald.

I7 Overige schulden en overlopende passiva

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		31 december 2021	31 december 2020
	Nog te betalen vakantiegeld en -dagen	400	416
	Nog te ontvangen facturen / te betalen bedragen	375	202
	Vooruitontvangen projectbijdragen	308	901
Totaal overige schulden en overlopende passiva		1.083	1.519

De overige schulden en overlopende passiva betreffen hoofdzakelijk vooruitontvangen projectbijdragen. De vooruitontvangen projectbijdragen betreffen bijdragen van de Nationale Postcode Loterij die nog niet zijn besteed.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Op basis van eerder afgesloten contracten en afspraken kunnen situaties ontstaan waarbij we een verplichting zijn aangegaan die (nog) niet uit de administratie te herleiden is. Diezelfde situatie kan ontstaan wanneer wij de ontvangende partij zijn en er dus sprake is van rechten.

Huurverplichtingen

De huurverplichting voor het kantoor loopt tot mei 2024. De huur van de loods is in 2021 verlengd en loopt nu ook tot mei 2024. Daarmee zijn de huurverplichtingen in totaal € 1.408.000.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen zijn in 2020 verlengd en betreffen een print- en een kopieercontract voor de duur van nog twee jaar, met ingang van januari 2021. Per balansdatum bedragen de leaseverplichtingen € 13.440, exclusief btw, voor een periode van een jaar.

Overige aangegane verplichtingen

In 2022 zal Greenpeace Nederland € 7,3 miljoen bijdragen aan Greenpeace International, ter ondersteuning van internationale campagnes. Deze bijdrage is hoger dan in 2021 (€ 6,0 miljoen), als gevolg van de hoge gerealiseerde baten fondsenwerving in 2020. Daarnaast dragen we € 0,3 miljoen bij aan de Greenpeace European Unit in Brussel.

Periodieke schenkingen

Greenpeace Nederland heeft per eindejaar contracten met periodieke schenkers met een totale waarde van € 1.122.000 per jaar. Hiervan zijn contracten met een jaarwaarde van € 1.026.000 voor onbepaalde tijd aangegaan.

Vruchtgebruik nalatenschappen

Nalatenschappen waarop een vruchtgebruik rust met interingsbevoegdheid voor de vruchtgebruiker worden als baten verantwoord in het jaar dat het vruchtgebruik eindigt. Uit hoofde hiervan had Greenpeace Nederland eind 2021 een uitgesteld recht van € 378.000 (2020: € 409.000).

Bankgaranties

Ten behoeve van derden en uit hoofde van de normale bedrijfsvoering heeft Greenpeace Nederland bankgaranties afgegeven voor € 95.000 (2020: € 95.000). Deze bankgaranties zijn onder Liquide middelen opgenomen op de Balans.

Recht op terugkoop Witness

Het nieuwe schip *Witness*, dat wij in 2021 kregen van een gulle gever (waarover meer in hoofdstuk 8), hebben wij geschonken aan Stichting Phoenix, die de schepen van Greenpeace International beheert. Mocht Stichting Phoenix het schip in de toekomst van de hand willen doen, dan heeft Greenpeace Nederland het recht het schip voor € 1,- terug te kopen.

Juridische geschillen, claims en procedures

Bij het opstellen van de jaarrekening is er één lopende procedure bekend die in de toekomst mogelijk een financiële impact kan hebben.

Bij het Europees Hof hebben we in 2018 een rechtszaak aangespannen om meer transparantie bij de toelating van bestrijdingsmiddelen te forceren. We vroegen om de precieze gegevens over de geteste stoffen bij de herbeoordeling van het omstreden onkruidgif glyfosaat. Na een aanvankelijke winst, oordeelde een lagere rechter van het Hof dat de precieze samenstelling van bestrijdingsmiddelen onder het intellectueel eigendom van producenten valt. Onze eis werd hiermee niet toegekend, waardoor de kosten voor het proces op ons verhaald kunnen worden. Aangezien er verschillende partijen betrokken zijn bij deze zaak en er tot op heden slechts één claim is ingediend, kunnen wij de financiële impact hiervan niet betrouwbaar inschatten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Kengetallen

Omschrijving		Norm	2021 Realisatie	2020 Realisatie	2019 Realisatie	2019-2021 Gemiddelde
1	% besteed aan doelstellingen	70%	74,9%	70,5%	72,5%	72,6%
2	% wervingskosten	25%	19,5%	18,8%	23,4%	20,6%
3	% beheer en administratie	3% - 5%	5,6%	6,3%	5,1%	5,7%

We nemen in ons jaarverslag kengetallen op voor de bestedingen aan de doelstellingen en de kosten voor beheer en administratie (zie ook de Grondslagen).

NB. De percentages kunnen niet opgeteld worden.

Deze kengetallen berekenen we als volgt:

1. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan de doelstellingen te delen door het totaal van de lasten.
2. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan werving te delen door het totaal van de baten.
3. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan beheer en administratie te delen door de totale lasten.

Het eerste percentage betreft de besteding aan doelstellingen. Deze is in 2021 toegenomen in vergelijking met eerdere jaren, naar 74,9%. We zijn er trots op dat we erin zijn geslaagd flink meer middelen aan ons campagnewerk te besteden dan de norm van 70%. Dit is onder andere te danken aan twee grote geormerkte donaties, die zijn besteed aan de aanschaf van een schip en een specifieke campagne, Maak Toekomst (zie hoofdstuk 4.7 van het jaarverslag). Een andere belangrijke reden voor de stijging van de doelbesteding is de toename van internationale projecten waarbij Greenpeace Nederland betrokken is, zoals *Fossil Free Revolution* en *All Eyes on the Amazon*.

Het tweede percentage betreft de fondsenwervende kosten. Dat is met 19,5% lager dan de daarvoor gestelde norm van 25%. Het percentage is in 2021 toegenomen doordat de geworven baten € 0,9 miljoen lager waren dan vorig jaar en de wervingskosten juist € 0,4 miljoen hoger.

Het derde percentage betreft de besteding aan beheer en administratie. In 2021 kwam dit percentage uit op 5,6% (in 2020 was dit 6,3%). Dat is nog altijd iets hoger dan de (intern) gestelde norm van 3 - 5%. Vanuit de driejarenstrategie is een van de speerpunten *fit for purpose*. We willen de ondersteuning van onze primaire processen zo effectief en efficiënt mogelijk organiseren en dat vraagt om gerichte investeringen.

A Totale baten

De totale baten in 2021 bedroegen € 28,2 miljoen. We geven een toelichting op de verschillende baten.

A1 Baten van particulieren		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A11	Donaties doorlopend	14.366	13.940	14.180
A12	Incidentele giften	2.690	1.450	960
A13	Nalatenschappen	3.077	2.300	5.871
A14	Overige baten van particulieren	-	-	1
A15	Periodieke schenkingen	944	875	960
A1	Baten van particulieren	21.077	18.565	21.972

De totale baten van particulieren waren in 2021 € 2,5 miljoen hoger dan begroot. Die stijging is te danken aan de prestaties van alle fondsenwervende kanalen.

A11 Donaties doorlopend

De opbrengsten uit doorlopende donaties zijn ten opzichte van 2020 met 1,3% gestegen, ondanks dat het aantal financiële supporters is gedaald van 339.410 naar 330.322. Dat de opbrengsten toch zijn gestegen is te danken aan de hogere gemiddelde waarde van financiële supporters.

A12 Incidentele giften

De incidentele giften zijn ten opzichte van 2020 met € 1,7 miljoen toegenomen en zijn € 1,2 miljoen hoger dan begroot. Deze toename is vooral te danken aan één grote gift waarmee een schip kon worden aangeschaft. Dit schip is vervolgens aan Greenpeace International gedoneerd, dat de schepen van Greenpeace beheert en deze inzet ten behoeve van de doelstelling.

A13 Nalatenschappen

De inkomsten uit nalatenschappen waren € 0,8 miljoen hoger dan begroot. Dit komt vooral doordat het aantal dossiers hoger is dan het vijfjaarsgemiddelde 2015-2019 waarop de begroting is gebaseerd. De inkomsten uit nalatenschappen waren wel aanzienlijk lager dan in 2020 (€ 5,9 miljoen), maar dat was wat nalatenschappen betreft dan ook een zeer uitzonderlijk jaar.

A15 Periodieke schenkingen

De baten uit periodieke schenkingen waren vrijwel gelijk aan die van 2020 en € 0,1 miljoen hoger dan begroot.

A2 Baten van loterijorganisaties

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A20	Nationale Postcode Loterij reguliere bijdrage	2.275	2.250	2.250
A21	Nationale Postcode Loterij extra projectbijdragen	503	732	1.900
A2	Baten van loterijorganisaties	2.778	2.982	4.150

De baten van loterijorganisaties waren € 0,2 miljoen lager dan begroot en € 1,4 miljoen lager dan de realisatie in 2020. Deze daling werd niet veroorzaakt door de reguliere bijdrage, deze bleef constant (€ 2.3 miljoen). De extra projectbijdrage van de Nationale Postcode Loterij voor ons werk in het Amazonegebied was in 2021 lager dan verwacht. Het nog niet bestede deel van deze projectbijdrage is verantwoord onder de kortlopende schulden en wordt besteed in 2022.

A3 Baten van verbonden organisaties

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A30	Baten van verbonden organisaties	1.080	117	318
A3	Baten van verbonden organisaties	1.080	117	318

De baten van verbonden organisaties betreffen bijdragen van andere Greenpeace-organisaties voor projecten waar Greenpeace Nederland de leiding over heeft. Deze bijdragen zijn gedurende het jaar toegekend en waren niet meegenomen in de begroting. Voor het grootste deel gaat het om bijdragen voor het Europese project *Fossil Free Revolution*.

A4 Baten van andere organisaties zonder winststreven

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A40	Major Donors organisaties	3.225	752	796
A4	Baten van andere organisaties zonder winststreven	3.225	752	796

De baten van andere organisaties zonder winststreven liggen veel hoger dan de begroting en zijn toegenomen ten opzichte van 2020. De toename is vooral veroorzaakt door een project in het Amazonegebied, *All Eyes on the Amazon*, in samenwerking met een groep van milieu- en mensenrechtenorganisaties (€ 1,5 miljoen). Daarnaast is in 2021 de publiekscampagne *Maak Toekomst* gerealiseerd (€ 1,4 miljoen).

A5 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A50	Baten uit verhuur van kantoorruimte	36	90	47
A5	Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	36	90	47

De baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten betreffen opbrengsten uit verhuur van een deel van de kantoorruimte. In 2021 is er slechts gedeeltelijk een vergoeding ontvangen voor onderhuur. Deze baten zijn daarom lager dan begroot.

A6 Overige baten

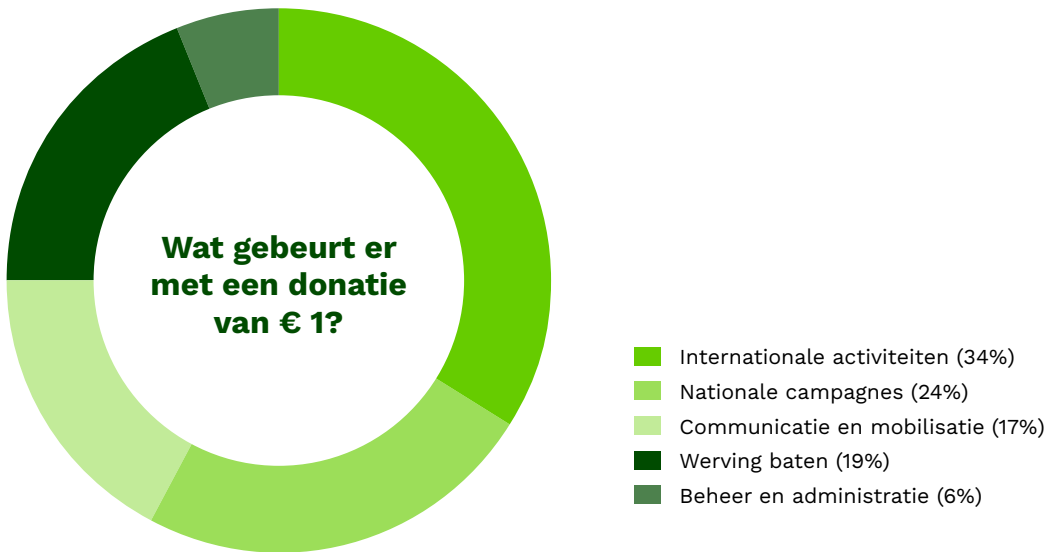
Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
A60	Overige baten	0	0	75
A6	Overige baten	-	-	75

In 2021 hadden we geen overige baten. In 2020 betrof het een ontvangen compensatie voor de trage afhandeling van enkele WOB-verzoeken door de overheid.

Totale Lasten

In dit taartdiagram laten we zien hoe de lasten zijn verdeeld in procenten van de totale lasten. We geven een toelichting op de verschillende lasten.

B Besteed aan doelstellingen

We verdelen de lasten die Greenpeace Nederland in 2021 besteedde aan haar doelstellingen in internationale activiteiten, nationale campagnes, en communicatie en mobilisatie, samen 75%. Een hoger percentage dan de 71% van 2020. De kosten werving baten alsmede beheer en administratie maken de doelstelling mogelijk en waren samen 25% van de lasten in 2021.

B1 Internationale activiteiten		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving	2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie	
Steun aan Greenpeace-organisaties wereldwijd	9.075	5.954	7.317	
Bijdrage Europese ondersteuning	425	242	349	
B1 Internationale activiteiten	9.500	6.196	7.666	

Hoewel onze campagnes in Nederland vaak al een internationaal karakter hebben, besteedt Greenpeace Nederland een groot deel van haar inkomsten aan internationale activiteiten daar waar die het meest nodig zijn. Dan gaat het onder andere over Greenpeace-werk in Afrika, Brazilië, Rusland en Azië. De verantwoording voor dit werk ligt bij Greenpeace International. Voor deze bijdragen worden jaarlijks overeenkomsten gesloten met Greenpeace International.

Greenpeace International heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening, waarin ze haar inkomsten en uitgaven verantwoordt en de resultaten toelicht. Omdat het jaarverslag van Greenpeace International geconsolideerde cijfers bevat, verschijnt het altijd later dan ons eigen jaarverslag. De accountant die de jaarrekening van Greenpeace International controleert, heeft de afgelopen jaren telkens een goedkeurende verklaring afgegeven. Een toelichting op de organisatorische en financiële banden van Greenpeace Nederland met Greenpeace International staat in het hoofdstuk Greenpeace wereldwijd van het jaarverslag.

De bestedingen aan internationale activiteiten zijn voor 2021 als volgt te specificeren:

B1a Internationale activiteiten		Alle bedragen zijn in duizenden euro's
Omschrijving		Totaal 2021
1	GP Africa	2.629
2	GP Brazil	2.768
3	GP Russia	2.150
4	GP South East Asia	24
5	GP International	1.504
Totaal		9.075
<i>Bijdrage Europese ondersteuning</i>		
6	Politiek werk, Klimaat & Energie	425
Totaal		-
Totaal internationale activiteiten		9.500

In Brazilië had de besteding vooral betrekking op het project *All Eyes on the Amazon*, in Rusland betrof die het project *Russische brandweerteams bestrijden klimaatverandering*. Het grootste deel van de uitgaven voor internationale campagnes besteedt Greenpeace Nederland op basis van overeenkomsten (*funding agreements*) tussen Greenpeace International en Greenpeace Nederland. Op grond van overeenkomsten tussen Greenpeace International en de Greenpeace-organisaties in de regio's waar de campagnes gevoerd worden, krijgen we regelmatig in het jaar en per jaareinde inhoudelijke rapportages over de voortgang en resultaten van de voorgenomen internationale activiteiten.

De ondersteuning aan Greenpeace-campagnes wereldwijd is van groot belang, omdat de strijd voor de bescherming van bijvoorbeeld bossen en oceanen hoofdzakelijk buiten Nederland wordt gevoerd. Dit is een bewuste keuze en het gevolg van internationaal beleid, waarbij de focus verschuift naar plaatsen in de wereld waar Greenpeace meer verschil wil en kan maken. Het bedrag dat we in 2021 voor internationale campagnes hebben ingezet, komt voort uit donaties die we in datzelfde jaar ontvingen.

Afwijkend van andere jaren was in 2021 de bijdrage van het gedoneerde schip aan Greenpeace International (€ 1,5 miljoen).

B2 Nationale campagnes

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
B21	Klimaat en energie	2.095	1.096	1.251
B22	Bossen	773	1.059	791
B23	Oceanen	71	-	-
B24	Giftige stoffen	79	125	103
B25	Duurzame landbouw	423	373	249
B26	Niet-toegewezen campagnebudget	-	291	-
B27	Campagnecoördinatie en Actie	1.558	1.145	1.306
B28	Overige campagnes	1.828	1.020	509
B2	Nationale campagnes	6.827	5.108	4.209

Nationale campagnes voert Greenpeace Nederland in eigen beheer uit. Uiteraard hebben ook deze campagnes vaak een groot internationaal effect. In ons jaarverslag worden deze campagnes uitgebreid toegelicht.

B3 Communicatie en mobilisatie

Alle bedragen zijn in duizenden euro's

Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
B31	Crossmedia	3.334	2.660	2.553
B32	Pers	369	462	348
B33	Supporter Care	392	410	370
B34	Educatie	118	126	116
B35	Community Development	561	583	462
B3	Mobilisatie	4.774	4.242	3.849

Communicatie over Greenpeace en het milieu en het mobiliseren van medestanders maken een wezenlijk onderdeel uit van onze doelstellingen. Daarom wordt hier een belangrijk deel van de inkomsten aan besteed. In de tabel ziet u hoe we onze uitgaven verdelen. Bij crossmedia gaat het onder andere om e-mails en nieuwsbrieven, bij pers om communicatie met de media, Supporter Care is onze directe vraagbaak voor supporters, educatie betreft ons educatieprogramma en community development betreft ons werk met vrijwilligers.

C Kosten fondsenwerving baten

C Kosten fondsenwerving		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
C11	Werving nieuwe financiële supporters	4.385	4.919	4.236
C12	Behoud en upgrade financiële supporters	710	1.015	619
C13	Nalatenschappen	388	315	269
C14	Notariële akten	13	20	12
C15	Kosten acties derden (loterijen)	7	10	7
C1	Kosten eigen fondsenwerving	5.503	6.279	5.143

Aan het werven van baten zijn altijd kosten verbonden. Dit varieert van de administratieve kracht die de ontvangen donaties registreert tot de teams die op straat, huis-aan-huis, online en telefonisch financiële supporters werven. De kosten voor werving van baten waren in 2021 € 0,4 miljoen hoger dan in 2020, maar € 0,8 miljoen lager dan begroot. Dit mede als gevolg van de coronapandemie. Er kon minder straat- en huis-aan-huis-werving plaatsvinden dan voorzien.

C11 Werving nieuwe financiële supporters

De kosten voor de werving van nieuwe financiële supporters waren € 0,5 miljoen lager dan begroot, doordat er onvoldoende capaciteit beschikbaar was om de gewenste aantallen te realiseren. De kosten waren wel hoger dan in 2020, toen de werving door COVID-19 een periode volledig stillag.

C12 Behoud en upgrade financiële supporters

Aan behoud en upgrade is € 0,3 miljoen minder uitgegeven dan begroot, wel € 0,1 miljoen meer dan in 2020.

C13 Nalatenschappen

Er is in 2021 meer uitgegeven aan de werving van nalatenschappen, vooral ook als gevolg van het hogere aantal dossiers.

C14 Notariële akten

De kosten voor notariële akten zijn lager uitgevallen dan begroot.

C15 Acties derden

Kosten acties derden betreffen de kosten die wij maken in het kader van werving baten uit acties van derden, zoals de Nationale Postcode Loterij.

D Beheer en administratie

In overeenstemming met Richtlijn 650 nemen wij een groot deel van onze overheadkosten op onder de post Beheer en administratie.

D Beheer en administratie		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
D1	Raad van toezicht en directie	452	561	564
D2	Bedrijfsvoering en financiën	1.127	770	847
D	Beheer en administratie	1.579	1.331	1.411

De bovengenoemde organisatieonderdelen zijn in lijn met de aanbevelingen van Goede Doelen Nederland. Deze zijn inclusief de personeelskosten en daar waar van toepassing ook inclusief kosten voor organisatie- en juridisch advies, werving en selectie alsmede overhead-doorbelasting. De kosten van de raad van toezicht en de directie worden hieronder toegelicht. De kosten van bedrijfsvoering zijn in 2021 gestegen door extra inhuur bij Personeel en organisatie en een uitbreiding van het team Financiën, dat daarmee ook meer overhead krijgt doorbelast.

D1 Raad van toezicht en directie

Onder raad van toezicht en directeur/bestuurder vallen ook de onkostenvergoeding voor de raad van toezicht en de personeelskosten van de directie/het bestuur. Het bestuur en de leden van de raad van toezicht verrichten hun taken onbezoldigd en ontvangen geen vacatiegelden (aanwezigheidsvergoeding). Wel kunnen zij daadwerkelijk gemaakte onkosten declareren, zoals reiskosten. In 2021 gaf Greenpeace Nederland € 1.213 uit aan onkostenvergoedingen voor leden van de raad van toezicht. De kosten van directie bestaan voor het grootste deel, € 300.038, uit salariskosten. Dit is inclusief direct ondersteunend personeel. Voor de directe bezoldiging van de directie verwijzen we naar de tabellen die hieronder zijn opgenomen. Daarnaast is er de € 151.442 aan doorbelaste kosten en ondersteuning en is er € 13 uitgegeven aan overige directiekosten.

De raad van toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd en is in 2020 door het CBF apart ge-audit, met positief resultaat. Voorafgaand aan de aanstelling van de toenmalige duo-directie (Anna Schoemakers en Joris Thijssen) in 2016 is de directiebeloning opnieuw in lijn gebracht met de Regeling Beloning Directeuren van Goede Doelen Nederland. De directiebeloning valt binnen de salarisschalen van Greenpeace Nederland. Bij de vaststelling volgt Greenpeace Nederland naast de eigen salarisschalen ook de Regeling Beloning Directeuren van Goede Doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen.

Op basis van de weging van de functiezwaarte bij Greenpeace is de zogenaamde Basis Score voor Directiefuncties (BSD) voor 2021 ingevuld. Dit resulteerde in een score van 465 punten. Op basis van de functiezwaarte voor een tweehoofdige collegiale directie komt hierdoor de BSD-score op 405 en valt daarmee in salarisoniveau G. De toetsing van de basisscore aan de maximale relevante jaarinkomens - berekend naar de 'verantwoordelijkheidsradius' - van de directieleden kwam in 2021 tot de volgende bruto jaarinkomens: € 91.961 voor Anna Schoemakers en € 83.139 voor Andy Palmen, op basis van 12 maanden. Het verschil in beloning tussen de directieleden komt door verschil in ervaring en het aantal dienstjaren in functie.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn bleven voor de directeuren binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag. Het brutodirecteurssalaris is minimaal 10% lager dan het salaris zou mogen zijn volgens de 'Beloningsregeling Directeuren', berekend naar 'verantwoordelijkheidsradius'. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De genoemde belastbare vergoedingen/bijtellings bestaan uit een tegemoetkoming in de kosten voor de ziektekostenverzekering en het verstrekken van een NS-Business Card. Aan de directeur/bestuurder zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Bezoldiging directie 2021	
Naam	Mevr. A. Schoemakers
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	onbepaald
Uren	37,5
Percentage	100
Periode	1-01 t/m 31-12
Bezoldiging (EUR)	
Brutoloon/salaris	84
Vakantiegeld	7
Eindejaarsuitkering	-
Variabel jaarinkomen	-
Totaal bruto jaarinkomen	91
SV-lasten (werkgeversdeel)	
Belastbare vergoedingen/bijtellings	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	9
Overige beloningen op termijn	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-
Totaal 2021	100
Totaal 2020	100

Alle bedragen zijn in duizenden euro's	
Naam	Dhr. A.M.M. Palmen
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	onbepaald
Uren	33,75
Percentage	90
Periode	1-01 t/m 31-12
Bezoldiging (EUR)	
Brutoloon/salaris	70
Vakantiegeld	5
Eindejaarsuitkering	-
Variabel jaarinkomen	-
Totaal bruto jaarinkomen	75
SV-lasten (werkgeversdeel)	
Belastbare vergoedingen/bijtellings	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	9
Overige beloningen op termijn	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-
Totaal 2021	84
Totaal 2020	3
2020 directeur per half december	

Personeelskosten

Specificatie van de personeelskosten		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving	2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie	
Lonen	4.606	4.677	4.459	
Sociale lasten	846	1.096	833	
Pensioenlasten	444	444	417	
Doorbelaste personeelskosten	- 70	- 59	- 186	
Overige personeelskosten	72	177	85	
Extern personeel	1.660	361	867	
Personeelskosten	7.558	6.697	6.475	

In de staat van baten en lasten verdelen we de personeelslasten over de verschillende afdelingen. De pensioenen van Greenpeace Nederland waren al duurzaam belegd, echter naar Greenpeace-maatstaven nog niet duurzaam genoeg. Na diverse onderhandelingen is er sinds 2021 een volledig duurzaam pensioen. Onder de overige personeelskosten staan onder meer de kosten van de NS-Business Card die alle personeelsleden krijgen. Ook administreren we hier als negatieve kosten de tegemoetkomingen van het UWV voor zwangerschapsverlof en ziekengelden. Doorbelaste personeelskosten zijn de kosten van medewerkers van Greenpeace Nederland die zijn gedetacheerd bij andere Greenpeace-kantoren. De totale personeelskosten zijn in 2021 toegenomen ten opzichte van 2020. Dit kwam vooral door flink hogere kosten voor extern personeel en een hogere gemiddelde bezetting (zie ook formatie- en bezettingsoverzicht). De individuele lonen zijn in 2021 gegroeid binnen de salarisschalen. In 2021 zijn de salarisschalen met 1,5% geïndexeerd voor inflatie. De hoge externe inhuur is deels het gevolg van coronagerelateerd ziekteverzuim, waarvoor een bestemmingsreserve was gereserveerd (€ 0,4 miljoen). Daarnaast was er meer externe inhuur voor internationale projecten (€ 0,5 miljoen).

Salarisschalen 2021

Hieronder staan de brutomaandsalarissen van 2021 op een rij. Deze zijn conform de salarissen in de goededoelensector. Ze zijn ingedeeld in vijftien functiegroepen/salarisschalen, waarbij alle functies in deze schalen passen, en gaan uit van een aanstelling voor 37,5 uur per week (fulltime). Achter elke schaal staan een minimum- en een maximumsalaris, waarbinnen de betreffende functie wordt gewaardeerd, en een aantal voorbeeldfuncties. Daarnaast ontvangen alle medewerkers 8,33% vakantiegeld. De laatste schaal 'directie' is het salarisoniveau G van de beloningsregeling directeuren, minus minimaal 10%.

Loonstructuur 2021			
Schaal	Minimum per maand	Maximum per maand	Voorbeeldfunctie
4	€ 2.494	€ 2.992	Assistent A
5	€ 2.664	€ 3.235	Assistent B
6	€ 2.850	€ 3.502	Beheerder B / Financieel adviseur A
7	€ 3.097	€ 3.851	Kwaliteitsadviseur A / Assistent C / Fondsenwerver A
8	€ 3.263	€ 4.107	Crossmedia mobiliser B / Persvoorlichter A
9	€ 3.413	€ 4.347	Campaigner A / Beheerder C
10	€ 3.576	€ 4.613	Actiecoördinator C / Campaigner B / Personeelsadviseur C / Mobilisatiestrategie B
11	€ 3.763	€ 4.914	Fondsenwerver C / Financieel adviseur C / Mobilisatiestrategie C
12	€ 3.973	€ 5.255	Campaigner C
13	€ 4.175	€ 5.594	Afdelingshoofd
Directie		€ 7.634	Directielid

Formatie- en bezettingsoverzicht

In onderstaand overzicht is het aantal medewerkers weergegeven per organisatorische afdeling, omgerekend in volledige arbeidsplaatsen (fte's). Daarnaast staan de bijbehorende kosten. Het organisatieschema van Greenpeace Nederland staat in het jaarverslag in het hoofdstuk Bedrijfsvoering.

FTE-overzicht							Alle bedragen zijn in duizenden euro's	
	Realisatie 2021		Begroting 2021		Realisatie 2020			
	FTE's	kosten	FTE's	kosten	FTE's	kosten		
Directie	3,0	300	3,3	334	3,3	340		
Werving overig	10,7	799	11,9	922	11,3	829		
Coördinatie Fondsenwerving	0,8	97	0,9	95	0,8	95		
Fondsenwerving	11,5	897	12,8	1.017	12,1	924		
Facilitair en ICT	6,4	368	6,4	380	6,4	354		
Financiën	2,9	194	2,8	200	2,2	146		
Personeel en organisatie	2,2	192	2,5	204	2,5	192		
Coördinatie bedrijfsvoering	1,8	157	1,7	151	1,7	127		
Bedrijfsvoering	13,2	911	13,4	936	12,7	819		
Actieteam	1,5	104	1,6	117	1,5	112		
Community development	1,6	118	0,8	62	0,9	60		
Coördinatie, pers en educatie	8,7	546	9,7	741	9,0	590		
First engagement	11,9	769	12,1	920	11,4	763		
Oceanen en giftige stoffen								
Bossen en duurzame landbouw	4,5	377	2,7	217	5,4	453		
Coördinatie, pers en actie	7,2	543	11,7	907	7,5	550		
Biodiversiteit	11,6	920	14,4	1.124	12,9	1.003		
Campagnes Klimaat & Energie	6,1	446	5,6	443	5,2	397		
Coördinatie, pers en actie	6,7	496	7,5	546	7,3	506		
Klimaat en Energie	12,8	942	13,0	989	12,5	903		
Database	4,0	361	4,0	318	3,5	221		
Crossmedia	6,2	456	6,1	446	5,5	394		
Coördinatie en redactie	4,2	341	3,1	258	3,1	241		
Insights and communication	14,4	1.158	13,2	1.022	12,1	856		
Greenpeace Nederland	78,3	5.897	82,2	6.340	77,1	5.608		

F Financiële baten en lasten		Alle bedragen zijn in duizenden euro's		
Omschrijving		2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
F1	Financiële baten	2	-	6
F2	Financiële lasten	53	-	17
F	Saldo financiële baten en lasten	- 51	-	- 11

Het saldo van de financiële baten en lasten is het resultaat van de rentelasten op de spaartegoeden waar we negatieve rente op betalen.

Kostenverdeelstaat

In de kostenverdeelstaat worden de directe en indirecte kosten toegewezen op basis van het aantal medewerkers dat direct werkt aan de internationale of nationale campagnes, aan communicatie en mobilisatie, aan de werving van baten of beheer en administratie.

Conform bijlage III van Richtlijn 650 hebben we onze kosten gegroepeerd in negen clusters. Op basis van de verdeelsleutel worden deze kosten verdeeld over de hoofdgroepen van de staat van baten en lasten.

Kostenverdeelstaat		Internationale campagnes	Nationale campagnes	Communicatie en mobilisatie	Wervingskosten	Beheer en administratie	2021 Realisatie	2021 Begroting	2020 Realisatie
Omschrijving									
1	Verstreckte (project)subsidies en (project)bijdragen	-	16	-	-	-	16	-	-
2	Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	9.482	-	-	-	-	9.482	6.254	7.661
3	Aankopen en verwervingen	-	107	9	6	2	124	9	58
4	Uitbesteed werk	0	3.198	1.220	3.513	362	8.293	7.703	5.875
5	Publiciteit en communicatie	-	352	254	388	7	1.001	849	740
6	Personeelskosten	18	2.600	2.616	1.278	1.046	7.558	6.638	6.475
7	Huisvestingskosten	-	202	265	125	78	669	712	662
8	Kantoor en algemene kosten	-	162	169	79	14	424	338	312
9	Afschrijving en rente	-	190	241	114	71	616	653	494
Totaal		9.500	6.827	4.774	5.503	1.579	28.183	23.156	22.278

De indirecte kosten zijn kosten voor personeelszaken (inclusief de ondernemingsraad), huisvesting, ICT en facilitaire zaken.

Ondertekening

Amsterdam, 11 april 2022

Chris Fentener van Vlissingen
Voorzitter

René Hampsink
Secretaris

Anna Schoemakers
Directeur

Andy Palmen
Directeur

Lucille Hegger
Lid raad van toezicht

Marcel Lebon
Lid raad van toezicht

Alies ter Kuile
Lid raad van toezicht

Jan Jonker
Lid raad van toezicht

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

*Aan de raad van toezicht van
Stichting Greenpeace Nederland*

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Greenpeace Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de reserves en fondsen van Stichting Greenpeace Nederland per 31 december 2021 en van het saldo van baten en lasten over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Greenpeace Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 11 april 2022

Mazars N.V.

Origineel getekend door: drs. R.C.H.M. Horsmans
RA

BIJLAGE

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht heeft naast de gebruikelijke functies van voorzitter en secretaris drie leden die deel uitmaken van de auditcommissie van Greenpeace Nederland, één lid dat deel uitmaakt van de trustees van Greenpeace International en twee leden die deel uitmaken van de remuneratiecommissie.

Op dit moment bestaat de, onbezoldigde, raad van toezicht van Greenpeace Nederland uit:

Chris Fentener van Vlissingen, voorzitter

- Lid van de raad van toezicht sinds maart 2014, voorzitter van de raad van toezicht sinds juli 2016 en lid van de remuneratiecommissie.
- Trustee van Greenpeace International Council vanaf juni 2015.
- Beroep: directeur/bestuurder Stichting Kanker.nl;
- Nevenfuncties: voorzitter Raad van Toezicht Humankind sinds mei 2020; lid Adviesraad van de Kunstenbond.

René Hampsink, secretaris

- Lid van de raad van toezicht en lid van de auditcommissie sinds januari 2018, secretaris van de raad van toezicht sinds juni 2019.
- Beroep: advocaat bij Sprengers Advocaten te Utrecht.
- Nevenfuncties: directeur van KP&P Africa BV, LTWP Investments BV, Turkana Venture I BV, Turkana Venture II BV en Turkana Venture III BV (vijf investeringsmaatschappijen in duurzame energie); docent arbeids- en medezeggenschapsrecht bij het Instituut voor Arbeidsrecht; redacteur bij het vaktijdschrift ArbeidsRecht.

Lucille Hegger

- Lid van de raad van toezicht en voorzitter van de remuneratiecommissie sinds september 2017.
- Beroep: onafhankelijk consultant op het gebied van marketing, communicatie en innovatie.
- Nevenfuncties: geen.

Marcel Lebon

- Lid van de raad van toezicht en voorzitter van de auditcommissie sinds maart 2017.
- Beroep: zelfstandig adviseur op het gebied van strategieontwikkeling, financiën en personeelsbeleid.
- Nevenfuncties: mede-eigenaar van de Moving Gallery in Utrecht; voorzitter van de Raad van Commissarissen van Coram International BV; vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen van Danone Baby and Medical Nutrition Nederland BV; penningmeester Stichting De Pastoe Fabriek Utrecht.

Alies ter Kuile

- Lid van de raad van toezicht en lid van de auditcommissie sinds de zomer van 2019 (tijdelijk teruggetreden van medio september 2021-medio februari 2022)
- Beroep: mede-eigenaar en algemeen directeur van Fashion Cloud, een online platform voor de mode-industrie.
- Nevenfuncties: geen.

Jan Jonker

- Lid van de raad van toezicht sinds de zomer van 2020
- Beroep: emeritus hoogleraar duurzaam ondernemen Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen School of Management en directeur-groootaandeelhouder JAB Management Consultants BV.
- Nevenfuncties: voorzitter Dutch Circular Design; lid Jury Ondernemersprijs Provincie Gelderland Cirkel, voorzitter Expertcommissie TSE Industrie CE RVO, lid Transitieraad Noord Nederland, lid jury WaterInnoPrijs Waterschappen.

GREENPEACE

Greenpeace is een onafhankelijke, internationaal opererende milieuorganisatie die zich inzet voor een groene, vreedzame planeet. We zijn mensen met een missie. Met en namens miljoenen wereldverbeteraars gaan we de confrontatie aan met grote bedrijven en overheden. Samen hebben we de kracht, kennis en het lef om grote milieuproblemen bij de wortels aan te pakken. Samen maken we het verschil.

© 2022 - Stichting Greenpeace Nederland

Postbus 3946

1001 AS Amsterdam

0800 422 33 44

info@greenpeace.nl

www.greenpeace.nl

KvKnummer: 41198809

Dit jaarverslag is ook online beschikbaar via
greenpeace.org/nl/tag/jaarverslag

Redactie: Leon Varitimos

Opmaak: Babette Hilhorst

Foto cover: © Tengbeh Kamara/Greenpeace

